

De... de...
... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

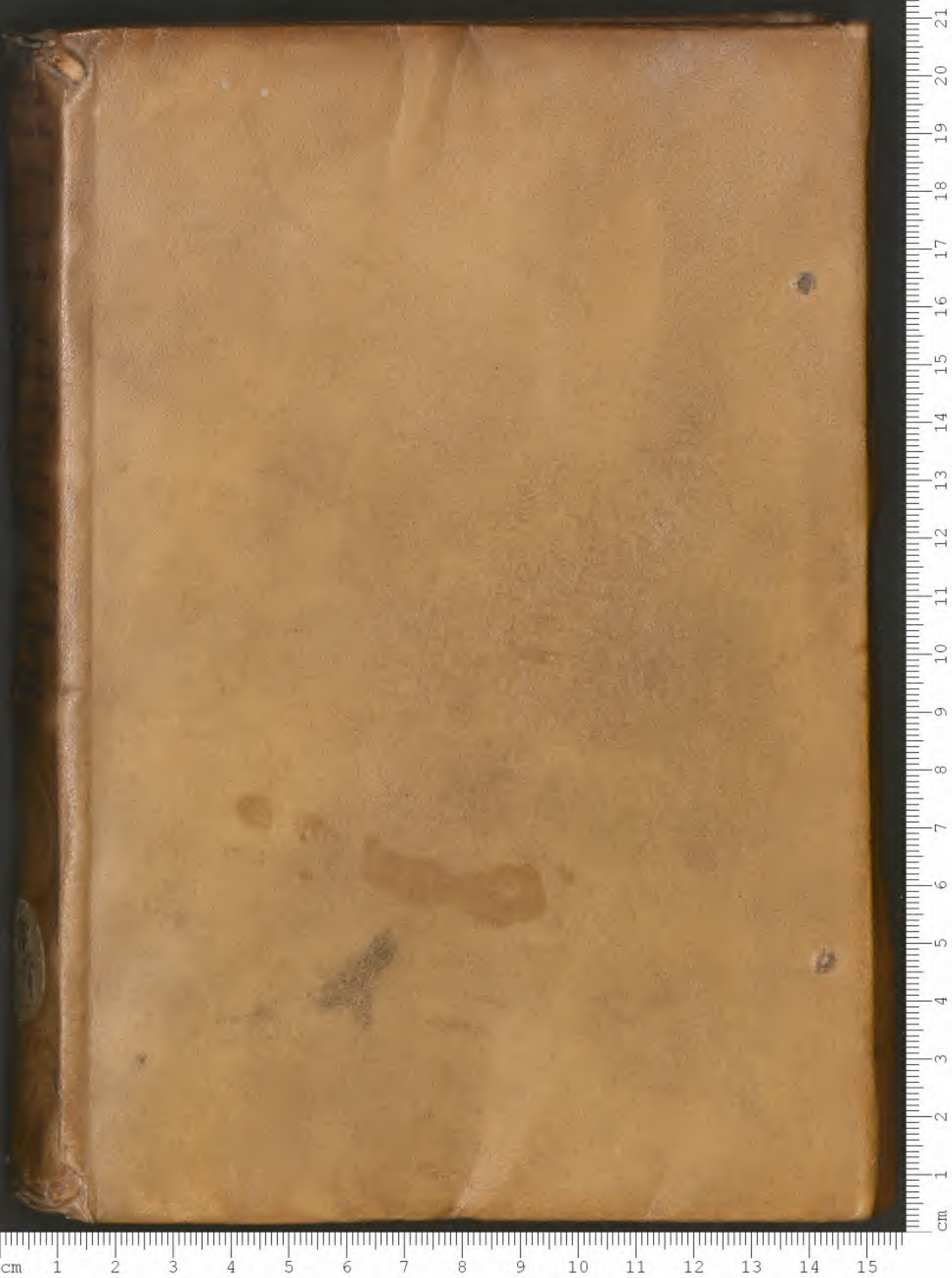
... ..
... ..

... ..
... ..

... ..
... ..

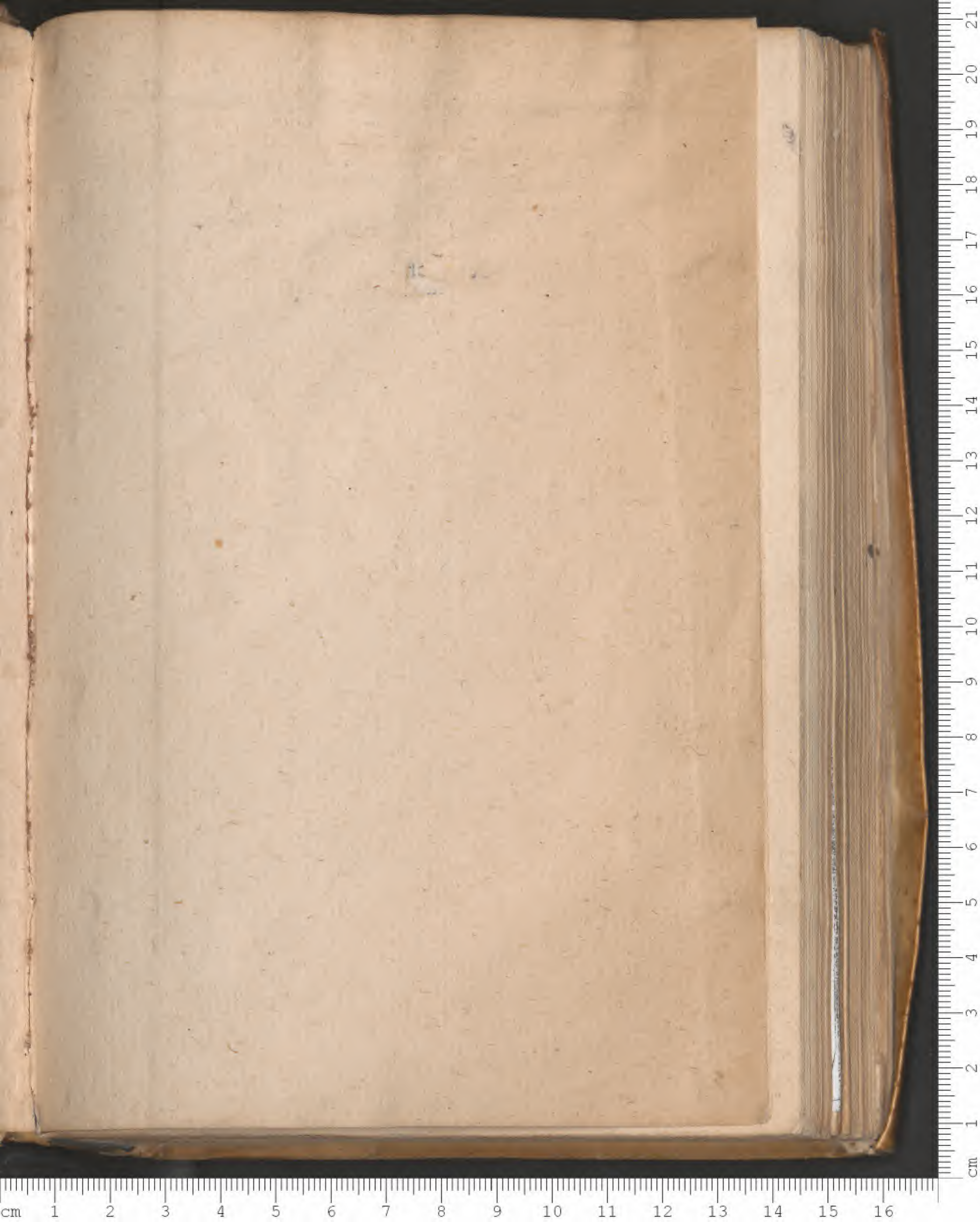

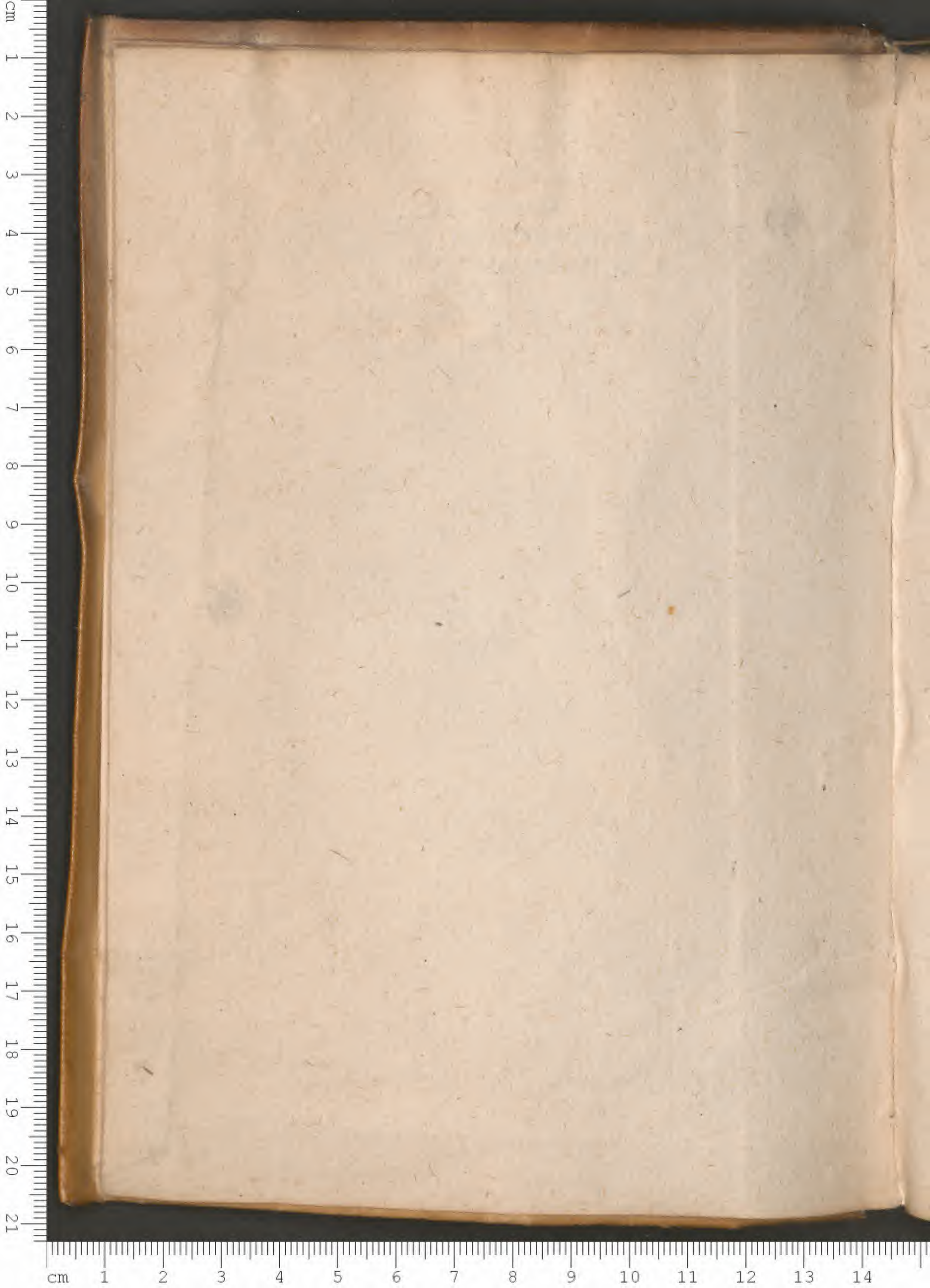

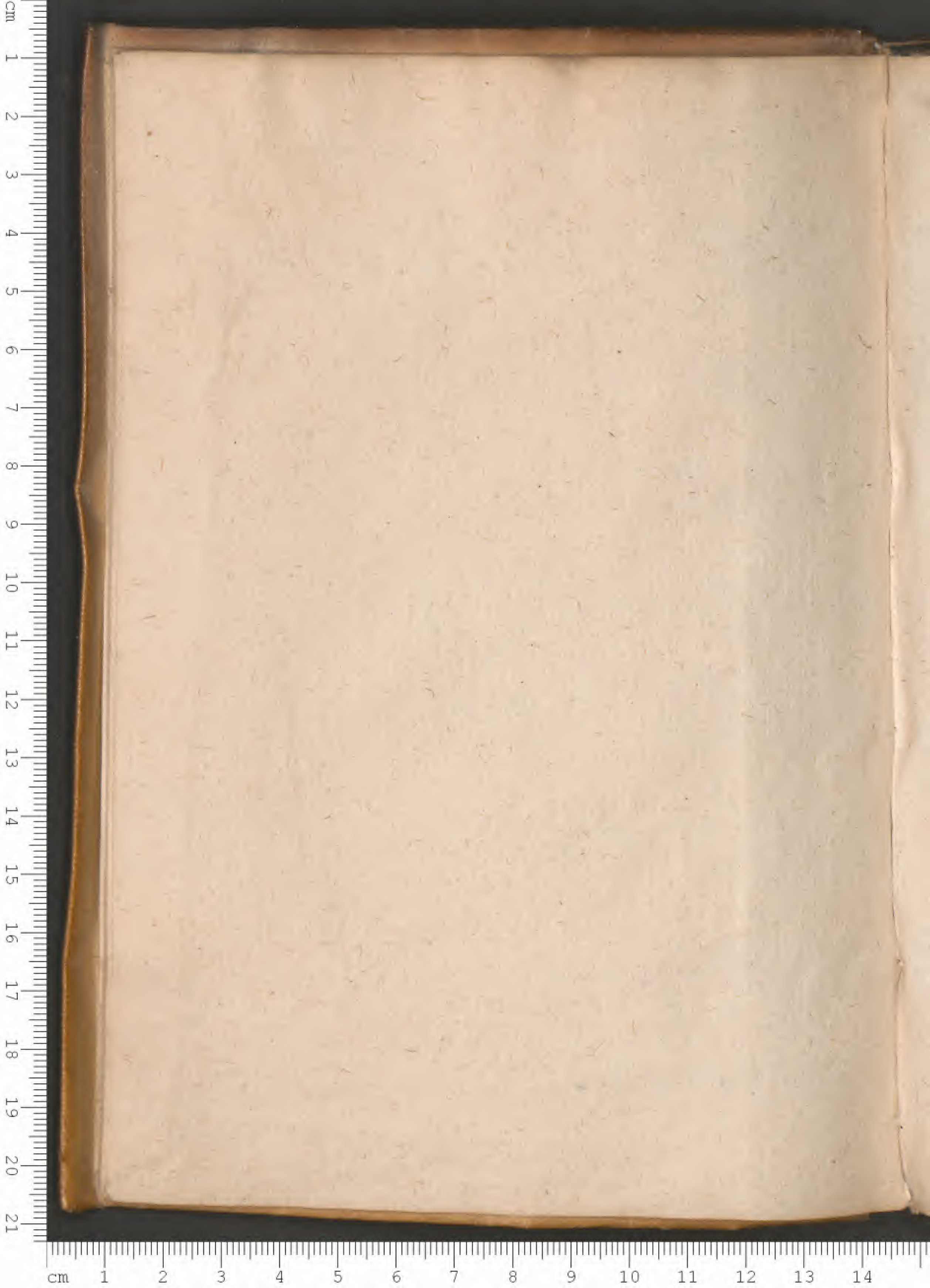
Ex Bibliothecâ
quam 1600. Voll. constantem
huic Abbatiaë S. Genovefæ Paris.
Testamento legavit Car. Mauriti.
LE TELLIER Arc'iepi. Remensis.

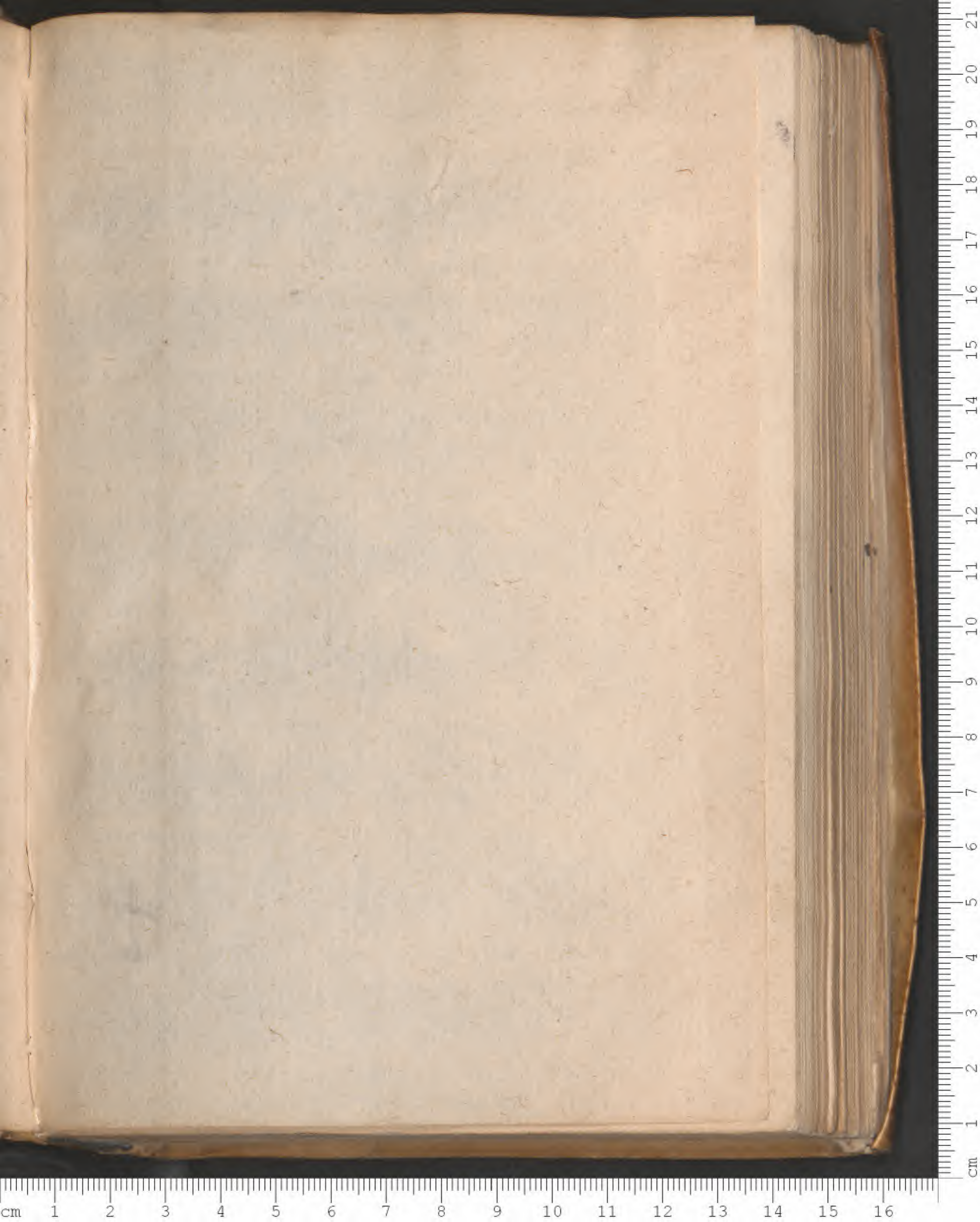
1577
C¹⁵E. 758.

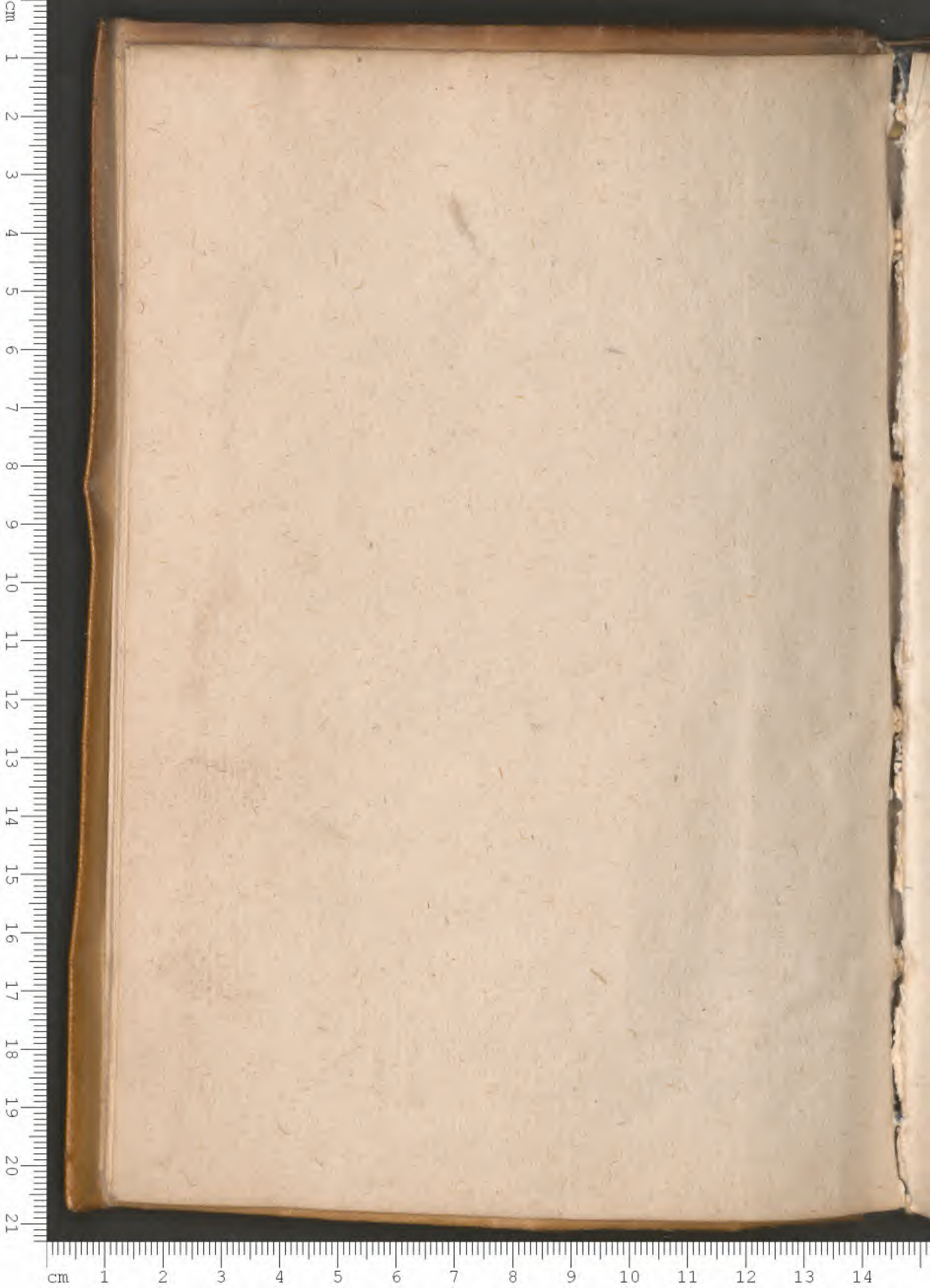

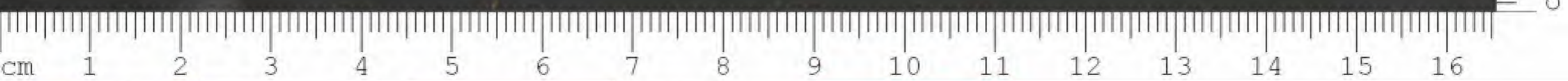

Astrologia theologisata a magistro iohanne de gersono cancellario parisiensi.

Apientiam (que a domino deo est) q̄ et de se predicat. p me reges regnant q̄ vsitato noie theologia dici m̄ null̄ recte existiabit q̄triam esse cuiusq̄ vere sciētie Dē ei berū oibero q̄sonat qui etiā theologica sciētia oēs alias sibi subditas habet velut ācillas. i quibz si q̄d pulcrū est: illd̄ approbat et decorat. si q̄d noxiū et turpe: illud abicit et mūdāt. Porro si quid supfluum est: resecat. supplēs quid quid fuit diminutū. Propter ea nō est hoc negādū ab astrologia quā esse sciētiā nobile et admirabile. primo p̄iarche a de et sequacibz reuelatā theologia nō abnegat. Verūtāmē hāc ācillā suā astrologiā non nulli tot vanis ob̄suationibz tot ip̄iis erroribz. tot supstitōnibz sacrilegis deturpātes maclauēnt nesciētes i ea sobrie sapē et modestēti q̄ ap̄d bonos et graues reddita est nedum i sana sed religioni christianoz suisq̄ cultozibus pestilens et nociua. Succurrendū itaq̄ existimaui. precipue propter

te p̄iceps illustrissime. delphine qui superesbnic⁹ heres christianissimi regni francoꝝ. et iure regens ipsum. quatenus seduci non possit optima indoles tua ab extranea muliere. que mollit sermones suos ostentatione p̄scentie futurorum et operationis mirādorū. Astrologiam loquor quorundā p̄phanorū se philosophari dicentium. Hanc ergo nunc a dnā sua theologia veluti modeste compositam. nundatam. et ornatam. sub triginta propositionibus. quasi cum totidem monilibus preciosis deducendam. salubriter iudicavi. coram celsitudis tue cōsiliaziorūq̄ tuorum prudentissimorum. claro intuitu de quo sapiens rex qui sedet i solio iudicii. intuitu suo dissipat omne malum. Opto deniq̄ nitor et supplico. quatenus per prosperum. religiosum. verum et deuotum regimen regni. dominus noster ies⁹ cristus rex regum et domin⁹ dominantium. te proprio sāgmine suo redemptum perducatur ad eternum. Amen. Prima propositio.

Elū a deo glōso lib. 2. q̄ti gēter et q̄ t̄pē q̄stitutū eē f1

quoniā dixit et facta sūt Er
rauerūt hīc mlti astrologi. nō
illuminati p fidem. qui posu
erunt perpetuitatem mundi.
eo q̄ deus agit imutabilz. Et
inde posuerunt animas ratio
nales (cum non possit actu eē
infinite numero) aut migrare
de corporibz i corpora. ut pla
to pitagozas virgilius. et alii
plures. At q̄ generātur et cor
rumpūtur cum corporibz. ut
alexander et epicurus. aut q̄
unicus est intellectus in omi
bus hominibus. ut auerroys
imponit aristoteli Vnde timē
dum est ne nimis astrologiza
re aut philosophari volentes
(sicut origenes) i sine vite inci
dant in predictos errores vel
aliquem eorum atqz sequen
tium.

Scda.

Celum eē velut instrumē
tum dei glorioſi. et p ip
sum machinā mūdi corrupti
bilis regulariter gubernari.

Errauerunt hīc aliqui di
centes celum nichil agere. sed
tantūmodo signum esse. alle
gantes illud. et erunt i signa
et tempora Dicitur autē mū
di corruptibilis. pter animas
rationales que regūtur a deo
immediate sine celo quo ad na
turā. quo ad grāz. quo ad glo

riā. et genialitez quo ad oia do
na et illuminatōes supnaturali
ter ifusas. Addit aut regula
riter propter miracula facta
tam in celo q̄ in terra. sicut i
statione et retrogradatōe so
lis temporibz iosue. et ezechie
et in eclipsi tempore passionis
in diluuiō generali. in sacmē
to altaris. et i aliis sine nume
ro miraculis.

lit.

Celum nichil in creatiōe
animarū rationaliū in
fluere. et ipsas aliter post. q̄ a
te lapsum regi. Errauerūt
hīc auicēna et seq̄ces sui. q̄ ad
primā partē. et quo ad scdām
ōs tā astrologi q̄ alii. q̄ nō po
suerūt corruptionē peccati o
riginalis. putātes nullū statū
eē nature lapsē. s; illi⁹ tm̄ q̄ p
mo instituta ē. ut sic sum⁹ secū
dū eos morti et aliis passiōib⁹
de necessitate subiecti. Cōstat
aut q̄ si adā nō peccasset. tūc
nec fuisset ifernus qualis nūc
est p hoibus. nec christ⁹ fuisset
incarnatus saltem ad morien
dum. nec spiritus sanctus fu
isset datus in variis linguis.
et ita breuiter de omnibus no
stre reparationis misteris.
Attamen est probabilis opi
nio et subtilis q̄ deus prescius
futuri casus hoim. descripsit

In celo quas dā cōgruētias cō-
currentes i decursu toti⁹ mū-
di vsqz ad finale iudiciū. Et
hoc intenderunt illi qui volu-
erunt concordare astrologiā
cū theologia, sicut reuerēdis-
simus pater dñs cameracēsis
cardinalis. et illi quos inducit
loquētes de sectis ⁊ de diluuiō
sensisse vidētur. Facit ad hoc
q̄ vix reperitur aliqd̄ miracu-
lū fuisse factū. quin in circum-
stātiis q̄currerit aliqua natu-
ralis actio. Preterea fides q̄-
uis sit supnaturalis. nō refu-
tat ratiōes et q̄gruētias natu-
rales. nec caritas supnatura-
lis motiua naturalia ad amā-
dū. qm̄ talia faciūt ad q̄solatō-
nē fidelū. ⁊ amīcoꝝ dei nec nō
ad repressiōnē blasphematiū
ifidelū atqz mūdanoꝝ. Hoc
fñ ita obēuare queit. ne fidelis
amic⁹ dei imitatur talib⁹ ratiōi-
bz et obēuatiōibz. tāq̄ p̄cipa-
libz. ⁊ cogētibz motiuis. ad cre-
dendū deo. sibi qz p̄ caritatē i-
herendū. Alioqn̄ meritū fidei
p̄deret. et irriliō ap̄d fideles
et mūdanos seq̄retur. Sciētibz
illis q̄ talia nō quincūt Et sū
hoc cēsu dicif i epylogo. q̄ mi-
steriū nostre recōciliatiōis ni-
chil habet i celo. hoc ē cui p̄ci-
cipaliter itēdere debeam⁹ ut il-

le q̄ nasonē ipudicissimū itro-
duxit ob hoc credidisse. Deni-
qz obseruetur. ne quid nimis
S3 qm̄ virgili⁹ ait. solē q̄s
dicere falsū audeat offerē hic
p̄ scolasticoz exercitio sillogi-
smus talis Ostēdo itaqz celo p̄
statu sue creatōis. ante lapsū
primi hominis. arguit sic. Celū
p̄signabat incarnationem fi-
lii dei. cum multis aliis effe-
ctibus factis propter repara-
tionem hominis peccantis. et
primū homo nō peccabit nec
fiet eius reparatō cum suis ef-
fectibus. ergo celum p̄dixit
falsum. consequētia est neces-
saria. et antecedēs pro illo tūc
erat possibile et sibi compossi-
bile quoniā maior est necessa-
ria cū sit de preterito vera. et
secunda tunc erat possibilis.
ergo consequens est possibile
scilicet q̄ celum dixit falsum.
et ita cum celum fuerit in-
mediate creatum a deo. deus
dixisset falsū per celū. qd̄ blas-
phemum videtur. iiii

Et iudicium a deo di-
uersas probarietate su-
arum partium / stellarū / pla-
netarum et motuum recepisse.
sed eas ab hominibus com-
prehendi non posse. Errāt
et experientiam negāt sentien-
fii

tes oppositum. cum celum sit
sicut horologium compositum
ab artifice summo. cum sit etiam
liber sentenciosissimus et exem-
platus ab exemplari libro vite
infinito et eterno. qui nomi-
natus mundus architypus. in quo
id quod factum est vita erat.
Porro de stellis dicit propheta.
Qui numerat multitudinem
stellarum. et omnibus eis no-
mina vocans. Hec autem vo-
catio quid aliud est quam distincta
virtus et operatio stelle cui-
bet attributa? Nomen quippe
sumitur a proprietate rei. et
quoniam innumerabilis est hu-
iusmodi proprietates exclamat
Magnus dominus noster et
magna virtus eius. et sapien-
tie eius non est numerus. v.

Celum obedire ad nutum
deo glorioso. atque ipsum
operibus humane recreationis
seu reparationis inferius et
subditum esse. Erraverunt
hic multi astrologi et philoso-
phi qui posuerunt deum age-
re de necessitate nature. et qui
negaverunt misterium nostre
redemptionis a seculis abscon-
ditum. propter quod nedum
celum corporeum sed etiam a-
gelibus intelligentie sunt (sicut
dicit apostolus) in ministeri-

um missi. Tradit isuper mo-
ses deuteronomii quarto. quod
solem et lunam et omnia astra
celi creavit deus in ministeri-
um cunctis gentibus. Unde
et describens creationem mun-
di. posuit prius fuisse virgula-
ta terre. quam sol vel stelle forma-
rentur. ut ostenderet deum pos-
se agere sine sole et stellis. Cum
igitur homo sit quodammodo
finis omnium (sicut aristoteles
videtur posuisse secundo phi-
sicozum. oportet secundum va-
riationem hominis cetera variari.
sicut prius tangebatur de sta-
tu nature integre et lapsae. et
sicut apparet in miraculis fa-
ctis supernaturaliter. ut homines
supernaturaliter suum finem adipi-
scentur per fidem spem et caritatem
Et cum generale influens
est et remotum. et actiones
suas in patiente disposito recipi.
deum vero nedum universaliter et re-
mote. sed singularissime et propin-
quissime operari. Erraverunt hic
astronomi quidam ut alkindus
de radiis et similes. ponentes re-
feriores nichil agere. sed tantum
modo deferre radios influen-
tias celi. et inde fieri effectus
numero. prius scilicet istum quam
illum propter determinatio-
nem celi. ut in productione

graduū caliditatis, quā deter-
minationē alii solū referūt ad
diuinū beneplacitū libere cō-
tingēter agens, q̄formiter ad
scdam partē p̄positōis, q̄ de⁹
est agens immediatissimū ⁊ pro-
pinquissimū, nō obstāte coef-
ficientia causāz scdarum. Et
hic errauerūt aliqui doctores
etiā catholici, ponētes deū esse
causam nō immediatā in oēm
effectū, qm̄ inq̄rūt alie cause
superfluerent, Esset preterea
deus causa imediata actuū
volūtatis tā bonoz q̄ maloz
et ita esset actor peccati. Sz p̄
nobis est articulus parisiēsis
dicēs. Q̄ deus sit causa remo-
tissima, sic q̄ nō p̄pinquissima
error. Nichilominus offerūt
hic pro scolasticoz exercitio,
sillogismus talis ad p̄bādum
q̄ si deus imediate agat actū
volūtatis, deus facit et vult
petiū, signādo sortē qui facit
substantiā alicui⁹ actus, cōtra
prohibitionē dei, et vocetur a
Tunc arguitur sic, Sortes fa-
cit a. actū, et sortes habet p̄ce-
ptū dei de nō faciendo a. actū
ergo sortes peccat. Consequē-
tia est necessaria, et deus vult
et facit quālibet partē antecē-
dentis, imo ⁊ totū antecēdens
cū partes sint sibi composibiles

les, ergo deus vult et facit to-
tum consequens, scilz sortem
peccare, qd̄ videt̄ blasphemū.

Et unum effectus ne vlti-
mū varios sed q̄trarios
vel oppositos inferioribz fa-
cere, p̄ diuersitate materie ra-
tioibz seminalibz plene. Er-
rauerūt hic astrologi illi, qui
volentes iudicare de natiuita-
tibus, vel morte, vel aliis infe-
riorū conditionibz, respicien-
dū esse dicūt ad solū celū, ⁊ cō-
stellationes eius. Unde expe-
rientia conuincit eos, sicut de-
ducit augustinus sexto de ci-
uitate dei, de duobz geminis
diuersarū fortunarū, sicut et
experiētia de luto et cera do-
cet, ⁊ de similibz, et de varieta-
te sine numero diuersaz her-
barū ⁊ plantarū, in eadē par-
uula parte agri. Q̄ si dixerūt
varietates tales fieri, propter
diuersitates angulorū influē-
tialiū celi, qui terminātur ve-
lut in idiuisibili, et inde diuer-
sificāt in partibz loci suos ef-
fectus. Ex hoc saltē habetur
quēadmodū de geminis conclu-
dit augustinus q̄tr̄s responsi-
onē de rota figuli mota ⁊ per-
cussa, q̄ iudiciū cuiuscunqz a-
strologi ferri nō potest super
tanta incertitudine, et ignorā-
E iiii

tia diuersitatis huiusmodi in-
ceptibilis influentiarum angulo-
rum velut iduisibilem. Denique
videmus regulas astrologie
de ventis et pluuibus et aliis na-
turalibus effectibus aliter et ali-
ter verificari seu falsificari, p-
diuitate situum et figurarum et
dispositionum huiusmodi terre illius

Et cum sideri viti-
bus et planetis in omni-
bus suis combinatibus motuum.
directionum. retrogradationum
coniunctionum. oppositionum cum re-
liquis circumstantiis multo pl-
uribus ignorari que sciiri. Er-
rauerunt hic quidam iactantes se
de omnibus scire respondere. ut goz-
gias. contra quos fuit academi-
corum disciplina. et si non veri-
ores: tamen plus sobria. dicentium se ni-
hil scire. Nec mirum de toto
celo. cum nec minimam folium ar-
boris tantum sciat ab hominibus que
tamen ignoratur cum contineat nu-
meros et figuras. et eorum combi-
naciones infinitas. Preterea sunt
aliqui motus octaue speze et pla-
netarum. prius ignoti ab astro-
logis. et satis nouiter inuenti.

Denique pre-supposita creati-
one mundi cuius duratio numerum
est septem milium annorum secundum
veritatem fidei. non potuit per obser-
uationes astrologicas inueniri. sal-

tem quo ad effectus calcula-
tio magni anni quem plato po-
suit triginta sex milium annorum
et ita de calculationibus aliarum
constellationum. que non potuerunt
totiens repeti ut facerent expe-
rientiam certam et naturalem astro-
logis. de talibus vel talibus effe-
ctibus consequentibus huiusmodi
constellationes. quarum aliquae nun-
quam fuerunt. aliquae raro. aliquae
semel aut bis. Preterea fi-
xerunt astrologizantes pagani
et infideles arabum et iudeorum infi-
nitam annorum multitudinem. ut al-
bumasar et marcianus scribunt.
Potuerunt igitur per solam diuinam
inspirationem factam ad ebel abra-
he vel similibus. dari vere regu-
le vtilis de tota virtute celi. que
voluit deus reuelare. et nos sci-
re sine curiositate. Valde autem
paucis sunt talia per statum presen-
tis miserie. que ordinata est ad vi-
sionem beatitudinis eterne. ubi vi-
debitur deus omnia in omnibus. ix.

Et habere commensu-
rabiles vel incommensu-
rabiles motus signorum. insup-
er planetarum dominia. huiusmodi
illi genti proorsus incertum esse.

Errauerunt (ut experientia do-
cuit) certitudinem affirmare vo-
lentes. ubi solam posse haberi rheto-
ricam per probabilitatem deducit magis

nicholaus oresme. & post eum dominus petrus cameracensis cardinalis. sumens exinde radicē vnā difficultatis astrologicoꝝ iudicioꝝ. Et inde forsitan est. q̄ nū dū videtur re-
perta p̄cisa cōtintas anni solaris. aut ex aliqua radice prece-
dēti. Ceterū varietas assignā-
tium huic vel illi plage terre-
talia v̄l talia signoz̄ dominia
satis incertitudinē eē mōstrāt.

Et cum syderi x.
bus & planetis suum lu-
men influxiuū pro variestate
fractionis et refractōis radi-
oz̄ū luminariū ex diuersitate
medior̄ diuersificare. et non
eodē sitis aspiciētibz ad ter-
ram mōstrare. Errauerūt
hic pauci vel nulli qui sciunt
cū astrologia p̄spectiuā. Vñ
sumit̄ radix alteri⁹ difficulta-
tis astrologice iudicatōis. In-
uenitur et alia difficultas ex
collatione zodiaci. Vtrū vide-
licet sit i primo celo quodcum-
qz sit illd. an i firmamento se-
cundū figurationē stellaz̄ fi-
xarū in eo. Cōpertū est ei fir-
mamentū moueri cōtra mo-
tū p̄mi mobilis. & ita q̄ sequen-
ter zodiacus mutaret̄. Sūt et
alie difficultates motiōis pla-
netaz̄ i suis augibz epicyclis &

ecētriciis. scdm̄ ascensū. descen-
sū/ stationē/ retrogradatōnē/
titubationē/ circūgirationem
i centro p̄prio. que oīa p̄cta-
liter obseruare poterit nemo
i quibz & similibz dīna se sapi-
entia ludē dicēt. & ostēdit. xi.

Et cum syderibz & pla-
netis illos cōtū in se est
culpate et in abusū trahere.
qui de singularibz effectibus
predicere presumūt. Com-
pertū est & eos crebro falli et
fallere. Errant enī tales ex
ignorātia. vel ex fraudulētia
vel ex arrogātia. Et qz nō at-
tendūt veritatē vnus p̄posi-
tionis p̄cedentis. q̄ celū est so-
lū influens generale. cui⁹ ra-
tio particularisatur vel singu-
larisatur aut a deo solo. aut a
dispositōe materie. Si autē
obicit̄ q̄ iueniūtur predicere
multa v̄a: respondeēt q̄ mul-
toplura falsa. et ideo vera di-
cūt vel a casu vel a multitudi-
ne eoz̄ que dicūt. vel a malis
q̄ presagunt que sūt ut in plu-
ribz apud hoīes. vel a fantasi-
atōe & obseruatōe eoz̄ qui au-
diūt. vel a cognitōe secretoz̄
maxime dñoz̄ & eoz̄ quos fre-
quētāt. q̄ inuestigāt diuīlis me-
diis p̄ fautores suos. & hoc est
frequēs & expertū. Aut fit de

niqz ab imixtione opatōis de
monū. ppter seducēdos tam
predicentes q̄ fidē adhibētes
ī talibz. per dānabilem curio
sitatē sciendi futura. & ea q̄ pa
ter solus habet ī sua potesta
te. Hinc bulgat⁹ actor ait. Qd
de⁹ itendit noli pquirere sor
te. qd̄ statuit de te. sine te deli
berat ip̄e. Hinc rursus. Mitte
archana dei. cōformiter ad sa
pientē. Que tibi p̄cepit de⁹/il
la cogita sp̄. & ī pluribz opibz
eius ne fueris curiosus. Hoc
si obseruaueris miscebit se ti
bi tuisqz actionibz angel⁹ bzi
el. Signū aut̄ imixtionis dya
bolice actionis est. q̄ iuxta di
ctū cuiusdā magni viri. sepe ī
studiis astronomicis. ubi mē
nus est de ratione naturali et
nichil de miraculo. ibi crebri
or euētus iuenit̄ qd̄ esse signū
pactionis cū demonibz. augu
stinus. tradit libro de doctrīa
christiana. Et sacra theologie
facultas parisiēsis. alias decla
rauit q̄tra ydolaticā p̄uitatē.

Elum sup sōnia xii
& sup auū volat⁹ gar
ritus multā vim habere. sed
nō ob hoc sōnia vel auguria
vel traditōes magicorū se sup
virtutem celestem fundantiū
in geometria/cyromantia pp

romantia et consimilibus ob
seruandas esse Errauerūt
hic quo ad secundam partem
omnes fere gentiles et ydola
tre. romani. arabes. yndi & ce
teri. Errāt et supsticiosi chri
stiani. sortilegi. et magici. & eo
dānabilius: quo p̄ fidē veram
sunt illuminati. et per eā pro
hibiti ne talibus intendāt vel
vtātur. cum esse videant seue
ritatē iudiciozū contra tales.
p̄ ecclesiasticos ad carcera
tionē p̄petuā. p̄ seculares ad
ignē. p̄ deū ad gehennā. xiii.

Agelos vel itelligētias
nō animare sed regere
celum cum syderibus et pla
netis. ad dei gloriozi volunta
tem. Oppositū sensisse dici
tur plato. et quidā aliorū dice
tium totum mundū esse ani
mal magnū. Sed tenenda est
fide certa nostra propositio.
cui concors est aristotelis phi
losophia. xiiii.

Agelos vel intelligenti
as per imperium et vo
luntatem frequenter cū celo.
et aliquando sine celo in spe
ram corruptibilium influere

Oppositū sensisse videtur
maior pars philosophorū dice
tium contra fidei veritatem.
q̄ āgeli nō agūt nisi mediāte

motu celi i suis orbibz. Unde
et p orbē lune dari posuerunt
formas in inferioribz virtute a
ctionis sue intelligentie & supi
orū. Sed q̄ p iperū et volun
tatē agāt intelligētie. q̄cedere
videtur auicēna ponēs liber
tatē q̄tradictionis i angelis. &
magis q̄ in hoibz. sicut est Vi
tas fidei. q̄uis alber tus philo
sophisans. q̄formiter ad peri
patheticos vel quosdā astrolo
gos voluerit hoc ipugnare
deducēdo ad hoc. q̄ tunc non
possēt haberi determinate re
gule. de actionibz vel ifluētis
itelligētiar. ex quo libere con
tradictorie agerēt. Hoc autē ef
se iconueniēs reputassēt astro
logi & philosophi quos seq̄tur
& simulr ydolatre omēs qui p
carminatioues et magicā ar
tē posuerūt demones i ydolis
cōcludi vel alligari posse. quē
admodū tradit hermes terme
gistus de egyptiis. qui non ha
bētes quomodo crearēt aīas.
iuenerūt artē quomō spūs i
cluderent. et inde miracula fa
cerēt. & responsa darent. Veri
tas autē fidei q̄cedit q̄sequētiā
et consequens illatū per alber
tū. addens demones non cogi
per artes magicas. sed ita fin
gere se cogi. ut colāt sicut dii

et homines fallacia multiplici
decipiant. xv.

Angelos vel itelligētias
ad creationē aīe ratōna
lis neq̄q̄ attigere. s̄ nec eidē
illabi posse. Oppositū sese
rūt aliq̄ philosophantiū et he
reticor. ponētū aīas ratōna
les ex traduce fieri vel corrū
pi. Ceterū quidq̄d dixerit ali
qui de energuminis lunaticis
& similibz. q̄ demon opp̄mit
aīas eor. quasi subintrās eas.
q̄dquid p̄terea dicat Vitās ca
tholica. q̄ demones sūt incen
tores vicioz. & angeli boni sūt
illuīatores aīarū: nichil istoz
fit p illaplū. q̄ soli deo pp̄riū
est. possidēti aīam ad suū ple
num imperium. xvi.

Angelos vel itelligētias
ad imutationē hūane li
bertatis. naturalr & imediate
p statu vie neq̄q̄ attigē. Op
positū videt̄ posuisse auicēna
et catholicor. aliq̄. dicētes ani
mā rationalē supirradiari et
supilluminari imediate. etiā
pro statu vie. per lumina supi
ora dei et angelor. non q̄cur
rente sēsuāli vel fātaistica visio
ne. Et ide conati sūt saluare
pphetias tam i somno q̄ i vi
gilia. et p̄uisiōes multas oc
cultas p energuminos. et ita

f b

se saluabat machometus epi-
lēticus. q̄ cadebat non potens
ferre illuminatōem angelicā
Sed aristoteles cui fides cōlē-
tit. est pro nostra p̄positōe. di-
cens. Necessē est quecūq; itel-
ligentē fantasia speculari
dans signū hui⁹ q̄ deficiente
nobis a natura vno sensuum
deficit nobis et scientia de illo
sensu. Stat nichilomin⁹ q̄ aia
rationalis i sui creatōe susce-
pit formatōem seu illustratō-
nē desuper a deo. in qua et p̄
quā cognoscit veritatē primo-
rū principiorū sine priori acce-
ptione. p̄ sensus seu fantasia
ta. quā in actū non exeat fan-
tasmatibz nō p̄uisis. Ad qd
referri posset boeci de aia v-
bū ex platone sūmā qz tenēs
singula per dis. xvii

Angelos omnes esse ad-
ministratores spūs. et a
deo glioso bonos i ministeriū
pro homibz qui hereditatē a-
depturi sūt salutis datos esse

Oppositū qui dicit est here-
ticus. si se gerat p̄ christiano
cōtradictōes expressis verbis a-
postoli. Et hec est magna con-
solatio illoz q̄ tenent veracit̄
et sine fictione fidē iesu cristi.
et qui captiuāt omnē itellectū
in obsequiū fidei Quia si fidu-

ciam capimus de hoibus pit̄
in medicina vel astrologia āt
arte alia. q̄ adiuuare nos pos-
sint: quanto magis hoc facere
possum⁹ de āgelicis spiritibz

Angelos bonos et xviii
malos. iter causas libe-
ras et alias quas deus sic isti-
tuit ut eas p̄prios mot⁹ agere
sinat numerādos eē. Oppo-
sitū null⁹ fidelis nec a liq; rite
philosophās dicet. Et inde fit
q̄ absq; tentatōne dei possu-
mus ad angelicū subsidiū re-
currere. sicut ad pitū medicū
et eū q̄ potest iuuare nos i ne-
cessitatibz nr̄is. de cursu cōi et
naturali. Excipitur angeloz
maloz q̄sultatio vel iuocatō
qm̄ nō est licitū participare q̄
eis. tāq̄ exēdicatis a deo. et ec-
clesia tota. et quia fallaces sūt.
fallere sp̄ cupiētes nō iuuare
nisi fiete. Vnde iuxta p̄uerbi
umbulgi. ludūt ad falsam so-
cietatem. xix.

Angelos. celū et terrā iux-
ta q̄ exigit electoz dei
deprecatio. salus. et ordo. deo
iubēte vel p̄mittēte posse mu-
tare. ut solē facere stare et ignē
nō ardere. Oppositū putāt
oēs astrologi ifideles. et paga-
ni. negātes vera miracula pos-
se fieri. nec illuati cū p̄pheta

dicente. Quia quecumque voluit
dominus fecit in celo et in terra in ma-
ri et in omnibus abyssis. Nescientes
preterea vel negantes miracula
veteris legis et noue que sunt pre-
ceptum est legere in biblia et autenti-
cis christianorum libris. xx.

Angelos per deuotas ad
deum preces. potius quam per cu-
riosas inspectiones vel obseruatio-
nes constellationum posse consilia-
ri. et per ipsos hominibus opera dari
Vnde et per fidei sancti vicerunt re-
gna. non per celum. Oppositum di-
centes quincuntur ex premissis.
iuncta promissione dei dicentis.
Quaecumque orantes petitis. credi-
te. et fiet vobis. cum similibus mul-
tis. iuncto quoque non spero expedit no-
bis habere prospera quam petimus
sed magis aduersa quam fugimus
Nec oportet in recursum ad eos
et deum tempus orationis per constellati-
ones obseruare. ut guillermus
parisiensis notans ait et deducit

Angelos preteriti
malos. in artibus magicis
et omnibus supersticiosi operibus
que nec rationem naturalem nec
miraculum verum habent. sed ex
pacto noto vel occulto. non du-
bitum operari. et effectum sortiri.

Oppositum posuerunt qui ne-
gauerunt demones esse. contra
expressam sacre scripture litteram

in veteri et nouo testamento. Fu-
erunt etiam experientie multe in op-
positum negatum. et etiam doctrine
sanctorum. notatim augustini qui
notatim dixit omnes tales obser-
uationes tantomagis suspectas
et fugiendas esse. quanto sepius vi-
dentur suum sortiri effectum. Et
si allegetur quod frequenter multa in-
uentur illic obseruari. in arti-
bus magicis vel sortilegiis. que
sunt sancta et honesta. ut ieiunare
castum esse. dicit pater noster. et eu-
geliu. Respondebat vnus de
catholice. supersticionem tanto
peiores esse: quanto plura mi-
scetur bona. quoniam vnde de-
beret honorari deus: honora-
tur dyabolus. Nemo tamen
hoc intelligat obseruationes chri-
stianorum reprobatas esse. que
vel ab ecclesia institute. vel ab ea-
dem rationabiliter tolerate sunt
quous non appareat ratio hu-
ius magis quam illius. nisi vel ex
voluntate seu auctoritate insti-
tuentis. vel a deuota quadam per
maginatione facientis que r. o.
recedit a deo. sed in exterioribus si-
gnis aliquibus se exercet. ut in
tali numero orationum. in pegri-
nationibus. in nouenis. in obla-
tionibus nunc cadelaz. nunc pa-
nis. nunc gallozum. nunc in gesta-
tione reliquiarum. in bibitione ablu-

tionis earū. i quib⁹ pia fide fa
ctis non min⁹ se potest misce
re bonus angelus: q̄ mal⁹ i i
pia et phibita fide factis. For
tassis ⁊ empirica medicoꝝ to
lerari possūt hāc generalē ha
bentia rationē fortificationē
scilicet ymaginative virtutis
Mendax assertio tū desit. xxii

Angelos mediate vel in
clinative seu dispositiue
posse super intellectū et volū
tatem. per imitationē sensuū
tam interiorū q̄ exteriorū pro
dei iussu vel pmissione. multi
pliciter operari. Oppositū
paucibel nulli senserunt ex a
strologis. philosophis. ⁊ catho
licis. qui q̄senserūt āgelos vel
itelligētias esse. Nam ⁊ super
hac radice fūdāt astrologi re
gulas interrogationū. ⁊ respō
sionū et alias multas. sed fal
lūtur in pluribz ex pretactis
causis. quia ponūt angelos i
fluere pure naturalē. nec sa
tis attendūt liberi arbitrii po
testatē. dei voluntatē. et mate
rie diuersitatem. xxiii.

Angelos vel itelligētias i
suis actionibz ⁊ influxi
bus liberis. ponere sub certis
regulis coartari. tradi. et co
gnosci. temerariū et impium
nec non a vera philosophia et

theologia alienū eē. Oppo
situm dicentes quincūtur ex
p̄dictis. maxie ppter arbitrii
libertatē in angelis regentib⁹
et i hoibus gubernatis. xxiiii.

Angelos ⁊ deū cuius mi
stri sūt. illos offēdere q̄
regulas et traditiōes p̄iudicā
tes influxui libero dei et āge
loꝝ. immo et hoim liberta
ti. palliant s̄b noie astrologie
vel alterius naturalis sciētie.
et talibz auctoritatē vel occa
sionē approbatōis dari nō de
bere Oppositū dicētes qui
cūtur ex premissis iuncta lege
dei tam veteri quā noua. Iū
cto pretereap secūda parte il
lo quod dicit apostolus. Ab oi
specie mala abstinete vos. hoc
est ab omni scādalo dante oc
casionem rui ne. xxv

Umanā ratōnē posse ⁊
debere astris cognitiōib⁹
icognitis dñari. nec ab eis iū
cium trahi. Concedūt istā
sapiētes astronomoꝝ ut ptho
lomeus. maxime de sapiēte q̄
p̄cognoscit celi constellatio
nes iclinatiuas. quoniā potest
adhibere remediū cōtra noci
ua. sicut facimus regulariter
contra h̄yemē p̄uidēdo de ca
lefactione et donibz. et cōtra
calores estatis p̄uidēdo. de

refrigeratibus. & ita de pesti-
lentis. diluuiis et aliis silibus
Tradūt itaq; he & bene iudicia
astronomie tenē mediū iter
necessariū et impossibile. qz scilz
sunt de gtingētibus & possibili-
bus aliter se habere. Sz etiā
q̄ humana ratio dñetur stel-
lis incognitis nec trahatur iudi-
cium. pbatur ex libertate ar-
bitrii. et ex adiutorio dei libo.
quod datur timētibus eū. et ex
libero angeloz ministerio qd̄
adiutorū dei & āgelozū impe-
trant sup omnē dispositionē
stellarū fides spes et caritas.
Quibus derelictis euenit fre-
quēter. ut volentes ifortunia
bitare. in ea ip̄a se trudāt et i-
uoluāt et q̄prehēdantur sapiē-
tes in astutia sua. xxvi

Humana ratiōne idignū
eē p̄ vanitates & insanias
fallas aut saltē incertissimas i
sua actione se captiuare. & me-
lancolis quotidianis auxiliis &
periculosis agitare. Conce-
dūt hoc experti & iter alios tu-
lius in fine libri de diuinatione
Et hoc dicebat dñs petr⁹ car-
dinalis cameracēsis. dū obser-
uatiōes huiusmodi reprobarēt.
addens se timere regis adole-
scentie ne talibz imbuereſ et
p̄ ab eis nō posset auelli. xxvii

Humana ratiōne debere
p̄ consultatiōes pbatoz et
expertozū viroz. p̄ leges i sup
morales et diuinas se suis a-
ctionibz maxie i gubernatiōe
reipublice. sp̄etis supstitioni-
bus fallacibz regulare. Cōce-
dunt istā qui attēdunt q̄ non
frustra dedit nobis de⁹ ratio-
nem liberā plusq̄ brutis. De-
dit insup leges diuinas natu-
rales et politicas. prudētiam
q̄z p̄ experiētias multas gene-
ratam. Q; ergo humana ra-
tio libertas et prudentia cen-
tum vel mille hoim imo vni⁹
degni dereliquātur. ad iſequē-
rum opinionē vel deliratiōem
vnius vel duoz aut paucissio-
rū figentiū se scire mirabilia
ex astris vel aliūde nescio quo
modo pro fatalia capitis sui.
sup euentibz et agendis in re-
publica. ut q̄ nō est bella nū-
vsq; ad tres mēses vel vniū an-
nū cū hostibz q̄ tamē destruūt
oīa. & ita de silibz absq; nume-
ro. q̄ inc̄ p̄pter paucos tales
dereliquat̄ hūana ratio & pru-
dētia: indignissimū est. fatuū
et delirū. imo merito dei iudi-
cio puniendū. & i stultū finē p̄-
cipitandum. xxviii

Humana ratiōne p̄pter
hoīes viles et ignaros. &

de corruptela iudicii multipli
eis suspectos pessimeq; ut plu
rimū fortunatos. et sū fide. q̄
les i tenebris susurrāt. indignis
simū captiuari vlt dimitti. Cō
cedūt istā q̄ precedētē attēdūt
et ex terminis suis se verā esse
demonstrat. p̄suppositis his q̄
ponit. que tamē sūt p̄ experiē
tias q̄tidianas manifesta. xxix

¶ Manā rationē p̄pter
sui q̄causationē liberā. nō
posse vel debere p̄ qualescūq;
expiētias enuscūq; t̄p̄is sub
necessariis euētū regulis vlt
arte q̄cludi. Cōcedūt istā q̄ re
rū q̄nexiones attēdūt et hi q̄ di
dicerūt ex logica. q̄ oīs p̄posi
tio copulatiua q̄posita ex q̄b;
cūq; necessariis catheticis
vel p̄potheticis. redditur q̄tin
gēs si q̄tineat vnicā p̄positōē
q̄tigentē. Ac p̄inde sumit effi
cax argumētū cōtra regulas
astrologie sūptas ex q̄tisicūq;
expimētis. si liberū arbitriū q̄
currebat. ut causa q̄iūcta. ad
effectū requisita. Potuit ei sē
per dici de effectu tali. q̄ idif
ferēs erat ad sic fieri vel nō fi
eri nec ide ligari alteri⁹ arbi
triū potuisse. xxx.

¶ Manā ratiōē ad deū
gloriosū q̄ nutu libero cū
cta tēpat. et ad finē supnat u

ralē hoīm gen⁹ p̄cipue ordina
tū debere sedulo q̄nti p̄ fidē /
spem / et caritatē. p̄ adiutoriū i
sup āgeloz et scōz. q̄s liberali
ter et libere vult de⁹ agere. et ad
eos recursū habē. q̄ ten⁹ ordie
hierarchico ifima reducātur
ad supiora p̄ media Conce
dūt istā oēs veri et nō solū no
mie cristiani. reputātes talē p̄
uidentia dei. et ita liberā q̄lē i
sinuauit ch̄rist⁹ dicēs. q̄ nec fo
liū arboris nec passer vn⁹ ca
dit i terra sine patre deo. Dū
rursus ait. Petite et accipietis
Et si habueritis fidē sicut gra
nū synapis. et c. imo et tota ve
teris testamēti series legalis et
hystorica. atq; p̄phetialis. p̄ci
pue i psalmis et oīonib; scōz
setāz q; bix aliud nobis icul
care vel p̄fiteri viderē. Vnde.
Iacta i dño curā tuā. et ip̄e te
enutriet. Nō dicit iacta curā
tuā i celo Qm̄ in me sp̄auit li
berabo eū. Nō dicit i celo. Be
at⁹ vir cui⁹ est nomē dñi spes
eius. Nō dicit i celo. imo vetu
it q̄ addidit et nō respexit i va
nitates et insanias falsas: lo
quēs de curiosis q̄ defecerunt
scrutātes scrutinio. Et sup
addit de miraculis tā noue q̄
veteris legis. Multa fecisti tu
dñe de⁹ me⁹. mirabilia opera

tua. Deniqz si paul^o opponat
dicēs. iusibilia dei p ea q̄ factā
sūt cognosci. Respōdēdū ē. q̄
hec scala creaturaz i q̄ philo
sophi corruēt. nō ē apli^o neces
saria fidelibz. tenētibz dei soli
um. deū solū nūc i luminosa
spe tādē i apta visione. Sz
ponam^o illd qd̄ rarissime potest
iueniri tpibz istis. Ponam^o q̄
plures sciētifici i astronomica
disciplina queniāt q̄ sint gues
biril moribz et honestate vite.
z tales q̄ myta sit expti i iudi
ciis astronomie traditis scdm
vā philosophiā. et i naturali
ratōe fūdatis. nūqd̄ erūt tales
q̄tēnendi nec audiendi ab vno
principe corā suo q̄silios. Res
pōdēt plane q̄ audiedi erūt. Sz
nō ita penit^o i se q̄ndi. q̄n ex ad
uerso velut in eq̄libra ponant^r
ratōes hūane prudētie. sūpte
p exptias z circūstātias hūa
ni regiminis inferiorz. quē ad
modū fieret etiā si queniēnt
ex vna parte astrologi. z ex al
tera pte medici. sup curatōe a
licui^o egroti. Dicāt igit̄ exēpli
grā prudētes astronomi q̄ cor
diter. dū fiet q̄stio de bello in
esūdo q̄tra hostes regni. Ecce
q̄stellatio talis noxia est. phi
bēs nō tamē ex necessitate iiri
bellū p frācos cōtra āglicos.

Dicāt ex altera parte prudē
tes capitanei et milites expti.
q̄ necesse ē bel expedit frācos
iire bellū q̄tra āglicos. pēsa
tis circūstantiis hincide puei
entibz. ex inferiorz dispositōe vlt
radice. Tūc oibz hīs velut i eq̄
libra positis debet assumi q̄
clusio illi^o p̄tis q̄ p̄pōderabit.
et exequēda erit. Nō enī opoz
tet vt oē p̄sus iudiciū ex radi
ce supiori celi sūptū q̄tēnatur
Sz nec expedit vt pl^o p̄dēref
q̄ oportet. vbi et quādo z p̄ q̄s
seu p̄pter quos non oportet.

Pilogātes tāgamus
duodeci radices ab a
stronomicoz iudicio
rū curiositate arcētes Prima
dei gliosi libera p̄meitas i a
gēdo. Secunda āgelozū tā bo
nozū q̄ malozū sub deo liber
tas i exequēdo. Tercia est cele
stium luminariū sola genāli
tas in ifluēdo. nō excludendo
lumē qz lumē deuehit in itelle
ctu hūano. Quarta est celesti
um q̄binationū z situū iq̄pre
hēsibilis varietas i q̄currēdo.
Quita est medioz diuersitas
i radiādo. Sexta seminaliū ra
tionū particularis diuersitas
i q̄p̄ncipiādo. Septima liber
tas hoim q̄ q̄iūcta talibus cau
sis necessariis. q̄tingentiā red

dit in effectu suo Octava lega-
lis & pphālis seueritas talia iu-
dicia prohibēs & irridēs, sacro-
rū i supbeterū et nouorū do-
ctorū diligēs taliū reprobato
maxie propter fomitis corru-
ptōne scientiū q̄ ad hēses ido-
latrias & supstitōes est hūana
iclinatio. Nonā raritas studē-
tiū et pitorū i vera astrologie
disciplina q̄ tamē i iudiciis dā-
dis multiplex supra modū cō-
sideratio req̄ratur vel obfua-
tio. Decima mulierii a seculis
abscōditi reparatōis videlicet
nostre recogitatio. q̄ nichil ha-
bet i celis q̄d quid reuerizās a-
ctor libri de betula dixerit et
falsē ascripserit ouidio. Unde-
cima hoīs ad finē supnatura-
lē ordinatio. et ideo mediōrū
supnaturaliū p̄uisio. ut sup-
naturalis spes habeat i deo a-
liter q̄ bobz at̄ brutis queniāt
at̄ hoībus si ne deo. Duodecīa
miraculorū q̄ legē coēz nesci-
unt crebra & pene quotidiana
p̄ illos & ppter illos q̄ ad finē
supnaturalē electi sūt ostēsiō

Eliciūtur sex doctrine no-
tātes moralī q̄d expedit obser-
uare sup iudiciis astrologie
noīe coloratis. prima
xpediēs est cristiano
cui libet imo necessari

um ad salutē. q̄ nō adhibeat
fidē supsticionibz et sortilegi-
is merito suspectis de opatōe
demonū vel iuocatōe at̄ de pa-
cto cū eis secreto vel expresse
Sūt leges et decreta et biblia
p̄ hac doctrina locis inūis. ii.

xpediēs ē cui libet catho-
lico diligēter cognoscē
pri⁹ effect⁹ q̄ promittit̄ vel ex-
pectat̄ fieri p̄ aliq̄s obfuatōes
habeat aliquā causā naturalē
vel miraculosā. qz si nō tūc ve-
hemēs est suspicio. q̄ talis effe-
ctus puenit ex opatōe demo-
nū fallaciū. & ex pacto q̄ eis la-
tēt vel ap̄to et hoc pmittente
diuino iudicio i deceptōez q̄ su-
lentiū vel q̄ fidētiū i talibz pro-
pter curiositatē noxiā aliquid
habēdi vel sciēdi. iii.

xpediēs est nō adhibere
fidē hoībz pmittētibz q̄
faciēt effect⁹ magnos et mira-
biles nisi pri⁹ q̄stiterit q̄ sit cri-
stiani et bonoz mox. et q̄ ve-
lit et offerāt dicta sua vel artē
deducere ad examē et iudiciū
peritorū i philosophia natura-
li. et i medicina iuribz et theo-
logia. Alioqn merito debent
haberi suspecti de fallacia vel
ignozātia vel heretica prauita-
te. nā sicut lucē veritas amat
sic eam odit falsitas. iiii.

xpediēs est p̄cipibz ma
xime. et p̄ sua republica
q̄ nec ip̄i nec sui familiares i
timi et secreti dēt fidē q̄buscū
qz iudiciis. etiā sub noīe astro
logie b̄l alferi⁹ sciētie palliat
nisi p̄i⁹ habitū fuerit q̄siliū b̄l
examinatio p̄ p̄ntos mltos &
graues viros i regimie reipu
blice. ubi p̄rudētia maxie locū
habet. q̄ in itit̄ cōsiliis ex dicta
mine ratiōis et experiētia ml
ta collectis. nō ex sup̄sticiolis
obseruatōibz. q̄ deduxerūt sp̄
i malū finē p̄cipēs cōfidētes
i eis. sicut nostro etiā t̄p̄e satis
et nimis expertum est. b.

xpedit illos q̄ se dicūt fu
tura cognoscere. b̄l mi
rabilia secreta facere p̄ astro
logiā. p̄i⁹ examinari diligēter
de cognitōe ip̄oz. & de libris q̄
les sūt. et q̄liter habiti. et vnde
q̄positi. qz nō est credendū cui
libet dicēti se astrologū. sed p̄
bādi sūt. et i publico audiendi
sicut fit de medicis et artificibz
aliis. Alioqn si tales nō au
deāt i publicum offerre dicta
sua debēt haberi merito suspe
cti de sup̄stitione vel fallacia.
vel heretica p̄auitate. at̄ q̄ nō
quēnt nisi pecunias b̄l honores
sicut i⁹ductores b̄l fautores
eoz dē faciūt p̄ut millesies ex

ptū ē i curiis p̄cipū. & adhuc
p̄thdoloꝝ dicitur sueniri. bi
xpediēs est amatozibus
p̄cipū et toti⁹ reipubli
ce materiā istā astrologicoꝝ
iudicioꝝ declarari facē frequē
ter tā scriptis q̄ s̄monibz pu
blicis et domesticis. Alioqn ne
gligētia sciētū et scire debētū
um nocet hostiliter p̄sonis p̄n
cipū. et earū saluti. tā t̄p̄ali q̄
eterne. Nocet regnis & polici
is publicis. nocet deniqz ipsiis
negligētibz vel i⁹peditoribz ad
discrimē damnatōis p̄petue
A qua nos eripiat dñs n̄r ies⁹
christus. Amen.

Ritur aut̄ q̄stio q̄cer nēs
oīa q̄ dicta sūt i trilogio
astrologie theologizate. si li
bri q̄positi p̄ astrologos. p̄t̄i
ifideles et ydolatrae. sint a ca
tholicis tolerādi vel penit⁹ ex
tirpādi. Pro cui⁹ dissolutōe et
p̄cedentiū elucidatōe. notētuz
p̄positōes q̄ sequūtur.

Ibri astrologizati i q̄b⁹
plura v̄a & vtilia q̄tinēt
q̄ inutilia sup̄sticiosa et falsa
possūt tolerari seu tolerabili
ter relegi euādo illd̄ ap̄ostoli
Diap̄bate. qd̄ bonū est tenete
Tales aut̄ ut plurimū sunt li
bri q̄ de motibz & mēsuris & q̄
iūctionibz corpoꝝ celestū sūt

editi. et ex geometricis demō/
stratōib⁹ et experiētia fūdati. sic
est ptholomeus in almagesti

Libri astrologizati i qbz
plura iutilia supsticiofa
et falsa imo ipia et sacrilega cō
tinēt q̄ vā et vtilia. debēt a chri
stianis oib⁹ euitari dānari. de
strui. et penit⁹ aboleri. Tales au
tē erāt libri de qbz scriptū ē a
ctuū. xix. vbi dicit. Multi autē
ex eis q̄ fuerāt curiosa sectati
q̄tulerūt libros. et q̄buserūt om̄s
corā oib⁹. et q̄putatis p̄ciis illo
rū iuenerūt pecuniā denarioꝝ
quiquaginta miliū. Ita fortit̄
crescebat v̄bū dei et q̄firmabať

Libros astrologie mltū
expedit discernē. q̄ten⁹
appareat q̄ sūt et q̄ nō sūt to
lezādi. Composuit sup hac re
albert⁹ magn⁹ opusculum qd̄
appellat̄ speculū alberti. nar
rās quomō t̄pib⁹ suis voluerūt
aliq̄ destruē libros albumazar
et q̄sdā alios. Videť autē saluo
tāti doctoris honore. q̄ sicut i
exponēdis libris philosophicis
p̄serti per p̄patheticoꝝ nimia
curā apposuit maiore q̄ cristi
anū doctorē expediebat nichil
adiciēdo de pietate fidei. ita et i
approbatōe q̄rundā libroꝝ a/
strologie. p̄tīm de ymaginib⁹.
de natiuitatib⁹. de culturis

lapidū de caracterib⁹. de iter
rogatōib⁹. nimis ad partē su
p̄sticionū ratōe carētū declia
uit. Scūs autē thomas i suis
opib⁹ min⁹ attribuit hui⁹ mōi
supstitionib⁹. ymaginū cara
cterū. iterrogationū. imo et ex
itētiōe et efficacia rationū re
p̄bauit libros astrologicos. q̄
tolerātur et legunt̄ apd̄ cristia
nos sicut ptholome⁹ albuma
zar et hali. Nō ideo oportet i
auctoritatē talē adducē ut cre
dendū vel tenēdū sit q̄d̄d̄ ex
eis vel deducit̄ vel allegat̄. Fal
lunt̄ i hoc plures astrologoz
et simplicū christianoz vel alio
rū. nō ibusoz lris sacris q̄ p̄ti
n⁹ ut legūt̄ vel audiūt aliq̄ de li
bris talū credūt et assentiūt. et
tū repianť illic errores q̄zū fi
dei. Nec mir⁹ et etiā i libris ari
stotelis. et auicēne et auerrois et
alioꝝ q̄ q̄tidie legunt̄ sile iue
niať. Sz cautissima religiosita
te p̄uisū ē i p̄clara artū facti
tate alme patriēsis vniūsitatis
tā p̄ articulos parisiēses q̄ p̄
statutū iure iurādo firmatū p̄
quēlibet q̄ licēciať i artib⁹ vbi
sētēcialit̄ sic habet. Jurabit̄
q̄ dū q̄tiget vos determinare a
liquā q̄stionē de philosophia:
illā sp̄ p̄ parte fidei determina
bitis. et ratōes philosophi i op̄

positū factas dissoluetis. Quā
tomagis hoc eēt obseuādū i li-
bris astronomicis. q̄ de iudici-
is q̄positi sūt p̄ ifideles & ydo-
lāta ubi mltā posita sūt ex sup-
stitōibz ydolorū & cētibz demo-
nū. & fallacibz responsis ip̄oz
ex q̄bz p̄cessit mod⁹ q̄positōis
idolorū. q̄s deos appellabāt lo-
quētes p̄phetātes & mirabilia
opātes p̄ut loq̄t hermes & me-
gistr⁹ & refert augustin⁹. Vñ &
mlta tradūnt i dētis libris q̄ nō
lā penit⁹ iducūt ratōez. nisi p̄
mod⁹ narratōis q̄ i tali q̄stella-
tōe sic eueiet & i alia aliter. Et
tñ astrologi supsticiosi pl̄iue-
nire se dicūt v̄itatis & certi eue-
t⁹ ex talibz regulis. q̄ ex illis q̄
naturali ratōe fūdānt. sic debē-
tis & pluuiis & aliis ip̄ressiōibz
metheozologicis. Cum autē
pauci sūt astrologi. imo nll̄i i-
tromittētes se de iudiciis astro-
nomicis q̄ nō i sequunt̄ tāq̄ p̄
fūdamentālibz regulis p̄dictos
libros astronomicos & siles: q̄
cludit̄ hic p̄ doctrīa cristiana
q̄ salubri⁹ tuti⁹. & deo accepti⁹
est. q̄tēnē talia iudicia q̄ suis a-
ctoribz: q̄ dimissis aliis vtilio-
ribz studiis suā talibz cogno-
scēdis & praticādis. curā dare.
Kur⁹ addit̄ & alia doctrīa q̄
salubri⁹ tuti⁹. & deo accepti⁹ est.

nō req̄rē imo nec p̄mittē fieri
iudicia publica sup euetibz hu-
manoz actuū. quēadmodū di-
cūt aliq̄ i ytalīa & studiis ḡna-
lib⁹ acceptare. Ratō. qz miscēt
mlta falsa & supsticiosa & q̄ ex
piētias i sequētibz manifestas &
terrēt ide reges & regna. p̄ci-
pes & p̄cipat⁹. & hoies de omī
statu. & p̄ vanos tiores v̄l stul-
tas p̄missiōes maloz vel bono-
rū euetuū eos alit̄ agē q̄ v̄a &
recta ratō moralis dictaret i-
ducūt. Porro magnū facēt
obseuādū christianitati collegiū
aliq̄d theologoz. i libris astro-
logicis diligēter i spectis. nota-
rēt sigillatī pass⁹ suspectos. at
palā erroneos & hēticales. q̄tē-
tos i eisdē quēadmodū factū
repiit̄ nedū de libris aristotel-
auicēne & auerroys: s̄z etiā de
q̄b⁹ dā libris catholicoz sic no-
tati sūt pass⁹ v̄l articuli i q̄bus
mag⁹ q̄ter nō teneit̄ Postre-
mo si libri magicoz & supstici-
osoz alioz s̄b belamie astrolo-
gie v̄l philosophie sese palliā-
tiū. q̄ iā iueniūt fuisse dānati
q̄ auctoribz suis. custodizēt ali-
cubi s̄n piculo manifesta tōis
v̄l abus⁹ vidēt̄ expediēs. q̄ten⁹
resurgētibz v̄l q̄currētibz ma-
ter iis s̄ilibz q̄festi habēt dāna-
tōis fctē mod⁹ sic eueit̄ parisi⁹.

De libris iohis de barro magi
ci supsticiosi qbusi iles repiū
tur adhuc i hispania sub titulo
semaphoras sicut isup uotat
ē rotul⁹ qdā magn⁹ que gēbat
claudestine qdā desptilionē se
nominās Et i phemio articlo
rū parisiēsiū aliq tales notati
dānatiqz sūt. Supaddam⁹ il
los nedū fatuos esse. sz pūlos
cristianos. q solēt qsi iocando
dicere. Qualis michi cura est
quis me sanet quis victoriam
quis honorem. qis diuitias det
qis deniqz adiuuet. sit deus. sit
dyabol⁹ dū modo in pueiat il
lud qd exspecto. Dū igit dī a
licui ex pūcipib⁹ ecce dnē tales
hoies p suā artem sciūt ml ta
magna & mirabilia facē & fufa
pūdicē & victoriā de hostibz pro
mittē. si credatur eis & si fiant
ea que iusserit: respōdeat pū
ceps. plena fide et iqrat. Sūt
ne tales hoies sci dei q ex reue
latōe. & grā ē dīnit⁹ qcessa hoc
pmittūt. Et si tales sūt. credi
poterit eis. dū pbabūt. & dū ni
chil iubebunt nisi scīm. & dīna
lege cautū. maxie si fūit detis
eorū vita qcora & pbata. nedū
vulgari rumore sed iudicio sa
pientū q freneticas illusiones
aberis sciūt reuelatōibz sepa
rare. Si vero tales hoies mira

pmittūt se facere p phisicas
disciplinas ut p medicinā per
spectiuā. & geometriā: Respō
deat pūceps. q studētes de vni
uersitatibz publicis magis ita
li re sūt credēdi si ratō qsonet
naturalis. Demū si tales pro
missores mirabiliū neqz mira
culis neqz ratione naturali se
fūdant: illos habeo suspectos
tāq supsticiosos & repellēdos
Aduertat do⁹ a me. cristiano
seruo suo ut velim abnegare
fidem suam. vel in eius legē q
modolibet peccare pro quocū
qz cōmodo tēporali consequē
do. siue sit sanitas corporis si
ue victoria in bellis. siue opu
lencia in diuitiis. Non ei nego
talia deo permittente euenire
ministerio demonum & homi
num eis deditorum. sicut ma
gi pharaois multa fecerūt si
militer ad moysem. Sed non
est bonū michi relinquere ba
ptisma meum / fidem meam /
legem meam sanctā / etiam dī
qz ad mortem. propicius sit mī
deus. Amen.

Explicit de astrologia the
ologizata a iohāne de gerson
no. cācellario parisiensi
viii t.

De beneficiis a guillermo parisiensi.

Abzani behemoth
 (sicut scriptū est i
 xl. iob) vmbze pte
 gūt. Vmbzā scz o-
 pacā i q̄ & latēt volūtazie igno-
 rātee. q̄ et p̄stat eis vmbzacu-
 lū q̄tra radios solis itelligen-
 tie & iusticie. q̄ est chzist⁹ dñs si-
 cut legā sapie. v. & malachie iii
 Vmbza ista est detētio siue oc-
 cupatio i qua beneficiōz siue
 reddituū ecclasticōz. Sū hac
 vmbza q̄escit dyabol⁹. reficit
 omni geñe refectōis siue. q̄ est
 mors aiāz hūanāz. Hoc ē se-
 cretum calami. vbi dormit. si-
 cut i eodē euisdē iob legitur.
 hęc loca humētia i q̄bz voluta-
 tur. Nec dormit ibi vtcūqz. sz
 ier p̄giscibiliter et ieuigilabili-
 ter. v̄t videtur. Neqz enī toni-
 trua diuināz q̄minationū. ne-
 qz clamores publicarū decla-
 mationū. neqz clauū at̄ stimu-
 li sacroz eloq̄oz ip̄m suffici-
 unt excitare Deniqz v̄bra ista
 tanta tenebrositate obnigru-
 it: ut v̄i solis splēdor ip̄am nō
 penetret. Tāta frigiditate ob-
 riguit: q̄a calore euisdē i ea be-
 hemoth se abscondit. Circun-
 dāt illū (sicut i eodē legit) sali-
 ces tozzētis. hoc ē ifructuosi i

ip̄o tozzēte/affluētie t̄p̄zalis.
 q̄ belut tozzēs citissime trāsit
 & exiccaf. hoc est corda i eo ra-
 dicaliter ifixa. Circūdāt i q̄
 illū vallantes eū et munitēs
 quēadmodum armata forti-
 tudo principē. nō illū obsidēs
 sed defendens. Vmbze iste
 quatuoz sūt. p̄ma est vox aua-
 ricie. que terrā id est terrenā
 substantiā: vero soli & hūanis
 mētibus inter ponit. Scda est
 eclipsis ambitionis siue super-
 bie q̄ mūdane instabilitatis va-
 nitates. radios veri solis. istar
 lunaris eclipsis. verūqz solē e-
 isdē abscondit. Tercia ē nubes
 opaca pestis q̄ in his p̄ platoa
 carnales ioleuit q̄suetudinis
 q̄ lucē v̄itatis nec vidē nec itu-
 eri sinit. Quarta vmbza ē p̄-
 uerlap̄ affectionū teterrima
 nubila. q̄ diē mētis obnubilāt
 et v̄itatē obumbrāt. Quā
 perniciosa sit hec pestis ecclie
 dei. q̄ta speciositate membro-
 rū eā detrucauerit seu muti-
 lauerit. q̄ta mōstrositate mē-
 broz suoz eā deturpauerit. q̄-
 ta spurciabicioz illā fedaue-
 rit. q̄tū decorē v̄tutū et grati-
 arū ab ea deleuerit atqz abra-
 serit. sz & ip̄m creatorem q̄ta
 sui cultus & honorificētie par-
 te. ab eo t̄p̄e quo cepit defra-
 g i

dauerit. et adhuc incessanter
defraudet. pia corda nō absqz
dolore vehemēti cogitēt. Iplā
enī dei domū scz orōis domū
quā decet scitudo. sanctificiū
qd sibi deificauit. sanctua-
riū qd pprio sanguie dei fili
qsecrauit. tabernaculū qd sibi
scificauit. tēplū dei sanctū p
parte nō modica spelūcā effi-
cit latronū. habitationē repti-
liū. ⁊ pene oī m imūdoꝝ. Cō-
trabimbzā igit istam et um-
bras eā ptegentes aliquos ra-
diolos de fōte lumine
veritatis pducē. ⁊ adhibē con-
tra defēsiōes salicū istaz. ia-
culaqz de fabrica sacrarū do-
ctrinaz acuerē. tāto salubri
ē manifestū ē. tātoqz deo gra-
tius: q̄to ipas pnciosiores ⁊ i-
mortē aiarū dei qz contume-
liā pestilētiores esse a sane in-
telligētibz et recte sapientibz
dubitari non potest.

D Icemus igitur primū
puritatē vocatōis ad
hec. demū vocatiōis maculas.
Tercio puritatem ingressus.
Et post illā ingressus macu-
las. Quarto puritatē ⁊ dignita-
tē detentōis. ⁊ eius maculas.
Sexto loqmur de pluralita-
te ipoz i vnitāte plone. an sit
licita an non. quomō sit hoc.

⁊ quomodo nō. ice dētes pbiat
pbationū. cū ipius sacri text
testimoniis. sacri oz canones ⁊ le-
ges seculares q̄ ad hec faciūt
suis pffessoribz atqz doctoribz
relinqntes. Vicim⁹ igitur i
pntis. qz vniū ex officiis prela-
torū est officiū patris siue ge-
nerātis. ppter qd ⁊ sponsus ē.
et anulū qui est insigne casti-
tatis. erga ecclām sponsā suā
in digito gestat. In hac ergo
et ex hac debet filios gignere.
filios inq̄ qui sint semen fra-
tri defuncto id est christo dño
ut legit. xxv. deut. Non debet
ei supponere partus alienos.
scilicet qui sint filii qui aduer-
sus christū dñm isurgant in e-
lectionibz ⁊ aliis que in ecclīis
cōtra ipm plerūqz fiunt. Nō
filios belial debet ecclē suppo-
nē. non catulos lamiaz. iuxta
iiii. trenoz. Nō filios inq̄ tatis
Quippe quot canoicos i eccle-
sia platus qstituit: tot ibi filii
os vel christo dño. vñ diabolo
gignit. Tot filios legitios ex
eadē ecclia cui pest suscipit. vñ
tot part⁹ dyabolicos itolera-
bili fraude et malicia eidē sup-
ponit. Quod qui faciunt aut
fieri procurant. proculdubio
similes sunt demonibus incu-
bis. Qui interdum mulieribz

ut betule fabulantur filios suos supponūt. qui bulgo cambiones vocantur ab huiusmodi cambitione seu campione. Hivero dicuntur semper tristes esse. semper eiulantes. lactis insaciabilis. ubera nutrimentumque ad sanguinem emungentes. Huiusmodi prelati similes sunt cuculis que ova sua alis aibus supponūt. ovis earum primitus devoratis. que ova cum aliene matres fouerint. et pullos exinde exclusos nutrierit ab eis cito rostro et unguibus nutrientibus preualuerint. devorantur. Hanc fraudem cuculariam mali prelati faciunt ecclesiis. hanc nutrituram faciunt ecclesie in huiusmodi filius. dum ab eis tandem proditiosissime devorantur. Quod ergo primum requirit vocationis puritas in prelatibus vocantibus. ydoneitas est persone vocande que cuiusmodi esse debeat. melius patebit ex aliis officiis prelatorum. Quorum primum est officium architecti. sicut de se dicit aplos in iii. perie ad cor. Ut sapiens architectus fundamentum posuit.

Relati ergo officium est edificare domum domino instar salomonis qui edificavit domum domini ex lapidi-

bus grandibus preciosis et dotalis atque quadratis. et hoc quantum ad fundamentum. sicut legitur iii. reg. v. Nec pretereundum est quod sculpsit cherubim. et palmas et celaturas valde prominentes. Opuit quoque omnia laminis aureis opere quadrato ad regulam. sicut legitur eiusdem libri. Et iterum in eodem edificavit atrium iterum tribus ordinibus lapidum politorum. et uno ordine lignorum cedri. In eis igitur que vocantur sicut apparet in ipso textu. vocantur iterum ut sint porte vel de portis domus domini. debet esse non solum pictura cherubi. quod interpretatur pleitudo scientie non pictura iterum scientie hoc est scientia liberalis: sed sculptura que est veritas sapientie intime. neque pictura palmarum solummodo in apparitione temporis et habitus: sed veritas victoriae et triumphus de vicis. Similiter et celature valde prominentes non picture exterioris apparitionis que diximus ipsi edificio absque ulla elongatione adherentes. sed insculpte intime virtutes plebeis atque vulgaribus eminentes longeque prestantes. Et primum quod ad doctores pertinet videlicet cherubim insculpte ymagines. in quibus itime impressa debet esse similitudo sapientie atque puritatis et scitatis angelice. Scd̄z scz
g ii

similitudo palmarum ad platos qui
sunt sacri duces exercitus. et propu-
gnatores ecclesiarum. quoniam in eis appa-
re debet euidenter uictoriositas
quod uicia et demones. ita ut despa-
tum sit utrisque eos uincere. a quibus
multoties uicti sunt. Palma enim
signe uictorie est. de qua breuitatis
causa multa preterimus. Et elat-
ture longe prominentes ad mino-
res sacerdotes et clericos pertinet
quod uita foris enim in se debet pro-
cul ab aliis longe quod supereminet
aliis scitatis. De tempore nostrorum fe-
cibus nec dicam finibus. quoniam nec in
portis ecclesiarum. id est prelatibus uel pi-
ctura cherubim aut palmarum est.
quoniam nec aliquid celestis angeliceque
sapientie. nec aliquid bellice uirtu-
tis aut strenuitatis. nec uictorie
quodcumque apparet sed magis eorum
per magna parte ipsorum. magis
enim dyabolice turpitudinis effigi-
es. magis mors et uita uiciorum
in multis eorum insculpta apparet.
Sicut minoribus sacerdotibus et cle-
ricis non prominentia seu preminetia
uirtutum. sed omnis spurcicia et ac-
molestuositas uiciorum tanta foris
in eis patet: ut non simpliciter peccato-
res. sed magis scelerati. et peccata
eorum non peccata simpliciter: sed peccato-
rum monstra terribilissima sunt di-
ceda. ita ut ecclesia dei in ipsis. non
ecclesia dei. sed magis babilon. e-

gipusque et sodoma uideatur.

Prelati ergo officium est in eo quod
architectus. edificare domum
domini et hoc ex quod dicitur et cedris sicut
legitur psalmi .ix. non ex spinis aut pa-
leis. Ex spinis enim et fragmantis li-
gnorum/pice et alie aues edifica-
re solent. et quod pigere nidos suos.
Preuaricatores enim spine sunt. si-
cut legitur in .ii. .xxiii. in nouissis
uobis dauid. Preuaricatores
autem quasi spine euelluntur uniuersi
Sicut et palee sunt. sicut legitur lu-
ce .iii. ex uobis iohannis. Congrega-
bit triticum in horreum suum. palee
autem quod uenturum igne inextinguibili.
Quid igitur est cathedrales ecclesia
uel quodcumque quod uentualis ex trigi-
ta uel quod dragita huiusmodi pa-
leis uel festucis nisi nidus pas-
seris aut alterius uiculi? Et re-
uera prophetatum uideatur de huius-
modi architectis illud. Passer
inuenit sibi domum. et turtur ni-
dum ubi reponat pullos suos.
sed nepotulorum et inter dum filiorum
Quod tanta fraus aduersus deum. cui
edificandum est regale per magnifi-
cumque palatium. quod tantaque contumelia
dum per huiusmodi palatio nidus
uel pice uel passeris redditur. Quam-
tum testimonium in peritiam. atque infi-
delitatis. et perditionis aduersus pre-
latum. nidus huiusmodi. et nidos
ipsius sit. Quis non irrideatur?

Quis non subfannet? Quis non excachinet ista tam ridiculosa tamque exhibilanda opa huiusmodi architectorum? Denique quis in tam preclaris edificiis pro colūnis pulcherrimis fortissimis. festucas modicas ac debilissimas nepotulorum et aliorum paruulorum ponit, non simul irrideat et doleat. et quidem regi seculorum tanta impietate. tantaque infidelitate tam crebro passus quod illudatur. et perfuictorie preteritur a multis. et vix est qui doleat vicem eius. et cum monstrum sit inter alia peccata tam execrabilis illusio tamque detestanda dei proditio: iam pene nemo illam formidat aut horret.

Audiuimus prelatum excusantem se. et dicentem in parte ista. Non possum resistere precibus magnatum. Cui et respondisse nos meminimus quia architecto litterali nemo auderet huiusmodi preces porrigere. videlicet ut pro colūna forti. festucam fragilem in edificio cuius fabrica fidei eius quassa est poneret. Et si forte eoulsque aliquid infaniret. ut preces presumeret. et diceret. magister ego festucam istam diligobltra modum karissima est michi. rogo te quantum potes cum honore eam. et pone in loco ho-

norabili. videlicet in loco colūne fortis et alte: nunquid subsannas se ab illo non auertet. et in faciem eius spueret? Et quidem leuis est iactura edificiorum litteralium comparatione edificiorum spiritualium. que re incomparabiliter inexorabiliores deberent se exhibere prelati contra ruinam et alia detrimenta edificiorum suorum spiritualium. que litterales architecti pro suis edificiis. Sed infirmitas infidelitasque prelatorum audaciam dedit huiusmodi insanis. Semel ei fracta precibus aperuit viam rogantibus. ut vere possit dicere cum iob. quasi rupto muro et aperta ianua irruerunt super me. et cetera. Et iterum eiusdem. xix. Simul venerunt latrones eius et sibi fecerunt viam pro me. Dum enim ex propriis nepotibus ac filiis ruinam et confusionem parat ecclesiis. non habet frontem resistendi similia rogantibus pro alienis.

Edimus etiam officio architectorum huiusmodi quod non solummodo eorum est edificare palatium aut templum domino. sed etiam corpus mysticum christo domino de quo corpore ipsemet dicit in psalmo Corpus autem perfecisti mihi. Hebraice igitur que tanto capiti congruat in corpore ecclesie ponenda et institueda sunt. nemo autem dubitat peccatores omnes: membra esse dyaboli

quare q̄ pctōres i ecclesiis su-
is istituūt. nō corpus mysticū
christo dñō. s; corp⁹ q̄le utiq;
debet diabolum diabolo edifi-
cāt. videlz ex mēbris putridis
omī deformitate horribilibz.
Vide impietate istā sacrilegā.
q̄ p christi sacratissimo corpore
co zp⁹ behemot oī monstruosū
tate vicioz horredū. edificāt.
et sacris oibus contrectandis
āministrandisq; spurcissima
dyaboli mēbra p̄ficiūt. sacra
mēta eis tractanda cōmittūt.
sacris altaribz ministros abo-
minabiles illos offerūt. et ad
cumulum exhonozatōis dei. &
gtumelie. ip̄m viuificū christi
corpus et sanguinē pollutissi-
mis manibus taliū cōficiēdū
gtrectandūq; cōmittunt. omī-
bus honorib⁹ ecclesiasticis mē-
bra diaboli honorāt Prothdo-
lor. nō est qui lugeat aut dole-
at pro corpore christi mystico/
corpus diaboli in ecclesia dei
sedere. et propter hoc pro chri-
sto dyabolū in eadē regnare
et deturbatū atq; deiectū de
celo litterali dyabolū/in celo
eccleie qd̄ est lōge sancti⁹ atq;
p̄clarus p̄latorū p̄fidia resti-
tutū. et solū eiusdē sup astra
dei. id est sup viros sc̄tū et
doctrine luce radiātes i pieta-

te eorum sacrilega exaltatū.
Quid pluras? mēbra dyaboli
deificata p̄lationibus & sacris
officiis (sicut supra tetigimus)
loca sc̄tōz occupare. viros sc̄-
tos sub pedibz eoz gemē. op-
primi. cōculcariq; ab eis. Qd̄
piis oculis est extremi doloris
spectaculū. An igit̄ lapis vel
lignū tā p̄claro edificio cōue-
niēs. an mēbrū tā nobili corpo-
ri. tā q; sacro capiti q;ruens
p̄sona vocāda. diligētissime q̄-
siderādū est huiusmodi archi-
tecto. ex officio q̄ ē architect⁹
Qui si vocare itēdat p̄sonā q̄
nō p̄donea sit utriq; edificio.
i sentio ei⁹ ip̄issima est. atq; sa-
crilega per ea que diximus.

Secundū officiū p̄lati ē
officiū ducis ad eligēdos
sc̄z & colligēdos bellatores. et
ad p̄liandum q̄tra dyabolū &
exercitū ei⁹. Quap̄pter i intē-
tione ei⁹ esse debet. ut ad stipē-
dia ecclesiastica eligat fortes
& doctos ad bella. An igitur
parvuli. an mortui. mortali-
bz sc̄z pctis extincti. ad p̄liāda
p̄lia dñi eligēdi sit q̄s nō iudī-
cēt? Deinde q̄ nō nouerūt gladi-
um sp̄is qd̄ est v̄bū dei. q̄ nō
nouerūt arcū sacraz disputati-
onū. sagittas sacroz eloqui-
ozū. scutū fidei. galeā salutis.

lozicā iusticie scilicet de quibus
legitur in quito ad ephesios. &
omnino ignaros armorū lucif
de quibus in. xii. ad romanos
quis eliget ad bellādū nisi dā
nabilissimus dnī sui proditor.
qui qz hostibus eius querit de
eodictoriam? Similiter & eos
quibū armorū non habēt qz
nisi inimicus domini sui ad bel
labocabit? Propter quod et
dauid arma saulis recusauit.
pondus eorū ferre non valēs
in. xvi. regum Magni pōderis
est et vlti vires multorū / ar
matura humilitatis. que fron
tē protegīt. et totā faciē cōtra
oppbriorū et viciozū qziones
atqz detractionū et adulation
num iacula. et propter hoc fa
cile picitur ab insuetis & parū
ad hoc fortibz. Similiter et to
rax patiētie. ppter quod faci
le abiicitur ab his etiā qui for
tissimi reputātur In exercitu
dei velut cunei et acies sūt cō
uētus ecclesiastici siue capita
Heu quāta dānatōe digna
est ducum pfidia qz greges ne
potulorū aliozqz paruulorū
multitudinēqz imbellē. ier mē
omnino qz ignarā belli. p cu
neis fortium. p aciebz ad bel
la doctissimoz. i dei exercitū
adduxerūt? Et quod est ad cu

mulū proditiōis. non solum
modo huiusmodi multitudies
sed etiam innumerabilē multi
tudinē inimicoz dei. ecclesiasti
corū reddituū stipēdiis dona
uerūt. Verissimū enī est quod
lugebat quondā hieremias i. i
treñ. quia facti sūt hostes ei⁹ i
capite. et quoniā inimici eius
locupletati sūt. Non enī solū
modo i capite id ē i arce pote
statis hostes dei et ecclesie eius
sunt. que vtiqz arx episcopat⁹
est. sed etiam i capite ipius ex
ercitus quia et capitanei sunt
exercitus illius et capitales i
mici. primi qz deū pugnantes
Et hoc ē qd veritas dicit ma
thē. xii. Qui non est mecum cō
tra me est. & luce. xii. Qui nō ē
mecum aduersū me est. Apti
us autem iacobi quarto. Qui
cūqz voluerit amicus esse sc̄i
huius inimicus cōstituitur dei
Isti inimici siue magni ut p
lati. siue parui vt subditi. locu
pletati sunt redditibz ecclesia
sticis manifeste. Intentio
igitur prelati debet esse (ut di
ximus) ut persona quam vo
cat in ecclesiam suam ad per
cipiendum stipendium eccle
siasticum. bellator sit fortis et
doctus. Et hoc eide m icumbit
ex officio ducis.

Terrium officiū ē pasto-
ris scilicet principalis. q̄
officio non solū pastor est. sed
princeps pastorū. Ex quo incū-
bit ei vocare electos pastores.
non qui pascant semetipsos. si-
cut legitur ezech. xxxiii. Sz q̄
pascant populū scientia et do-
ctrina. sicut legitur hieremie.
iii. Non pastores qui sint ido-
la. desētes gregē. quibus ma-
ledicit zacharias ppheta i xi.
Sed magis qui cū iacob possit
dicere domino. Oues et capre
tue steriles non fuerūt. Arie-
tes gregis tui nō comedi. nec
captum a bestia ostendi tibi.
Ego omne damnū reddebā.
quidq̄d furtim pibat a me exi-
gebas. Die noctuq̄z estu bre-
bar et gelu. fugiebatq̄z sōnus
ab oculis meis. sicut legitur gen̄
xxxi. Similiter ⁊ cū dauid pos-
sit dicere. Veniebat leobel bz
sus. ⁊ tollebat arietē de medio
gregis. ⁊ p̄sequebar eos. ⁊ pec-
tiebam. eruebāq̄z de ore eorū.
⁊ illi consurgebant aduersū
me. ⁊ app̄hēdebam mētum eo-
rum. ⁊ suffocabam. infliciebā
q̄z eos. Nam ⁊ leonē ⁊ vrsū
infeci ego suus tu⁹. Debēt
habē pastores calamū ⁊ fistu-
lā. canē ⁊ baculum. id ē gra-
tiam doctrine multiplicē. dul-

cedinē exortatōis. baculū cor-
rectōis. canē. id est terrorem
i crepationis siue obiurgatōis
Baculo nāq̄z pastoris. et latra-
tu canū. luporū seuericia deter-
rēda est. ut ait hieronim⁹. Ca-
uēdum igitur est p̄latis. ne ta-
les ad pastorale vocent officiū
qui non illud exequi. sed solū
modo lac et lanā ex ouibus q̄-
rant. non qui luporū rabiem
in oues exerceāt. et pastorale
pietatis sollicitudinē oīno non
curent. sicut legitur ezechielis
capitulo prenotato.

Partū officiū est officium
procuratoris. et illud
diuiditur i tria. horū primū
est officiū procuratoris i cau-
sa animarū. ex quo incūbit p̄-
lato eligere ⁊ vocare animab⁹
patronos siue aduocatos. qui
fauorē ⁊ gratiā celestis iudicis
habeant. ne si is qui displicet
ad itercedendū mittatur. ira-
ti iudicis anim⁹ ad deteriora
prouocetur. Similiter et qui
allegare causā animarum no-
uerit. ⁊ modos allegationum
omnes. qui non solū nouerit
cantare. psallere. legere ad au-
res hoīm. sed et ad aures dei.
quibus suauissime sonāt inter-
narū cantionū tripudia. q̄ sūt
virtutū concētus. sicut q̄fessio

laudis & confessio peccati. spes
et timor. gaudiū et dolor. et ce
tera huiusmodi que omnia in
expōne eanticozū latius dixi
mus. Alleganda est enī causa
animarū non solū exteriorū
vocū strepitu musicali. sed ge
mitibus. planctibus. suspiriis.
et rugitibus. eiulatibz. et lucti
bus. et vehementissimis inter
nis clamoribz. Veraciter enī
ozare est (ut ait gregoz) ama
ros in compūctione gemitus
non verba composita resona
re propter defectū a duocato
rum periclitantur miserabili
ter cause innumē aiarū. Se
cundum officiozū istoꝝ triū
est. officium procuratoris vi
nee. Incumbit ergo ex isto of
ficio prelato eligere et vocare
vinitozes fideles. atqz peritos
in spūali vinearū cultura. Vi
nea quippe dñi sabaoth dom⁹
israel est. et viri iuda delectabi
le germen eius. sicut legitur
psa. b. & i pō. Vineam de egypto
transulisti. Math. xxii.
legis de vinea et operariis & p
curatoze similiter & marci. xii
Et hieremie secūdo plantauit
te vineam sozep. omne semen
bezū. Quid ergo dicetur vel fi
et de procuratoze perfido. qui
debet vocare oparios fideles

atqz peritos. et non vocat nisi
extirpatozes. at paruos qui
nec fodere sciunt nec plicare.
nec paxillare vineam. nec ali
quid eozum que requirit cul
tura spiritualis. Tercium
est officium procuratoris infir
mozū. Ex hoc officio incumbit
prelato eligere et vocare me
dicos animabus curādis. Qua
les autem debeant esse huius
modi medici: ex cōparatione
medicorum litteraliū manife
stum est. Nemo ei audet se ge
rere vel dicere medicū huius
modi. qui artem medicine lit
teralis nō didicerit. vel q̄ moz
bos et vulnera. eozūqz causas
ignoret. Similiter nec qui vir
tutes herbarū. qui vnguenta
vel species aromaticas vel alia
medicamenta nō nouerit. Qu
autem prelatus procurator sit
domus huiusmodi. aperte le
gis luce. x. in parabola sama
ritani vbi vocatur stabulari⁹
et cōmittitur ei infirmus a sa
maritano dicente. Curā illi⁹
habe. Ex quibz verbis manife
stum est. quia prelatus omnis
non solū medicorū spirituali
um elector atqz vocator est ex
officio ep̄ali sed etiā medic⁹. &
hoc oib⁹ manifestū ē de quibet
saēdote curato vel curā dante

Primum officium prelati est officium billici. ex quo incumbit ei speculatores. ianitores. aliosque custodes. ad custodiam diocesis cui prefectus est ad hoc eligere et vocare. Quales autem debeant esse speculatores. ceteri que custodes. et an ceci debeant esse. an proditores. aut buccina sonare nescientes vel non valentes. similiter et vigilare non potentes. tanquam omnibus manifesta preterimus.

Extimum officium est officium aurige. id est rectoris currus. de quo dicitur in psalmis. Currus dei decem milibus multiplex. Similiter regum. iiii. de helya. Currus israel et auriga eius Incumbit igitur prelato non alligare huiusmodi currui. nisi equos aut boues et hos fortes. domitos. huiusmodi laboris assuetos. non recalcitrantes. Quare non pullos equinos aut bouinos. non tauros cervicosos qui in rectores efferantur. et currum subvertant. Propter hoc enim in lutum conuersus atque submersus est hodie dei currus. Tauri enim prepingues. hi sunt clerici et prelati diuites. qui iugum discipline dominice non ferentes. recalcitationibus suis et efferationi

bus. currus istius regimen et cursum impediunt. et subuersum atque submersum ut diximus in luto diuitiarum et deliciarum erigi ac releuari non sinunt. Hi sunt tauri pingues. de quibus conqueritur dominus christus in psalmo. Tauri pingues obsederunt me. Horum taurorum congregatio est in vacuis populorum. ad hoc ut excludant eos qui probati sunt. argento. Excludunt inquam ab officio et potestate regendi: currum istum et hoc ne releuetur pro eis. Non enim amant in curru isto nisi immersionem in lutum deliciarum et diuitiarum. Preterimus multa alia officia prelatorum. sed ista tibi sufficere arbitantes ad declarandum quanta perfidia maculent intentiones suas prelati. circa personas quas male vocant ex causis dico mouentibus siue efficiuntibus. Similiter et ex ipsis finibus. si enim dei honor et animarum edificatio atque salus in istis uocationibus non intenditur finalis ab eis: nonne debito et proprio fine tantum sanctum opus priuant atque detruncant. tanquam gratiam deo oblationem mundorum et uiuorum animarum. cauda mutilant. Modus etiam uocationis non absque pre

missa oratione vocatis atq; 2
fessione & purificatōe vocati a
sanctis episcopis fieri q̄suevit
Quod et in ingressu religionū
sive vocationibz ad religiones
generaliter obseruatur. Se-
culares vero seu seculariū at
singulariū ecclesiarū canoni-
corū ecclesie solam rasurā co-
rone hodie & recisionē capillo-
rū requirunt. alia negligētes
vel vocatorum fidei cōmitten-
tes. In uestitione vero vocato-
rum panē et librum adhibent
Significātes per panem tēpo-
ralis sustentatōis victum. per
librū seruiciū ecclesie. qd̄ i li-
bro vel illo vel alio q̄tinet̄. ex-
primē q̄ ei qui sic vocatur ad
seruiciū ipsius ecclesie ei pre-
statur huiusmodi beneficium
et ipsi qui vocant̄ sub hac for-
ma recipē & recipi solēt Verū
non sunt ista de substātia col-
latōis seu uestitionis. ut mul-
tis visum est. et bene procul du-
bio. dū modo interiora que p̄
hec significātur adsint. Si enī
prelatus non intendit facere ca-
nonicum quem vocat. nec vo-
catus intendit fieri canonicus
implicite (ut vsualiter dicitur)
vt̄ explicite. nec iste facit cano-
nicum. nec iste fit canonicus.
Et iste est error quē declarare

intendimus. Sunt enī multi q̄
credūt facere canonicos & nō
faciūt. et multi qui credūt ef-
fici canonicus. et non sunt. Hoc
autē ex ea procedit desipiētia.
qua etiā nomina officiorū/one-
rū/militiarū clericaliū & opū.
i stipēdia/emolumēta/et bene-
ficia temporalia detorserunt
Nemo ei sani capitis dubitat
qui episcopus archidiaconus
canonicus. et similia omnia/
nomina sint officiorū/onerū/
militiarū clericaliū. et operū.
non reddituū. aut prebendarū
aut emolumentorū. ip̄i tamē
canonias redditus tantū. simi-
liter et archidiaconat⁹ et ep̄a-
tus nomināt. cum manifestū
sit veros episcopos pleno iure
fuisse similiter et veros archi-
diaconos anteq̄ reddit⁹ essent
Accedentes enī fructus tēpo-
rales officiis ecclesiasticis non
ea constituerunt aut creauerunt.
Et vt̄inam in multis nō
absorbuisset. Jam ergo dixi-
mus quia macula prima in-
tentionis episcopalis in vocati-
one personarū est. ex ip̄a ma-
teria personarū cū nō fuerit
p̄donea Secūda macula est
circa ip̄m finē vocationis ver-
bi gratia si intendit aliud q̄ i-
tendere debeat in vocatione p̄

cone. quē admodum si intendat
personam tantū ditare et ho
norare. eidem nō ecclie puidē

Tercia macula est ex cau
sa que mouet ipm utpote pe
cunia. vel carnalis affectio.

Quarta si nō reuerēter & scē
scā officia ista imponat. et san
cto corpori ecclesie sue idēuo
te membra noua societ aut q
iungat. Nonnulli ei ex prela
tis seculariter tantū et ppha
ne uocationes istas sanctissial
faciunt. non aliter vocātes ad
ista officia q̄ ad feoda secula
ria. et stercoza temporalium.

Sic enī introducende sunt
personē in ecclesiis ut anima
lia sancta ad immolandū iu
gibus diuinorū officiorum ex
ercitatioibz. sicut munera pre
ciosa. sicut grata deo exenia.
sicut sacratissime oblationes
super altare. Que omnia rasi
ra noua. & hīc signant i igres
su eorum. Que enī oblatio of
ferri potest deo a deo accepta
ut persona immaculata et sã
eta. honestate decoza. et sciētia
luminosa i ecclesia sua. ad ser
uendū ipsi. Longe est ab hu
iusmodi oblatione. latronum
in spelūcas introductō. & scoz
pionum ac reptiliū aliorū qz
imundorū animalū i habita

eula sua inmissio siue inductio
Quodbtqz nō tantū sepe fit.
sed aliter rarissime.

¶ primis ergo queri
m^hic. an potestas pla
toz limitata sit circa psonas
pdoneas. quē admodum ptās
mandatariorū. Quod si est limi
tata hoc modo: quē admodū i
gitur si mandatarī excedat
fines mandati. irritum est qd
agit extra fines: irrita est col
latio vel uocatio prelati si etiā
faciat de nō pdonea persona.
Sicut et nos cuidā amico no
stro de nobismetipis respōdis
se meminimus. Tū ei accepit
set a quodā episcopo mādatū
per litteras eiusdē expressum
ut prebendā quandā in ecclia
eius uacantē cōferret bono bi
ro. et nobis eam offerret: res
pondimus ei. q̄ non habebat
potestatē conferēdi nisi bono
biro nec poterat excedere fi
nes mādati ipius. et ideo non
poterat eam cōferre nobis q̄
hoc non eramus. Et hac uia e
uasimus per dei gratiam illa
uice. Quare si limitata ē pote
stas prelatorum in hoc. ut nō
sit eis commissum cōferre ni
si personis bonis et pdoneis:
irrita est collatio. et ipso iure
non ualens si aliis personis eā

facere presumpserit. Qualiter autem melius vel expressius limitari potest potestas huiusmodi. quod expressa et certa preceptione quibus danda sunt huiusmodi beneficia. et manifesta prohibitive ne alius detur. Sicut enim ex ipsa preceptione potestas datur talibus dandi: sic prohibitione auferitur potestas aliis dandi. Amplius quis dubitat qui omni mandato quod a superiore recipitur id solum faciendi quod mandatum continet potestas detur. et eorum sine quibus mandatum adimpleri non potest. et quoniam si extra hoc presumptum fuerit irritum sit ipso iure. Amplius nemo dubitat quoniam in parte ista prelati dispensatores dei sunt. sicut dicit apostolus in. iiii. prime ad cor. Quare cum fidelitas requiratur a dispensatoribus sicut ibidem legitur. si infideliter dispensant: fures et latrones sunt cum iuda: quod dispensanda pauperibus dedit uxori et filiis. Nemo autem dubitat qui uxorem iude participans cum iuda in huiusmodi furto furti rea fuerit si scienter participauerit et quoniam huiusmodi res restituere teneretur. Quare qui ab huiusmodi furibus prelati ecclesiastica bona scienter recipiunt nichil iuris habent in huiusmo-

di collatione et ea nullo iure detinere possunt. Quod si dixerit quod hoc ignorabat et furtiui prelati ignorantia excusat eum. Respondeamus. et si ignorantia excuset eum a culpa: non facit ei ius cum ex collatione sola legitima acquiratur ius. si aliud de premissis non obstiterit. Hoc enim est quemadmodum si aliquis non esset legitimus filius si credens se esse legitimum detineat hereditatem eius cuius se credit esse filium: excusatur a culpa detentionis per huiusmodi ignorantiam vel errorem. verumtamen non propter hoc habet ius. Amplius autem est commissum prelati ut talibus conferat solummodo aut eis commissum est ut conferant pro voluntate et libito aut commissum est fidei seu fidelitati ipsorum. Quod si est commissum ut talibus: tantum ergo et redimus ad id in quo eramus prius videlicet de mandatario excedente fines mandati. et de iudice dicente ius extra territorium. Cum igitur de dispensandis beneficiis ecclesiasticis hoc solum prelati in mandatis receperint ut ea dispensent personis idoneis: quidquid ultra presumunt irritum est ipso iure. nec solum est usurpate potestatis non est

missa. sed etiā prohibite. cum a
parte prohibeatur psonis non p
doneis illa cōferre Ampli⁹
qualiter cōmisit deus dispēsa
tori facere quod eūdemprohi
bet facere. vindicat. atz punit

Quod si commissū est eis ut p
volūtate: contradicit aposto
lus in ultimo secūde ad corin
thios his verbis. Potestātē q̄
dedit deus nobis in edificatio
nem. nō in destructionē Et ite
rū. Non enī possumus aliqd
aduersus veritatē. s; p veritate

Amplius. si ita cōmissū est
ut p voluntate et libito: er
go deus ratum habet quod i
de sic fecerit. Non igitur vin
dicabit q̄ tam malis et tā ma
le abutentibus conferūt. qua
re tā iniquā tam qz fraudulē
tam administrationē imo dis
sipationem nō vindicabit do⁹
Quid ergo vindicabit si hanc
impunitā relinquit? Am
plius dicit beatus bernard⁹ i
libro quem scripsit de dispēsa
tione et precepto. exponēs ver
bū illd regule bti benedicti sci
licet. Omnia sint in dispositōe
abbatis. Non est inquit dictū
in libera voluntate abbatis:
sed i dispositione. hoc est i pru
dentis ac fidelis serui dispēsa
tione. Quod si necdnum aspectū

aut nutū monachi/aut verbū
cōmissū est libere volūtati ab
batis sui. quanto fortius tan
torum officiorū atz beneficio
rū collatio. vnius at multoz.
non est cōmissa libere volūta
ti prelati ecclesie. Amplius
cum nichil ifidelius. nichil isa
nius iueniatuz huiusmodi vo
luntate prelati: qualiter credē
dus est optimus et sapientiss
mus deus tot et tanta cōmisit
se tam infideli tam qz insane
voluntati. Quis enī hoim tā i
fideli dispensatori paucos de
narios custodiendos aut dis
pensandos cōmitteret? Pul
cre liquidē episcopū habentē
pirum onustam fructibz. i vo
lentē archidiaconatū quendā
conferre robinulo nepotulo
suo. quidam dclulit. Cū inter
rogaret episcopus cui pirū il
lam cōmitteret custodiendam
et responsū esset eidē a quodā
ut illam memorato robinulo
committeret. epūs dixit. Absit
quia pira illa omnia deuozaret
Dixit episcopo. Domine. qua
liter cōmittetis robinulo il
li tot milia animarū custodi
enda cū tam pauca pira com
mittere non audetis? Quod
si dixerit. quia nō est ita com
missū voluntati prelati. ut de

us ratū & gratū habeat q̄d̄q̄d
i de facere voluerit. s̄ potestas
ei data est sicut pilato crucifi
gendi dñm: videat ip̄e p̄latus
ne abutatur eadē. quoniam
abusionē eius non relinquet
do⁹ impunitā. Permissio igit̄
est non cōmissio. et deo p̄mit
tēte ita dissipat. non disp̄sat
prelatus. quare non habet po
testatē in his nisi sicut fur i re
bus furtiuis. Amplius bo
na que elemosinario tradita
sunt ex officio elemosinarū
cōmissa. pauperū statim sunt
postq̄ in eius manibus posita
sunt. nec est de cetero nisi pau
perū nunciū aut disp̄sator.
Quare dominiū at̄ p̄prietatē
non potest elemosinari⁹ i ali
os trāsferre. Et si alii de mani
bus eius acceperint: ea nō po
terunt retinere. Manifestū ē
ergo prelatos huiusmodi b̄n
ficia aliis q̄ p̄doneis conferre
non posse. vel ea sua/facere a
liorum. quare manifestū est a
lios nichil iuris habere ex hu
iusmodi collatiōibz. et ita nec
esse canonicos. nec eē archidi
aconos. Q̄ si dixerit aliq̄s
q̄ nō volūtati s̄ bone fidei cō
missa est collatio huiusmodi
beneficioz: videt̄ ergo pote
stas ista limitata bona fide. q̄

re extra bonam fidē nichil ha
bet. Si igitur cōtra bonā fidē
p̄voluntate in huiusmodi p̄
sumpserit: ip̄o iure (ut supra
dictū est) nichil agit. quare ip̄o
iure nō sunt canonici talit̄
instituti. Amplius. aut ista
b̄nficia tradita sunt ei ut sua
aut ut aliena. et manifestū est
q̄ nou ut sua. quia nullum
eorum potest p̄p̄riis b̄nibus ap
plicare. neqz i alios b̄nibus trās
ferre. S̄ neqz habet illa ut de
positarius. cū necesse habeat
illa dispensare. In manu igitur
eius s̄nt sicut i manu dis
p̄satoris. quēa d̄modū elemo
sina in manu elemosinariū. ut
diximus. & tanq̄ aliena alieno
quidē iure. nūdum facto nec
possessione. Querimus ergo
quozū sint iure huiusmodi be
neficia. aut personarū p̄done
arum solūmodo. at̄ malarū.
Cum ergo nemo audeat dicē
malarū aut ineptaz: iure s̄nt
solūmodo bonarū p̄sonaz.
Si igitur alius p̄sumat prelat⁹
conferre de fetō: raptor est. &
ipse qui cōfert. et ip̄e qui scien
ter recipit. Ip̄e quidē. quia ius
aufert ab eo. cuius est quātū
in ip̄o est. Recipiens vero. qz
detinere presumit ius alienū.
et hoc siue scienter. siue igno

ranter. ut supra diximus. In-
tellige aut quod dixim⁹ de of-
ficio elemosinarii. quia postq^o
portio distribuenda pauperibz
eidem ad distribuendū tradita
fuerit a dnō suo: statim in ius
pauperū transiit. et nomine
paupū eā elemosinari⁹ de cete-
ro custodit. Nec licet hui⁹ mo-
di porcionē dnō nisi quasi mu-
tuo acceptū de cetero aliis vbi-
bus applicare. et hoc notum
est ex cōsuetudine magnatū si-
militer et ex cōsuetudine abba-
tiarū. Amplius manifestū
est generaliter. dispensatorē nō
possidere ea q̄ sibi tradita sūt
ad dispensādū. nec habere i eis
dominiū. Habet igit ea ut ser-
uus non solū ei^a quo recipit
sed etiā familie cui dispensare
habet bona sibi cōmissa. Que-
rimus ergo cui⁹ dispensator fa-
milie/ sit a deo constitutus in
beneficiis et officiis ecclesiasti-
cis. Nemo aut audeat dicere. q^o
cōstitutus sit a deo dispensator
officiorū et beneficiorū ecclesi-
asticorū ad opus familie dy-
bolice. vel in parte vel in toto.
Quare ad opus bonarū et v-
donearū personarū tantū cō-
stitutus est a deo dispensator.
quare et ad opus earū et no-
mine earū habet in manibus

officia et beneficia ecclesiasti-
ca. Non igitur nisi per furtū
et rapinā tam suā q̄ recipien-
tum potest ea trāsfere i alias
psonas. Amplius officia idē
et bñficia ecclesiastica ipi⁹ cor-
poris eccle sūt iure idubitato.
Usurpatō igit ē rapine et furti.

Amplius ex verbo dnī et e-
uangelio. nō est bonū panem
filiorū sumere et mittere can-
ibus. quare neqz licitū est neqz
iustū. magis aut illicitū est et i-
iustū auferre filijs. Aufertur
aut filijs panis t̄p̄alis sustēta-
tionis et mittitur canibz. cum
dignis et bonis personis sub-
strahitur. et malis confertur.
Vides ergo manifeste in his
furtum et rapinā prelatorū
malorū. Quod si quis dixerit.
bone et ydonee p̄sone ius ha-
bēt in beneficiis ecclesiasticis. s; nō
actionē. verū dicit utrūqz
quia nullus habet actionē sin-
gularē in quozqz beneficio ra-
tione bonitatis et ydoneitatis
sue. verū tamē prelatus gene-
ralis est tutor totius ecclie dei.
bonarū oim et singularū per-
sonarū. Quare pro oibz et si-
gulis potest agere ius suū. q̄
tam nequiter tāqz impudēt
defraudatur. bonis personis
restituere. furesqz et latronea

fam male offerentes q̄ male re-
cipientes de medio tollere. & po-
testate qua sūt abusi priuare.

Ampli⁹. nunquā quis domus
paupū non habet procuratorē
aut saltē habē nō potest. cui bi-
ce paupū licet i generali ad do-
mū suā ptinētū respōdet de
bonis ad illos ptinētibz. cum
null⁹ eoz p se actionē aliquā
habeat i bonis illis. Cur nō &
om̄s paupes ep̄atus illius. po-
terūt similit̄ habē q̄munē pro-
curatorē. q̄re & om̄s paupes
christiani & boni. q̄ officiis & be-
neficiis ecclesiasticis pdonei sūt.
q̄munē vnū habē potuerūt. pro-
curatorē. Quidquā aut sit de il-
lis: nūquā ecclesia vnaq̄qz potest
q̄ plati suū agē. sup eo q̄ eā
nō edificat ut bon⁹ & fidelis ar-
chitect⁹. Ampli⁹. tenet ne q̄
libet ecclesia recipe i canonicū
& frēm quēlibet q̄tūcūqz cri-
minosū & ifamē. Certū est q̄
nō. imo tenet repellē siue nō
admittē. Ad aut potest vel te-
net repellē aliquē q̄ ius habe-
at. Quare nullus huiusmodi
sortis ius i huiusmodi b̄nificio.
ex collatōe plati. Ad valet er-
go collatio plati nec aliq̄ ipso
iure extēdit ptās platorū vsqz
ad plonā nō pdoneas. Non
enī si ignorat crimē vel crimi-

nositas p̄sone alicui⁹: p̄pter
hoc min⁹ criminosa est. nec i-
gnorātia criminositatis sue p̄-
stat ei ius. s; impedimentū ipsi
ecclesie reuera p̄stat. quo min⁹
ip̄m vel nō admittat vel repel-
lat. De si dixerit q̄s. qz libera ē
ptās platorū i parte ista. licet
p̄hibiti sint vel male vs malis
offerre. quēadmodū ptās libe-
ri arbitrii libera est i hoīe. ad
p̄cutiendū aliū. & ad nō p̄cuti-
endū. et p̄hibet homo p̄cutē.
male t̄n si p̄cusserit: p̄cussū ē.
& p̄cussio aliq̄ nō nulla ē vllō
modo. Eodē mō si q̄tulerit p̄-
latus. collatū est. & collatio ali-
qua est nō nulla ip̄o iure. Re-
spondem⁹ qz p̄cussio mere i-
facto q̄sistit neqz pendet vllō
modo ex iure. qz nec ptās libe-
ri arbitrii ius est. imo magis
vis naturalis. Vel si forte ius
ē: nō ē nisi ius naturale. Ptās
aut disp̄sādi b̄nificia ecclesiasti-
ca ius & officiū ip̄is platis ētis
finibz limitatū. q̄re ex h̄mōi
officio non potest. nisi q̄tū de
iure potest plati. Hoc aut cō-
sistit infra limites huiusmodi
potestatis. et limitatio ista ap-
parebit melius in sequentibz

Est hec q̄rimus vtrū ad
hoc q̄ aliq̄s fiat ver⁹ ca-
nonicus vs ver⁹ archidiacon⁹
hi

requiratur intentio prelati confer-
rentis vel instituentis intentio in qua
qua intendat eum facere canonicum
vel archidiaconum vel noie. Vbi
grā. Si prelatus intendat eum facere di-
uitē solūmodo. siue conferre ei tem-
poralia. nullomodo intendens eum
onerare officio. non cogitans
neque curas de officio vel onere
nec in grosso nec in gracili. hoc
est nec implicite nec explicitē. nec
in vniuersali nec in particulari
Vbi apte videtur. quod eum principa-
le sequitur accessorium. et non econ-
uerso: cum non intendat nisi acces-
sorium emolumentum temporale. et nul-
lo modo principalis oneris. ut
diximus. in hoc casu ex necessita-
te et si conferret emolumentum tem-
porale vel fructus. non conferret
canoniam vel archidiaconatum.
quoniam canoniam et archidiaconatum
noia sunt officiorum et onerum. non
emolumentorum. Quare non esset
archidiaconus secundum veritatem vel
canonicus sic vocatus et sic rece-
ptus. cum huiusmodi officium non
esset ei impositum vel collatum. Et si
administraret: hoc solūmodo per
usurpationem faceret non per ius.
Quemadmodum si abbas aliquis in-
tenderet conferre alicui in abbacia
sua monachalem vicem et vestitus
temporalis portionem. non intendens eum
facere monachum: illo modo habet

utique huiusmodi homo. vicem et ve-
stitus corporalis monachalem
portionem. et oio monachus non des-
set. Si r. si valeret prescripta prela-
ti collatio: habet sic vocatus ab
eo canonicalē vel archidiacono-
nalem temporalem portionem
verum quoniam portio illa temporalium
annexa est officio archidiacono-
nali vel canonicali. et oneri. nec
potest conferri sine illo: manife-
stum est igitur quod in prescripto casu non
conferretur. quoniam non conferretur ibi si-
ne onere. cum non possit. neque con-
ferre. cum onus oio in collatum
maneat. si ad eius collationem in-
tentio requiratur. Quod si dixerit quod
sufficit quod prelatus intendat in generali
siue in vniuersali onus vel officium im-
ponere persone quam vocat vel scda-
rio. licet principaliter intendat eidem
emolumentum temporale conferre. Di-
cimus quod in huiusmodi casu inten-
tio illegitima est. et pueris oio
no. Et contrario enim debet inten-
dere et facere. Debet enim princi-
paliter onus et officium intendere
personę. vel quod secundum deum ma-
gis est personam officio et oneri pro-
uidere. Quia igitur hec est lex
dei in cordibus oim recte intel-
ligentium. et sane sapientium
scripta. lex in qua secundum quam in-
stituendi et creandi sunt qui of-
ficiis et dignitatibus eccliaستي

eis p̄ficiuntur: manifestū est il-
los nō esse archidiaconos vel
canonicos. qui nō scdm hāc le-
gē creati vel instituti sūt. Quē
admodū lex secularis dicit de
curionē non esse. q̄ scdm legē
creat⁹ nō est. q̄tō magis q̄ con-
tra legē creat⁹? Ampli⁹. hu-
iusmodi vocatio manifeste est
q̄tra deū & ratōem. ergo nec
canonica nec legitima est. Ani-
plius nō ex officio sic vocat p̄-
lat⁹. imo q̄tra officiū & abutē
ip̄o. imo (q̄d veri⁹ est) usurpās
q̄d nō est suū. & quod nō perti-
net ad officiū suū. imo est cō-
tra ip̄m. Nō valet igit̄ ip̄o iu-
re quod facit. Q̄ si dixerit. i-
tentio nō requirit̄ v̄llo modo
p̄lati: adeo manifest⁹ est error
ei⁹. ut indignū illū penit⁹ dis-
putatōe iudicem⁹. Necessaria
est igit̄ intentio p̄lati. q̄ intendat
officiū & onus ip̄onere p̄sone
quā ad hoc vocat. q̄re necesse
habet credē vel scire p̄lat⁹ de
p̄sone huiusmodi. q̄ p̄donea
sit exeq̄ officiū. & portare on⁹

Alioqn frustra imo ridicu-
lose itenderet. Manifestū est i-
gitur limitatā eē ptātem ip̄i⁹
& officiū. cū intentio ei⁹ ita limi-
tata sit atq̄ credulitas. Cum
ei necesse habeat itēdere. offi-
cium & onus ip̄onere p̄sone p̄

donee. & etiā credere q̄ p̄sone
vocata p̄donea sit ad v̄trūq̄:
multo forti⁹ necesse habet ex
officio vocare p̄doneos. q̄re
nō licet ei ex officio vocare a-
lias vel alteri⁹ modi. q̄re p̄ v̄-
surpatōnē & extendēs fines of-
ficii alias vocat. Ampli⁹. q̄
rimus si vocauerit ip̄otētē ad
officia eccl̄iastica ex toto. v̄bi
gr̄a. impotentē psallere. legē.
et cantare. puta mutum. vale-
ret ne huiusmodi vocatio de
iure ad ista officia? Q̄ si va-
let de iure: erit iste lector. vel
psalmista. vel cātor ex huius-
modi vocatōe. Q̄ si vocatōe
sola siue uuda. q̄fertur h̄mōi
officiū p̄sone q̄ nō est hui⁹ mo-
di officii susceptibilis: eadē ra-
tione posset & statua vocari. la-
pidea. vel lignea. Idē dicendū
videt̄ & de paruulo qui ip̄otēs
est exequi archidiaconale offi-
ciū. verbī gr̄a. nec docē potest
pp̄m. nec iudicare. nec corre-
ctōes aut visitatōes facere. Ex
q̄ sequit̄ archidiaconat⁹ mul-
tos iā mltis ānis vacasse. vide-
licet ānis paruulitatis detinen-
tiū & metropolitāis subreptos
eē. at eos nō solū negligentēz
sed dānabiliter distimulasse.

Q̄st̄ hec q̄rim⁹ an requi-
ratur q̄sensus p̄sone vo-

h ii

cate. ad hoc ut fiat canonicus
vel archidiaconus. et cuiusmodi
consensus. et in quod. et manifestum
est quod omnino mutus aut nesciens.
non potest fieri canonicus. nec
esse. quod si est mutus. cogitur po-
test per censuram ecclesiasticam sicut
et in prelatibus fieri consuevit. sed
ad hoc ut de voluntate fiat vel
efficiatur volens. Quod si requiritur
consensus persone vocate: manife-
stum est quod paruuli vocati ad ca-
nonias vel personatus ecclesiasti-
cos. nec efficiuntur canonici.
nec persone tales. cum consentire in
ea etate non possit. Amplius.
cum vocatur ad officium et onus ri-
te vocatur. necesse ergo habet con-
sentire in exequendo officium. et
portandum onus ad quod voca-
tur. Onus autem vel pars oneris
est canonicum ecclesie ad quam voca-
tur suum. Nisi igitur consentiat
in dicendum suum ecclesie illi et
faciendum iuxta morem ecclesie. non
efficitur canonicus ecclesie illius.
Et hoc etiam in ipsa investitione pre-
bende de consuetudine vocantis
exprimitur. His enim verbis inve-
stiri consueverunt. Investimus te
de prebenda que fuit illi. ad
honorem dei et seruicium ecclesie
Quare obligatur expressis ad di-
cendas horas canonicas. iuxta
morem ecclesie illi. Amplius.

sicut ecclesia ei obligatur ad emo-
lumentum spirituale et alia que debet
ecclesie filius suis imo membris
suis: sic et ipse qui ad eam vocatur
obligatur ecclesie ad portandum o-
nus ecclesie illi per rata sua. hoc
est putat ei competit ut filio et mem-
bro illi. Potissima autem pars
oneris est ipsum officium ecclesiasti-
cum. quod obligat se ex necessita-
te ad illud. Quod si non potest obli-
gare se ad illud quantumcumque ex cau-
sa. siue quod obligatur ad aliud. quod
istud suum seculo non patitur. ma-
nifestum est ipsum non posse con-
sentire in huiusmodi. nisi absolu-
tus recedat ab alia. Consentit
enim in duo que sese non compa-
tuntur impossibile est quod obli-
get ad alio. Quare vel ad neu-
trum obligatur. quod est inconueni-
ens. vel ad alterum solum. et ita ab-
soluit per consequens ab altero.

Amplius si non consentit in of-
ficium et onus portandum: ergo
non consentit ut fiat canonicus
cum fieri canonicum non sit
nisi suscipere officium. quare
non efficitur canonicus illo
modo vel archidiaconus. Am-
plius fieri canonicum alicuius
ecclesie est fieri membrum
et filium ecclesie illius. Pona-
mus ergo quod tota illa ecclesia
sit sancta et immaculata macu-

la mortali. certū est q̄ malus
qui vocat̄ et p̄sistit in malicia
sua nō efficit̄ membrū corpo-
ris ecclesie illius. et si putetur
Neq̄ efficitur filius. imo re-
manet adulter. ergo non effi-
citur canonicus ecclesie illius

Amplius illa ecclesia tota ē
ante aduentū illius de corpo-
re christi mystico et viuo. qd̄ to-
tū uiuit de spū christi. hoc ē de
spiritu s̄cto. Viuit utiq̄ vita
gratie. Ille aut̄ totus foris ē.
et totus foris remanet. totus
i corpore et de corpore dyabo-
lico. Nō efficit̄ igit̄ de ecclesia il-
la p̄ huiusmodi uocationē. nec
incorporat̄ illi ecclesie. et si foris
secus uideat̄ ei quinḡi. Am-
plius huiusmodi lapis rema-
net i uera babilone spūali. er-
go nō trāssertur i hierl̄m spi-
ritualē. quare nō trāssertur i
ecclesiam illā. que est uera hie-
rusalē spiritualis. Jacō para-
biliter enī magis distant spū-
aliter spiritualis babilō et spū-
alis hierl̄m: q̄ litterales cor-
poraliter. Ampli⁹ iste lapis
remanet i edificio ciuitatis di-
aboli. que est babilon spiritualis.
remanet inq̄ totaliter. er-
go nō assumit̄ i edificium spūa-
le. Amplius nūq̄d nō tenet̄
homo sic uocatus mutare ui-

ti suā malā in bonā ex ip̄o de-
bitō uocationis. Ad sac̄ enī offi-
cia nō licet cuiq̄ accedere i pctō
mortali. q̄re eo ip̄o q̄ nō cor-
rigit̄ nec recedit a malicia p̄-
stina: deterior efficit̄ q̄ cēt pri-
us. q̄re edificio babilonis pro-
fundi⁹ affigitur. et tenaci⁹ ag-
glutinat̄. Nō ergo i edificium
ecclesie ueritatis assumit̄. Am-
plius ecclesia remanet adhuc de-
trūcata uno mēbro. uidelicet
canonico p̄ quo uocat̄ iste qui
sanct⁹ erat iuxta positionē no-
strā et aliud mēbrum ei. p̄ illo
nō restituit̄. q̄re locus mēbrū
illius remanet uacū. et uacū.
Iste enī nō est positus i loco
eius. cū de loco suo quē habet
i edificio babilōico seu demo-
niaco motus oīno nō sit. Si
q̄tingat igit̄ similit̄ de mēbris
aliis omībz. ecclesia illa tota uacū
est et uacua. Edificium ei ba-
bilōicū nō restituit neq̄ re-
sarcit detrimenta bonoz eccle-
siarū lapidū. Amplius.
aut p̄latus tenet̄ edificare ue-
rā et scām hierl̄m cū suppetat
ei copia q̄droz et cedroz. aut
nō tenet̄. Et iterū aut p̄hibe-
tur edificare babilonē. at non
prohibetur. Quod si tenet̄ edifica-
re hierl̄m. et p̄hibet̄ edificare
babilonem: manifeste limitat̄

ta ē ptās e.º circa bonas et p.
doneas psonas. cū ex aliis nō
possit edificari. Va hierl. a. De
si dixerit. qz non phibeº edifi
care babilonē. qdquid aut nō
phibeº pmittitº et est licitū. p.
mittitur igitº et licet ei edifica
re babilonē. Cōtra qd incōue
niēs non est disputandū nisi i
gne et gladio. Ampliº eiº cō
sensus qui reqritº i psona vo
cata. ad hoc ut fiat canonicº
veri nois. est ne sicut qsentus
matrimonialis. De si ē: neces
se est igitº ut qsentiat in reddē
dū debitū spūale. siue in copu
lā spūs. Debitū autº (sicut dixi
mus) canonicū ē officiū. et onº
qre nec q pponit huiusmodi
debitū nūqº reddē. nec q nō p
ponit ipm reddē/ qtrahit hu
iusmodi matrimoniū. cū alº
expsse dissētiat a copula spūa
li. siue a redditōe debiti. alter
ho nō qsentiat i ipm. Am
plius. si qº vgo pstat corde i
pposito virginitatis. qdqd di
cat exteriº: nō qtrahit matri
moniū cū in carnalē copulā
nō qsentiat. Quare si iste p.
stat i pposito qtrazio ei statui
blº officio qd designatº p huiº
modi nomē canonicº. nō ma
rimonialiter qsentit i illū vlº
in illud. Ampliº. si qº i coz.

de retinet secularitatē. hoc est
pponat i ea pstatº: qdqd dicat
vel faciat exteriº: nō efficitº ve
ri nois monachus. sz est fictº
siue pictus et falsus monachº.
ergo si aliqº retineat i corde
ppositi vbiuēdi eºrio vite ca
nonicali. qdqd dicat vel agat
exteriº. nō veri nois. sz fictº et
pictus et falsus efficitº canoni
cus. Ampliº habitus et tōsu
ra exteriº. et qcūqz alia foris
parētia. nō faciūt monachū
sz significāt et ostēdūt. Vita v
gitº monachalis vite qz illiº p.
positū monachū verū et veri
nois faciūt. Sic canonicū nō
tōsura canonicalis et habitº ex
teriº ceteraqz exteriºis quer
latōis apparētia/ nō canonicū
verū atº vbi nois efficiūt. sed si
guificāt atº ostēdūt. Quare q
totū habet qriū interiº. nō ca
nonicº ē vbi nois. sz fictº pictº et
falsus. Ampliº clericalis reli
gio ē. qº vnusqz qz i susceptōe
pme tōsure igrēditº. et hoc ap
parz ex ipis ordibº. q i ipositō
ne pme tōsure dicūt. In pma
ei dº. Oremº dilectissimū dñm
deū nr̄m p hoc famulo suo.
ut donet ei spūscm. q habitū
religionis i eo ppetuū conser
uet. et a mūdi impedimento vel
seculari desiderio coz eiº defēdat

Et in scda oratione dicit. Hunc
famulum tuum benedicere di-
gnare, cui in scdo tuo nomine ha-
bitum sacre religionis imponi-
mus. De quacumque autem religi-
one manifestum est quod eam nul-
lus suscipit vel intrat, qui con-
trarium eius in corde proposi-
tum gestat, quare qui laicaliter
vivere corde proponit, clerica-
tum non suscipit, sed falsum eius-
dem signum solummodo, et inanem
sive vacuam a veritate picturam.
Quod si nec clericatum quis susci-
pit, quanto magis nec canonicatum.
Qui ei neque clericus est,
neque unquam fuit, nec canonicus
est nec archidiaconus, nec epi-
scopus, nisi forte (sicut diximus)
pictus et fictus. Amplius si
est corde hereticus: quod quid a-
gat exterius, non est verus aut ve-
ri nominis christianus. Similiter si
sarracenus, si paganus, hoc est
pudolatra. Si igitur corde to-
taliter sit laicus: non est veri
nominis clericus. Similiter et si cor-
de sit incanonicus et irregula-
ris: non est veri nominis canonicus.
Corde autem intelligimus, pro-
posito et voluntate. Amplius
si signa exteriora non faci-
unt veri nominis canonicos,
aut monachos, aut etiam cleri-
cos, vel (quod minus videtur) chri-

stianos: quod igitur nil aliud ha-
bent nisi signa exteriora / nil
habent quod efficiat eos tales, quod
re nil habent unde sint canoni-
ci vel monachi vel clerici. Qua-
re nec canonici sunt nec cleri-
ci nec aliquid huiusmodi. Item
si clericatus est religio: quanto
fortius et canonicatus. Mani-
festum autem est quod neque artem ne-
que amplam religionem suscipit,
vel ingreditur, qui nec de religio-
ne illa vel alia curat, cogitat,
vel intendit, quare quod non reli-
giosi effici nec religioni astri-
gi intendunt: canonici omnino non
efficiuntur. Et quoniam nulla est re-
ligio vel ampla vel artem, que
principium sui vel principale san-
ctitatem vite non habeat: secunda-
ria vero et annexa illi tonsuram
habitum ecclesiasticum, officium, ac-
propriam specialem observantiam:
manifestum est quod non consistit in
religionem qui principium eius
ac principale, hoc est vite sanctita-
tem quale illa religio requirit,
vel omittit vel excludit. Omittit
in corde vel excludit intentionem
et corde. Omittit: quod nec cogi-
tat nec intendit. Excludit, quod con-
trarium proponit. Manifestissi-
mum autem est hoc in omni alia re-
ligione. Amplius, si nomen
religionis (quod cum abhorreat) vo-

h iiii

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

cm

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

etur canonicalis honestas il
la que requiritur in canonicis.
vel canonicalis sanctitas: que
rim⁹ an ad illā suscipi eadē ob
seruandā et conseruandā con
sentiāt. et ad illā se obligent q̄
ad taliā vocātur. Videtur enī
ut quēadmodū monachus ad
pfectionem monachalē se ha
bet. sic canonicus ad scitatem
vel saltē ad honestatē clerica
lē. quare si ille nō efficiē ver⁹
monachus nisi ad perfectōnē
monachalē se obliget et astri
gat spontaneo q̄sensu: sic nec
isti efficiūtur canonici. nisi ad
canonicalē sanctitatē seu ho
nestatē spontaneo cōsensu se
aliquomō obligent vel astri
gāt. Nō dicimus voto. qz for
sitan licet inde resilire. ut ipsi
assumunt. qd̄ tñ hic non diffi
nimus. Nō enī leuē habet nec
facile determinabilē q̄stionē.
Adminus ergo aliquomō se
obligant. saltē quasi tacito pa
cto vel q̄si matrimoniali con
sensu. sicut dixim⁹ ad honesta
tē illā seu scitatem clericalem
Quēadmodū igit non intrat
monach⁹ monachātū nisi cō
sentiāt i monachalē pfectōnē
sz foris remanet tanq̄ simu
latoz mēdax: sic nec iste in ca
nonicatū. nisi q̄sentiāt i cano

nicalem sanctitatē. et ad illā se
astringat. sed foris remanet. et
sicut ille fur est et latro inter
veros monachos: sic iste inter
veros canonicos. Nō enī ille
ibi vel iste hic. nisi ppter tem
poraliū illā porcionē. que ra
tione monachalis pfectionis
aut scitatis canonicalis debe
tur. Ampli⁹ sicut q̄sentiāt in
trans monachalē religionem
vel monasteriū. in hoc ut sit
de monasterio illo vel q̄uentu
et ut sit monachus monasterii
illi⁹. et sic renūciat omni q̄tra
rio. et omni ei qd̄ nō pateret
ipm eē monachū monasterii
illi⁹: eodē modo iste intrās ec
clesiā canonicalē siue q̄ cano
nic⁹ eiusdē efficiē. renūciat oī ei
qd̄ nō pateret ipm esse cano
nicū loci illi⁹. Renūciat igit
tur omni peccato mortali. Om
ne enim peccatum mortale
non solum nō patitur istum
eē de corpore cuiuscūqz eccle
sie veri nominis. sz nec etiam
de corpore totius ecclesie vni
uersalis. Amplius sicut a
postasia monachū p̄cidit ex
toto a monachatu. ita ut de
monachatu nō habeat nisi so
lum caracterē monachalē. et
vincula votozū quibus astri
ctus est ad hoc ut sit verus mo

nachus: sic et clericus apostata a clericatu suo vel canonice non habet nisi characterem clericalem et obligationem. qua obligatus est ad hoc ut sit canonicus vel clericus veri nominis. Sicut ergo non est monachus qui a monachatu siue a monachali religione recedens ad contrarium se transfert: sic non est canonicus nec clericus. qui relinquens honestatem vel scitatem clericalem. ad contrarium se transtulit. quare non sunt clerici vel canonici. seculariter tamen et lasciuie uiuentes. quemadmodum neque monachi apostatice uiuentes monachi sunt. Nisi quis dicat eos esse canonicos vel clericos propter characterem clericalem et obligationem. sicut de monachis. quare manifestum est. quia remanentes in secularitate et lasciuia sua non efficiuntur clerici veri nominis vel canonici quemadmodum nec efficiuntur monachi. Amplius persistens in iudaismo. paganismo. vel sarracenisimo non efficeretur christianus veri nominis. ergo persistens in contrario clericatus canonice aut monachatus non efficeretur vel clericus vel canonicus vel monachus veri nominis. Amplius clericatus contra-

rium laicatus est. Similiter et canonicatus aliquid habet contrarium. Quid est illud? Quid est totum diuinum seruicium. quod in ecclesia dei cantando psallendo orando agitur nisi animarum patrocinium? Quare qui ad huiusmodi officium instituitur animarum patronus constituitur Patronus inquam siue aduocatus predictis modis obligatus ad allegandam causam animarum. vel (quod magis est) sacrificiis. Manifestum igitur est. quia canonicus non efficitur. qui causam animarum non suscipit allegandam. quemadmodum neque patronus neque aduocatus in causa aliqua constituitur. qui eam agendam non suscipit. Qui igitur nec cogitat de causa animarum nec curat in institutione sua. imo potius intendit contrarium. animas scilicet peccatis alligare. non efficitur clericus vel canonicus veri nominis. Amplius qui nichil scit de huiusmodi allegationibus. nec cogitat. nec audiuit. nec in cor eius ascendit. nec de causa: nec patronus. nec aduocatus in huiusmodi causa esse potest. Nisi quis forte dicat alium fieri posse aduocatum huiusmodi vel patronum. Eodem modo potest o-

bict de stipēdialis medicis. vi
nearū operariis. et agrorum
speculatoribus. ioculatoribz.
et de oī genere oparioꝝ arti
ficū. qui oparātur v̄l assimilā
tur clericis titulatis. Attestā
tur aut̄ eis q̄ diximus. rasura
capilloꝝ. atz tōsura. q̄ canoni
cis istituendis siue clericis ca
nonicādis inducūtur. Similit̄
et habitus canonicalis. necnō
et modus collatiōis siue istitu
tionis. Sidero corde non ab
radit a se neqz circūcidit quid
quid est canonicali honestati
contrariū. si proposito nō idu
it nouū hominē quantum ad
honestatē: huiusmodi procul
dubio non efficitur verus ca
nonicus. quēadmodū similit̄
agens in monachalibus nō ef
ficeretur verus monachus. Et
quēadmodū si aliqua abbatia
non haberet nisi simulatores
vel simias huiusmodi: non ef
fet abbatia vel monasterium
veri noīa s̄z eēt vmbra siue pi
ctura. et q̄lis effigies vere ab
batie: sic et similit̄ se haben
tes canonicales ecclie siue ca
nonie. vmbre sūt. picture. et si
mie. et q̄les effigies verarū ca
nonicalū ecclesiarū et verarū
canoniarū. Et loca habitati
onis huiusmodi hominū habi

tationes sūt simiarū Sequi
tur etiā ex hoc q̄ prelati q̄ ta
les instituūt. non ecclias edifi
cant. sed pingunt. nec lapides
viuos ac veros colligentes in
structura edificii ponunt. sed
magis picturas aggregant.

Amplius qui sic accipitur
vel instituitur nō querit fieri
canonicus sed signari tantū:
quare scdm̄ intentionē etiam
suā. nō est nisi statua vel pictu
ra veri canonici. Quod si dixer
rit quis q̄ ficte accedēs ad ba
ptismū est ver⁹ cristian⁹ et ver⁹
cleric⁹ habet quicūqz habet p̄
mā tōsurā. ppter hoc ut ver⁹
clericus defēdit. alioqn̄ male
eēt ecclie dei si pctōres et clerici
et laici locū i ea nō haberent.
Respondemus q̄ manifestū
est q̄ equiuoce dicitur cleric⁹
verus et signis exterioribus
solis pictus. Sicut homo ani
mal et quod pingitur ut dicit
aristoteles. Sicut ergo vacaret
tota abbatia aliq̄ sic se habēs
a monachis: sic et vacat omnis
canonia pporcionabiliter se
habēs a canonicis. Ampli⁹
si aliquis abbas sic ex hui⁹ mo
di pictis monachis tantū totā
abbatiā institueret vel potius
occuparet. imo (quod veri⁹ ē)
pingeret nec ipte dēs eis dare

nec illi recipere nisi temporalia
et signa monachatus solūmo
do ppter illa. nonne illa tota
abbatia vacaret a monachis. &
epūs loci cum ipō principe fū
datoze posset omnia bona oc
cupare. et veros ibi monachos
institueret? Si autē in tota ab
batia hoc posset. cur nō & i paz
te similiter. & in bona personas?
Heu quot abbacie. canonic. e
piscopatus. vacant vel in toto
vel in parte. Quod si dixerit
quia latet hoc summū pontifi
cem. latet et principes: verum
quidem dicit. sed nos de verita
te hic agimus. que veritas mī
tis patet. et pluribus patē pos
set nisi vanitatem diligerent.
et quererēt mendacium sicut
ait psalmista. Apprehenderūt
enī multi mendaciū. et nolue
runt reuerti. sicut dicit hie
re
mias in. viii. Multis ei certissi
mū est. quia nec intrauerunt
nec intus sūt. imo foris tantū
videlicet in solis signis exteri
oribus et mendacio tempora
liū. et (ut vulgo dicitur) pedem
suū intus non habent. nec vn
q̄ pedes suos intus habuerūt
id est in ipā veritate canonic
lis honestatis. et aliorū spūali
um. Est etiā manifestū quia
ecclesia vniuersalis int̄ vacua

est i maiori parte sui. Foris au
tem plena status. picturis. si
muis quas dixim⁹. Et hoc est
quod dicit hieremias in p̄mo
trenorū Quomodo sedet sola
ciuitas plena populo? Nō a
it clero. quia magis populi est
clerus populariter viuens. q̄
clerus. Juxta quod dicit ysa
ias. xxiii Et erit sicut populi
sic et sacerdos. Amplius si
vbi debent eē monachi sanctissi
mi. vellet quis instituere. vnū
vel duos clericos seculares. li
cet valde honestos. qui tamen
monachalem p̄fectionē omni
no renuerēt. nunquid non ad
huc vacarent loca duorū mo
nachorū. et ad hunc modū si si
gulis decedentibz similiter cle
ricos eis substitueret. nūquid nō
post mortē omnium monacho
rum monasteriū illud vacaret?
et de monachatus dubitari
non potest q̄n omnino vacant
quare et redditus monachatus
sunt de iure Clerici ergo sic
subrogati. nichil iuris habent
in temporalibus abbacie illi⁹
Quia igitur magis distāt ma
li clerici a clericis honestis. q̄
illi etiam a monachis sanctissi
mus. et minus omni bono digni
sūt: multo fortius nichil iuris

habēt i canonicalibz. seu aliis
ecclesiasticis bñficiis. Ampli⁹ si
q̄s de legato i testamēto cōtra
volūtatem testatoris dispo-
ne presūperit: et ip̄o iure ni-
chil agit. et cui aliquid inde de-
derit nichil iuris in eum trās-
fert. cū ad implendā volunta-
tē testatoris merus executor
ab ip̄o cōstitutus sit. beneficia
aut ecclesiastica q̄tū ad tēpo-
ralia in parte magna. bōa sūt
testamenti fidelium defunctorū
legata ecclesiis. quare contra
volūtatem eorū vel intentōez
de eis presumere seu usurpare
vel dando vel recipiendo. ip̄o
iure non valet. neqz sic recipiē-
tibus ius in eis aliquod adqui-
ritur. Idem est et de aliis do-
nationibz. Donatorū enī et di-
catorū atqz fundatorū ecclesia-
rum intentio fuit. ut dei serui
et fideliter eidem seruiētes so-
li. beneficia que ecclesiis largi-
ta sunt obtinerent. quare si q̄-
rū vel aliud de ip̄is agitur p̄-
ter intentionē ip̄orum est. et p̄-
usurpatam et non commissā
potestatē. et ideo nichil iuris
transferre videntur qui hoc p̄-
sumūt in tales receptores hu-
iusmodi beneficiorū. Ampli-
us si quis in ecclesia beneficia
tus vel titulatus cadat in mor-

tale peccatū. certū est q̄ effici-
tur membrū diaboli. et desinit
esse membrū ecclesie illius. de-
serit qz locum suū: contra id
quod dicit ecclesiastes. x. Si
spūs potestatem habentis ascē-
derit super te: locū tuū ne di-
miseris. Trāsferitur ergo iste
a spiritali hierusalē i babilo-
nem. et de edificio corporis cri-
sti missi in edificium corporis
dyaboli. vacat igitur loc⁹ ei⁹
de iure et de fco scdm veritatē.
licet forte non appareat. Vac-
cat itqz locus eius ille vtiqz quē
deserit vacat et officium spūale
cuius prima et fundamentalis
pars. officium est recte viuendi.
Hoc enī officium sponte deserit
Similiter vacat onus quod p̄-
iicit. quare et emolumentum
Et hoc vtiqz scdm veritatē. li-
cet foris non appareat. Qua-
liter ergo auctoritate sua hu-
iusmodi hoies. et resumunt of-
ficia. et percipiunt simul tēpora-
lium emolumenta: licet for-
sitan alicui videatur. q̄ non
videtur on⁹ ex toto p̄icere n̄z
officiū. ex toto deponere. q̄ ad
horam tentationis hoc facit.
Sed quid si proponat animo
nūq̄ resurgere siue resumere
on⁹ aut officium? De hui⁹mōi
homine dubitari nō debet. qm

tanq̄ fur et latro temporalia
emolumēta percipiat. et si ex-
terius hoc appareret vel cōfi-
teretur: iudubitanter abicien-
dus esset de ecclesia. imo de to-
ta christianitate. Quod si quis di-
xerit ergo cum nemo sciat an
amore an odio dignus sit. an
de spirituali hierusalē. an de
babilone sit. quilibet titulatus
& beneficiatus i ecclesia discri-
mini se cōmittit. stipendia tē-
poraliū ibi percipiendo. quia
forte ut fur et latro. & forte ut
seruus fidelis. Respondemus
in hoc q̄ re vera periculosū iē
habētur huiusmodi beneficia
ppter quod et viri timorati &
timore et tremore illa percipiūt
atq; recipiūt. et quod residuū
est eis a moderata & precisa su-
stentatione. erogant pauperi-
bus. et precipue talibz. qui ani-
marum patrocinis eos adiu-
uant. et suppleunt eoz defectū
De aut̄ illis qui ecōtrario fa-
ciunt. videlicet qui superflua
sua vel ydolatrie per auariciā
vel luxurie & vanitati depascē-
da atq; consumenda exponūt.
Videmus autē manifeste. qz
ppter antedictū periculū mī-
ti et magni huiusmodi emolu-
menta siue stipendia vel reli-
querunt vel penitus reuerūt

Qualiter aut̄ dispendenda
vel expēdenda sint bona eccle-
siastica. expresse docet dñs i li-
bro leuitici. capitulo. vi. Sācta
ei omnia & a sāctis. & i sācto lo-
co expēdenda sūt. Omnia ei
hec sanctificata dnō sūt. et ob-
lata pia deuotione fidelium.
Quare sacrilega impietas est
huiusmodi bona vel meretri-
cibus vel ystrionibz dare vel in
aliis vite humane corruptioni-
bus expēdere. Scimus autē
nostris temporibz fuisse ma-
gnos doctores. et ante etiā tē-
pora nostra. qui dicebant q̄ n̄
cunq; quis de huiusmodi bo-
nis pceperat toto tēpore quo in-
mortali peccato perseverat. re-
stituere tenebatur si posset. et
hoc ea ratione. quia toto tem-
pore illo regi babilonis id ē di-
abolo militauerat. quare illo
toto tempore christi stipendii
priuandus erat et illa ei iure
penitus auferenda. Beat⁹ q̄q;
augustinus dicit. qm̄ talis indi-
gnus est etiam pane quo vesci-
tur. Apostol⁹ etiā i nobltimo se-
cūde ad thessaloniceñ. expresse
dicit. Qui non laborat/nō mā-
ducat. Quod non de quocūq;
labore intelligi potest. s; de so-
lo labore qui fructū habet re-
munerationis eterne. Nō enī

labor ille exterior legē di/ psal
lendi/cantandi/sufficere videt̃
ad patrociniū aīarū: nisi pu
ritas cordis/et sapor deuotōis
illum q̃diuerit. et deo acceptū
reddiderit. Propter hoc dicit
amos b. Aufer a me tumultū
carminū tuorū. et cantica lire
tue non exaudiā. Et psal. i. Cū
multiplicaueritis orationē. nō
exaudiā. Et gregorius. Si is
qui displicet ad intercedendū
mittitur: irati iudicis animus
ad deteriora prouocat̃. Am
plius quia incomparabiliter va
lidi⁹ & efficacius intercedit vita
sanctorū pro animabz q̃ ipsa
oratio. sicut dicit̃ gen. iiii. quia
respexit domin⁹ ad abel et ad
munera eius. ad cayn aut̃ et e
ius munera non respexit. qz
videlicet p̃pter abel respexit
munera et non econuerso. Sic
et orationes sanctorum et to
tius ecclesie propter ip̃os et p̃
pter ecclesiam exaudiūtur. et
non ip̃i propter eas. Hoc ergo
sublato videlicet gratia qua ip
si sancti deo accepti sūt. & qua
eius ecclesia ei placita est. sub
latum est patrociniū animaz
a suffragiis. et orationibz eo
rum. Sicut dicit ille cecus na
tus in. xi. iohis. Peccatores de
us non audit. Intētio igit̃ lar

gientium huiusmodi bona ec
clesiis. in partibus et maxie est i
bona vita seruientū deo atqz
percipientū illa. Secundaria
vero. in ip̃a suffragia canoni
ci seruicii. cum hec suffragia
non sint aut patrocinia/nisi p̃
pter illam. Alioq̃n maxime
organizantibus et cantantib⁹
alia queqz seruicii ecclesiastici
exteriori decore. et ad sensum
pulcrius aut melius faciētib⁹
danda essent. Apparet igit̃
tibi quantū damnificat fūda
tozem at̃ dotatozē ditatozem
qz suum. quecūqz congrega
tio male uiuens et deo odibili
ter conuersans. sicut de nōn
lis conuentibus regularium
pluriumqz audiimus. Verū
de suffragiis istis in tractatu
de sacramentis in capitulo de
ordine sacerdotali qualiter fa
ciēda sunt vel fiant nos plene
determinasse meminimus ubi
et errorem illozū destruxim⁹
qui virtutem sacramentorū.
et vtilitatem suffragiorum. de
struebant per indignitatem
ministrozū.

Est hec aut̃ aggredie
mur disputare de hoc
an liceat vni persone
multa habere beneficia. quoz
vnū sufficiat ad q̃petētē ip̃ius

sustentationē In primis ergo
 forsitan sibi deatur alicui du-
 bitandū. quia a multis et ma-
 gnis sentitur q̄ sic. et a multis
 et magnis q̄ non. et p̄pter hoc
 temerariū simpliciter videri po-
 test de hoc presumere diffinire
 in quo dicimus quia si dubiū
 est utrū liceat an non liceat:
 ipsa dubietas certitudo est. et
 determinatio quia p̄culdubio
 non licet. Nulli enī dubiū est.
 quia non licet alicui q̄mittere
 se discrimini. Discrimini autē
 se cōmittit. qui aliquid facere
 p̄sumit de quo dubitet an pec-
 catū mortale sit. quare (sicut
 dixim⁹) q̄ ipsa dubietas efficit
 hoc discriminosū: ē p̄pter hoc
 vitādū ex necessitate. q̄re ⁊ illi-
 citū Ampli⁹. Null⁹ dicit hoc
 videlz q̄ liceat. nisi v̄l q̄ plura
 habet hui⁹ modi b̄nficia. vel q̄
 ea habē itēdit. q̄re i causa sua ⁊
 p̄ se ip̄o dicit huiusmodi testi-
 moniū. Nō est igit̄ verū siue
 queniēs testimoniū ei⁹. et ideo
 non ē ei credēdū. Qui autē eō-
 rio dicūt q̄ se dicūt. quodāmo-
 do se obligātes ut plura i fu-
 turū nō habeāt ⁊ ut vno q̄tēt
 sint tali b̄nficio. sicut legi⁹ p̄
 xiii. Qui detrahit alicui rei. in
 futurū se obligat. subaudi ne-
 llā faciat. Ampli⁹. Qui nō

laborat nō māducet. ex vltio
 sedē ad tessal. ergo q̄ nō labo-
 rat dupliciter. nō māducet du-
 pliciter. ⁊ similiter q̄ nō labo-
 rat tripliciter. et ita de aliis. Quē
 admodū enī sillogism⁹ simpli-
 ter ex p̄pōnibz simpliciter: sic ⁊
 sillogism⁹ hui⁹ ad hoc. ex p̄pō-
 nibz hui⁹ ad hoc Amplius si
 ratōe laboris ⁊ opatōis debet
 cibus. sicut dicit v̄itas mathei
 .x. q̄ dign⁹ est opari⁹ cibo suo
 et luce. x. dign⁹ est mercēnari⁹
 mercede sua: ergo nō debetuz
 duplex cib⁹ nisi ratōe duplicis
 laboris at opatōis. neq̄ triplex
 nisi ratōe sp̄licis ⁊ sic de aliis:
 Et huic ratiōi attestat ipse
 mod⁹ ⁊ forma collatōis et iue-
 stitōis b̄nficioz Ibi ei dicit̄ ex-
 presse ab ip̄o plato Cōferim⁹
 tibi b̄nficiū istd v̄l iuestim⁹ te
 de eo. ad honorē dei ⁊ euiciū ec-
 clesie isti⁹. Nullo igit̄ mō licet
 alicui habē pl̄a hui⁹ mōi b̄nfi-
 cia. nisi exoluat totidē hui⁹ mo-
 di euicia. Quare tria paria hu-
 iusmōi euicioz oportebit ex-
 oluere. habentē tria hui⁹ mōi
 b̄nficia. Alioq̄n defraudabit
 mortuos et viuētes. vno v̄l du-
 obus seruciis. ⁊ tanq̄ fur ⁊ la-
 tro p̄cipiet v̄nū vel duo illozū
 emolumētōz. Ampli⁹. quis
 dubitat de fūdatozibz eccliaz

prebendarum. qui sicut certum
munerum voluerit habere suorum.
sic et beneficiorum. et iterum ipsa beneficia
iuxta morem earum ubi gratia ut in
ecclesia carnolensi carnolensium sui
cum. et parisiensi parisienses.

Quod si dixerit quis quia una est
ecclesia. et ideo qui defuit in una
deseruit in duabus. vel tribus: il-
la ergo ratio in omnibus. quare iuste
agitur cum eo. in eo quod non precipit. in
omnibus et equaliter in omnibus. quod equa-
liter fuerit in omnibus causa est in om-
nibus videlicet unitas ecclesie universalis

Amplius si uno beneficio sufficien-
ter satisficit deo et tribus ecclesiis.
et animabus propter quas fundate sunt
ecclesie. sicut satisficeret eisdem tri-
bus beneficiis: ad quid igitur est tan-
ta multitudo et varietas benefi-
corum. vel etiam servitorum? Am-
plius. magis una est in se carno-
lensis ecclesia. quam sit cum parisi-
ensi. vel cum quacumque alia. Si ergo
unitas illa que sibi iuncte unite
sunt. efficit hoc ut unus canonicus
vel servitor sufficiat pro duobus et
unum beneficium pro duobus. et ut una
persona possit obtinere duas illa-
rum ecclesiarum prebendas. multo for-
tius unitas ipsius ecclesie carnolensis
in se sufficiet hoc efficere. ut una
persona obtineat in ecclesia carno-
lensi. duas prebendas. vel plures.

Hoc autem nullus eorum ausus est ad-
huc dicere. nec aliquis episcoporum unquam
hoc presumpsit. ut haberi unam pre-
bendam in ecclesia carnolensi quere-
ret aliam. Amplius. et facilius et quomo-
dius et melius pro omnem modum po-
test quis defuisse duabus prebendis
vel pluribus in eadem ecclesia quam in di-
versis diocesis quia in una collectus
et totus in diversis vero dispersus
atque divisus. et iterum ibi assiduus
illic vero interpolatus. ergo multo
fortius licet unicuique persone plu-
res prebendas obtinere in eadem ec-
clesia quam in diversis. Amplius
nemo dubitat quod tres servitores
et tria beneficia ecclesie pro omnem mo-
dum hoc est et magnitudine et nu-
mero et merito. tripliciter sint ad
unum servitorem. et ad unum beneficium
quare qui deo et animabus non dat nisi
unum illorum scilicet servitorum unum
quod servitium. triplo minus dat
deo quam qui tres illorum servitorum
dat. tria quod servicia. Similiter
et ecclesie et animabus. Si igitur fu-
erint duo prelati ita facientes.
quis audebit dicere quod equum bene-
faciat qui deo. et ecclesie sue et
animabus non dat nisi unum servito-
rem atque servitium ut ille qui dat
tripliciter pro omnem modum. Quod si di-
xerit quis quod melius facit qui dat
tres servitores ac servicia totum
tamen quam qui non nisi unum utrumque.

sed tñ sufficit, querimus cui
sufficit hoc. Animabus enim
que torquentur in igne purga-
torio non sufficit plane, q̄ al-
ter eorum accelerat liberatio-
nem earum, alter retardat.
Plus enim profunt ad libera-
tionem animarum tres misse
q̄ vna earū, et ita de aliis suf-
fragiis. Si enim tantum vale-
ret eis missa vna quātū tres:
eadem ratione quantum mil-
le, et ita superuacue et muti-
ter quantum ad hoc multipli-
carentur pro eis ecclesiastica
suffragia, quod nemo audet
dicere christianus. Q̄ si di-
xerit q̄ sufficit deo, et hoc ma-
nifeste falsum est, quia ad ma-
iorem gloriam sunt ei multi
precones laudis ipsius, q̄ vn⁹
illozum. Alioquin ad quid in-
stitute essent tot et tante eccle-
sie collegiate, totq; chori canē-
tium laudes ipsius? Si autē
dixerit q̄ hoc sufficit ipsis ec-
clesiis: et hoc quis dubitat esse
falsum? Que enim ecclesia ē,
nisi forte malignantium quā
deus odiuit, que nolit habere
integritatem totius corporis
sui, et vniuersitatem membro-
rum suorum? Que inq; est, q̄
porcione corporis sui conten-
ta velit esse pro toto, nisi que

magis est synagoga sathane
q̄ ecclesia? Q̄ si dixerit, qz
sufficit prelato: vel intelligit
sufficit ei ad meritum, et hoc
est impossibile manifestum.
sed re vera ei sufficit ad gehē-
nam. Defraudare enim do-
minū preconibus glorie sue,
atq; preconis, et ipsam eccle-
siam membris suis & membro-
rum officis, animas vero tā
vivozum q̄ mortuozū patro-
nis simul et patrociniis siue
suffragantibus atq; suffra-
giis, sufficiens meritum est, &
causa dānationis eterne. Q̄
si dixerit quia sufficit habenti
vel recipienti vnum seruiciū
pro multis beneficiis. Respon-
demus quia intolerabilis pre-
sumptio est eousq; existimare
et appreciari seruiciū suum
videlicet vt vnum eius serui-
cium valeat tria vel quatuor
vt decem vel mille similia ser-
uicia totidem bonozum viro-
rum siue sanctorum, videlicet
vt vna missa valeat decē alias
et vna oratio decē alias simi-
les bonozum virorum. Nemi-
nem autē adhuc vidimus qui
in istum impudētie ausū pro-
ruperit. Amplius, condu-
ctus vinearius ad vnam vine-
am excolendam vel vnū agrū

si quis eum ad aliam excolen-
dam eodem tempore conducere
voluerit: repellat eum. &
dicet se esse conductum ad ali-
am excolendam. et suam ope-
ram iam locasse. & durante hu-
iusmodi contractu videlicet
conductionis siue locationis.
non possit similem se inire cō-
tractum. Nullus etiam pro-
curator vinee vel agri verbi
audet facere de conducendo
operarium ad aliam operati-
onem conductum. donec illā
exoluerit et ab huiusmodi cō-
tractu liberatus sit. Si igitur
huiusmodi operarii in istis mi-
nimis tante fidei et veritatis
esse volunt. ut ad duas opera-
tiones simul se conduci nō pa-
tiantur: quanto fortius et in
spiritualibus hoc magis obser-
uandum est. ut conductus p̄-
cio stipendii eterni et etiam tē-
poralis ad operandum in vna
ecclesia. que et vinea et ager &
edificatio spiritualis est. sicut
dicit apostolus. cū conductus
est aliquis. id est institutus. nō
debet sustinere ad operandū
in alia se conduci. donec sit ab-
solutus ab huiusmodi condu-
ctione seu contractu. Idem
est et de aduocatis. Conductus
enim aduocatus ad aliquam

causam agendam. & aliquo tem-
pore. non patitur se conductus
ad aliam agendam in illo eod-
em. Quia igitur in ecclesia
beneficiatus seu titulatus ad
agendam causam animarum
ad ecclesiam illam pertinenti-
um specialiter aduocatus cō-
stitutus est. et ad certas alle-
gationes pro eodem proponē-
das. quas ei mutare non licet
aut subterfere: manifestum est
quia non potest causam simi-
lem suscipere eodem tempo-
re ventilandam. Allegationes
autem de quibus diximus psal-
mi sunt. lectiones. siue colle-
cte. siue orationes. et cantatio-
nes. quas nec mutare cuiquā
licet. contra ecclesie sue morem
nec ea potest nisi culpabiliter
subterfere. Et si enim generali-
ter seruitores ecclesiarum si-
ue generales aduocati consti-
tuti sint animarum: specialiter
tū et speciales aduocati cō-
stituti sūt animarū quōrum bñficiis
tēporaliter sustentantur. & earū
que parochiane sunt ecclesiarū
suarum. aut cōparochiane
earū. Quia igitur vno et eodē
tempore et causis et allegatōi-
bus satisfacere nō potest vnus
et idē aduocatus huiusmodi:
manifestū est quod nō potest ad-

uocatus esse pluriū huiusmo-
di causarū simul vna et eadē
p̄sona. Hoc autē est esse cano-
nicū duarū ecclesiarū. at pars
canonicatus. aut q̄comitās in-
separabile. videlicet aduocatō
sic limitata siue patrociniū

Ad idē solem⁹ iducere simi-
litudinē de feodiis. Sicut ei ra-
tione vniuscuiusq; feodi debe-
tur certū seruiciū: ita et ratio-
ne vniuscuiusq; p̄bēde. Qua-
re quēadmodū quot feoda v-
nusquisq; tenet. tot debet ide-
ficiā: sic et q̄t p̄bēdas v̄ b̄fici-
cia vnusq; detinet. tot debz
ideficiā ecclesiastica hoc ē tot
paria horarū et aliorū olum.

Amplius. ecclesia dei nichil
habet sustātialit⁹ q̄ corpus su-
um et membra. ex quibz com-
pacta est et q̄structa. nichil deo
acceptius q̄ sanctitatis grām
et diuini cultus seruiciū. hec
aut pluralitas p̄bendarū et a-
liorū beneficiorū ecclesiastico-
rum et ecclesie corpus magna
sui parte detruncat ac muti-
lat. dū pro decē mēbris nō ha-
bet nisi vnum. et quandoq; p̄
tribus vel quatuor non habet
nisi vnum. Cum enī aliquis
obtinēt loca decem p̄bendarū
in decem ecclesiis: decē ille
ecclesie pro decem suis mēbris

non habēt nisi illum. et ad hūc
modū de aliis Respice igit
ecclesiam dei quantum ad cle-
rum. et vide quot sunt quibz
instar demonii illius euange-
lici legio merito nomen est. qz
multi sunt Vnusquisq; enim
illozum vnus est in persōa v̄
essencia. multi autem in offici-
is et b̄ficiis. Respice inq; mul-
titudinem huiusmodi hominū
et videbis quanta sui porciōe
detruncetur per eos corp⁹ cle-
ri. et videbis quia alius detru-
cat ipsū duobus membris.
alius tribus. alius pluribus.
v̄sq; ad numerum irrationa-
bilem. Qd ut clarius eluce-
scat. ponamus exemplum ad
hoc. Si enim licet vni persone
habere quadraginta p̄ben-
das. esto q̄ quadraginta sint ec-
clesie. vnaqueq; quadraginta
canonicorum. et ponamus q̄
quadraginta persone habeāt
omnes illas p̄bendas. ergo
vides manifeste q̄ p̄ quadra-
gesies quadraginta personis
non habet deus vel omnes il-
le quadraginta ecclesie nisi q̄
draginta personas. et pro qua-
draginta conuentibus non ni-
si vnum. Similiter et pro mil-
le secentis membris glorie si-
ue p̄conis et laudes suas ca-

mentibus non habet nisi quodraginta. Jam ergo manifestum fecimus quod dixeramus, quod quod habet ecclesia dei substantialius videlicet corpus suum detruat ista pestis, ac mutilat quod habet acceptius videlicet honorificentiam cultus dei. Quam perniciosa igitur sit hec pestis ecclesie dei, ex his manifestum videtur, quare exterminanda totis studiis ac viribus ab eadem, ut ignis deuorans ipsum corpus ecclesie, et membra ipsius et ut pestis ydolatrie, auericie, et ambitionis, vastans ex magna parte honorificentiam diuini cultus. Amplius, querimus ab huiusmodi auariis et ambiosis, ut videtur vtrum ex caritate detineant multa huiusmodi beneficia, aut ex cupiditate vel ambitione. Quod si ex caritate suadeant: non est qui eis credat. Non enim ex caritate dei et proximi tanta dispendia seu detrimenta glorie sue deo irrogarent, neque proximis tanta damna suffragiorum neque ipsi ecclesie (que incomparabiliter magis diligenda est quam quivis proximus) tantam corporis sui vastationem facerent. Quod si ex cupiditate vel ambitione: ex ore

suo iudicentur. Manifeste enim confitentur, quia male. Amplius vnaqueque ecclesia collegiata vel conuentualis, corpus vnum est per se. Impossibile autem vnum membrum esse duorum corporum naturaliter, nisi per errorem nature monstruose illud comunicet. Quod admodum accidit in mulieribus que ab umbilico supra due erant, ab umbilico autem infra vna. Tum ergo corpus nature exemplum sit corporis gratie quod est ecclesia, sicut ostendit apostolus in xvi. prime ad corinthios, non potest esse nisi monstruosa in corporibus gratie huiusmodi membrorum vnitatis siue comunicatio. Et si enim multitudinis credentium sit cor vnum et anima vna, sicut legitur in quarto actuum, vnitatis scilicet fidei contra diuisionem heresum, et vnitatis caritatis contra fissuras scismatum: tamen essentialiter multa sunt membra vniuersalis ecclesie, et magna ut parrochie siue conuentus, et minima ut singule persone. Et quemadmodum diuersitas officiorum in corpore nature diuersitatem requirit membrorum: ita et in corpore gratie.

Quare sicut i corpore nature
omnia mēbra nō eundē actū
habent. nec vnū plurium est:
ita et i corpore gratie debet eē
Quod tāto debet esse ab omī
deformitate mōstruositatis lō
gius: quanto nobilius. deo qz
gratius. Hoc autē indubitan-
ter mōstruositas est. ut ocul⁹
manus sit. aut manus oculus
Non potest igitur esse. ut qui
est archidiaconus in vna eccle-
sia. sit preposit⁹ in alia. Am-
plius iste q̄ obtinet officiū vel
bñficiū in vna ecclesia. ē de
corpore illius. et mēbrum ipsi-
us. Si igitur vocetur ad aliā
ecclesiā: aut remanet in priorī
āt non remanet. Si remanet:
ergo nō trāsfertur ad aliam
nec collocat⁹ i edificio illius. si-
ue i corpore ipsius. Sicut lapis
q̄ remanet i edificio dom⁹ ali-
eius. nō collocat⁹ i edificio al-
terius. Si vō nō remanet: ha-
bemus ergo qd̄ intēdimus. Et
q̄sidera diligēter similitudinē
istas. qz valde expresse sūt. Ec-
clesie enī. et domus/ et ciuita-
tes/ et edificationes dei sunt.
Hierusalē enī edificatur ut ci-
uitas. sicut dicit psalmista. Et
ap̄lūs in iii. p̄rie ad corinthios
Dei cultura estis. dei edifica-
tio estis. Amplius. veritas

in euāgelio mathei vii. Omnis
arbor que fructū nō fecerit. ⁊
ē. et eusebius in omelia quādā
Arbores sumus i agro dñi cō-
plātate. Diuerse igitur eccle-
sie diuersi agri sūt Impossibi-
le autē est eandē arborē i diuer-
sis agris simul esse cōplanta-
tam. ⁊ si plātata fuerit in vno
ipossibile est ut nisi ab illo e-
uulla fuerit. plantetur in alio
Quia igitur canonicorū insti-
tutio in ecclesiis plantatio spi-
ritualis est arborū in ortis: i-
possibile est clericum planta-
tū. hoc est institutū in vna ec-
clesia. nisi inde auulsum plan-
tari. id est institui in alia. Idem
est de vineis ⁊ vitib⁹. Ampli⁹
Nemo est q̄ vellet habere eūū
comedentē quantū tres vel q̄
tuos. et non opezantē nisi quā-
tum vn⁹. Sicut neqz equū. Et
si quis vellet ei dare: nō gratā
ter acciperet. imo etiā recusa-
ret. Quid igitur sunt hui⁹ mo-
di clerici qui decem clericorū
comedūt beneficia. et non red-
dūt nisi singularia. vel vnica
seruicia. nisi serui vel equi q̄s
diximus? Sed de dispensa-
toze suo quid faceret quicūqz
dñs. si vni ex seruis vel equis
daret decem prebendas. sin-
gulis autē aliorū non nisi sin-

gulas . nūquid non eū tanq̄
dissipatorem puniret? Simi-
liter & rex. si dux exercitus sui
daret vni ex bellatoribus suis
(qui tamē non valeret nisi v-
num) decē bellatorū stipendia
nunquid non fraudē faceret
dnō . & victoriam aduersarii q̄
tra ipsum dn̄m procuraret?
Vbi enī deberet habere mille
bellatores: per hanc viam nō
haberet nisi centū. Quantū
ergo minuat atq; debilitet dei
exercitū ista pestis. quāq; gra-
ui aduersione plectendi siue
ferendi sint adeo huiusmodi
proditores. duplici isto exem-
plo manifestum satis ē. Nul-
lus enī huiusmodi multiplici-
um atq; multiplicatorū homi-
num audet dicere vel etiā co-
gitare. q̄ ipse valeat tot bella-
tores ī dei exercitu. quot stipē-
dia obtinet. bellatores inq̄ qui
bellatorum nomie digni sint.
Similiter et de aduocatis se
habet. et de vinitoribus. et de
aliis operariis. Nullus enim
eorum vnq̄ ausus fuit dicere
vel etiam cogitare. q̄ tantum
possit in causa animarū alle-
ganda. quantum decem boni
aduocati. vel in vinea dn̄i ex-
colenda. quantum decem bo-
ni vinitores. & ita de aliis Quo

modo igitur decem salaria vlt
decem mercedes operarioꝝ
percipere vel detinere presu-
munt. nisi per fraudem & fur-
tum? Quā ridiculosum au-
tem sit quod quidam dicunt.
quia potest habere quotlibet &
quantuncunq; pinguia tem-
poraliter beneficia quiuis. dn̄
ea bene expendat: ex his appa-
ret. Licet enim medic⁹ salari-
um in quācunq; pios vsus ex-
pendat. quod ab egro pro eo
medicando recepit: non pro-
pter hoc satisfat egro. nec mi-
nus egrotat. Idem dicimus &
de bellatore. q̄ quātuncunq;
large vel magnifice expendat
stipendium. non propter hoc
minus vincitur aut exhereda-
tur rex. cuius bellum agere
debit. Similiter et de vinito-
re. et de aduocato eis obici po-
test. Non enim solam dispen-
sationem temporalium pro-
uentuum suscipiunt clerici in
institutione vel euocatione sua:
sed officia ipsa medicandi lau-
ciatum. de quo legitur Ince de
cinio. et officium agendi beb-
lum dei. Similiter et officium
allegādi causam animarum:
et officium operādi in vinea dn̄i
De si dixerit quis quia in
bñficiis ecclesiasticis inueniuntē

quedam. que sunt duplabl tri
pla vel etiā decupla ad alia. &
ideo eque possūt haberi decē
parua simul ut vnū pingue.
qd̄ valeat decē illa. Hic est hō
q̄ loq̄tur ut cogitat. Loq̄tur e
ni acsi beneficiū hui⁹ modi nō
haberet nisi tēporalitatē. Tūc
eni p̄culdubio par esset habe
re vnū tale. v̄l decē talia. Nec
cogitat hui⁹ modi homo on⁹
spirituale vniuscui⁹ usqz suffici
entis seu q̄petentis b̄nificii. qd̄
p̄ q̄titate viriū satis onerat
vnā p̄sonā. Neqz q̄siderat hu
iusmōdi homo q̄ officii eccle
siasticū & religionis. religiosū
est officii ligans & artās p̄so
nā suā ad hoc ut aliud non v̄
surpet nec etiā ip̄oni sibi pati
atur. Et reuera hui⁹ modi ca
nonici horreales sūt siue celle
rales. Nō ecclesiis affixi sunt
ut stelle suis celis: sed horreis
& cellariis corde icubant. & vin
culis auaricie illi alligati sūt.
vel poti⁹ illis affixi. Et sicut
monachos quosdā solem⁹ di
cere coq̄narios aut refectoria
rios p̄ eo q̄ corde in coquina
vel refectorio solūmodo ver
santur: sic & istos nō veri nois
canonicos s̄ magis horreales
ut dixim⁹ aut celerarios. Et
ut loquamur apert⁹. iter be

ri nois canonicos s̄t clericos.
nō clerici vel canonici. s̄z ma
gis asini vel equi habēdi sunt
ut pote p̄sepibus ad comeden
dū corporaliter alligati. Nō
eni prebendā clericale (q̄ vtiqz
porcio est spiritualiū bonorū
videlicet gratie & glorie) vel q̄
runt vel diligūt. sed solas pre
bēdas asinarias vel equinas.
que vtiqz porciones t̄paliū
bonorū sunt. Equi enī nostri &
asini corpora n̄ra sūt. de q̄bus
ī declamatoriis s̄monibz & ex
ortationibz multa iā diximus

De b̄nificiis aut̄ insufficiē
tibus manifestū est. qz non re
quirūt singula seruicia. et pro
pter hoc aliis vel addūtur vel
vniūtur. Si q̄s vero obie
cerit nobis de ecclesiis ī quibz
nō q̄pellitur fieri residētia: di
cim⁹ q̄ nō est ista libertas ex
q̄stitutione vel fundatione. s̄z
magis ex longa q̄suetudine. &
clericorū malicia v̄surpata. Si
t̄n̄ in aliquibz est: in paucissi
mis est. Et si obicerit nobis
de dispensatiōibz apostolicis.
respondem⁹ q̄ ille supra nos
sūt. et q̄ diligentius considera
te iura sūt. et de omni dispen
satōe rite facta idem sentim⁹
nec interpretari p̄sumimus
Hoc t̄n̄ indubitāter sentiēdū

est. q̄ romanus p̄stifer quan
cūq; largā dispēlationis gra
tiam videat̄ facere i beneficiis
q̄ aliquib; p̄sonis. tñ nō di spē
lat cū auaricia. cupiditate. vel
ambitione earū. nec indulget
eis indulgentius suis. ut his v̄l
aliis viciis indulgeant. Nō ei
intendit pascere vel nutrire
pestes vicioꝝ de bonis tempo
ralibus ecclesiasticis. que ple
ne nouit ad sustentationē ser
uozū dei. in eius seruicio san
ctificata esse dño. ⁊ oblata. Et
hic quidē tractatus istius finē
facimus. materiam disputati
onis et vias declarande veri
tatis in conferendis obtinen
disq; beneficiis ecclesiasticis.
prout desuper accepimus tra
dentes. ⁊ si qua sunt circa hec
maiora: maioribus relinquen
tes.

Explicit tractatus de bo
catione ad beneficia. et de plu
ralitate beneficiorū in vnita
te persone. editus a galloꝝ
doctore egregio. **W.** Guiller
mo parisiē.

In volumine qd̄ intitulat̄.
seu dicit̄. bonū vniuersale de
pprietatib; apū. libro primo.
caplo. xix. scribūtur q̄ sequūt̄
Vanti aut̄ piculi et ma
li sit nisi ex causa valde
necessaria curā susceptā dese
rere aiazum patet ex eo quod
subiungā. Bruno i partib;
theutonie i opido magno qd̄
mons martis dicit̄ bon⁹ pres
biter et castus fuit. Hic refe
rente memorabili henrico de
colonia fratre ordis p̄dicatoꝝ
cōsobrinū habebat presbiterū
eque brunonē virum sciētia et
morib; approbatū. Hūc auū
culus presbiter bruno. sepius
rogabat deuote ut dicte par
rochie curā suscipet. et ip̄e iā
senex religionē itraret. Annu
it ille post multas p̄ces. iuitul
tamen. eo q̄ regimē tāte par
rochie formidaret. hoc ut ob
tinuit: bruno presbiter religio
onē itravit. et cito post hoc ab
hac vita migravit. Differēte
brunone iunioꝝe aiaz regimē
attētare. eo q̄ aliud beneficiū
capellanie viginti marcaꝝ su
perius i castro tenēt. vicariū
p̄ se p̄m in parrochia collo
cauit. Brunone ergo iunioꝝe
vna nocte i lecto q̄scente: ap
paruit ei i cappa nigra bruno

senior sã defunctus. et dixit ei. i
his vlibus. In grege omissio
male te regis. et pede scisso.
Claudus pspicito q̄ pena futu
ra. redito. Hec dicēs eleuauit
cappã qua videbat̄ idutus ⁊ se
grauiter icendi demōstrauit.
Ad hec brunno iunior expgefa
ctus recolit visionē et versus.
Et mox iterū resoluit i sopo
rem. Cui eodē scemate defun
ctus apparens dixit. Tu pene
causa. req̄es p te michi clausa
Aspice sic vni. eibus ignis et es
ca futuri. Et hec dicēs iterū il
li tormentū ostēdit. Cui iterū
tercio sopozato appraēs dixit
Mūdi delicias iterdū seria mi
sce. Ex his p̄miciis cape par
tes. at respisce. Ad cuius vba
brunno surrexit. et flexis geni
bz se impleturū qd̄ auunculo
vniēt̄. p̄miserat deo bouit. Nec
mora. q̄ splēdore nimio mani
feste defunctus apparēs. ⁊ viuē
ti q̄gaudens dixit. Letatus sū
i his q̄ dicta sūt michi. i domū
dñi ibimus. Et hec dicēs in su
blimi q̄scēdit. Vide ergo q̄
tipiculi sit curã altarū recipe
⁊ i manus negligētis relinq̄re
Quod i brunone seniori pote
ris aduertē. q̄ curã negligēter
deseruit et in brunone iunioze
q̄ susceptã alteri icurate q̄mi

lit. Simul etiã in ista narratō
ne diligēter aduerte. qd̄ in pri
mis versibus dicit̄. In grege
cōmissio male te geris. et pede
scisso. Claudus pspicito q̄ pe
na futura. redito. Vbi q̄dem
manifeste significauit. scissum
eū habere pedē affectiōis. quē
integrū erga cōmissū gregē
habere debuerat. Claudū qz
eū esse mōstrabat. cū vni bñfi
cio capellanie fūiret in castro
⁊ curã omissam parrochie ne
gligētius deserebat. Volo
ut quicunqz hoc legerit. sciat
me āno ab icarnatiōe dñi. M.
CC. xxxviii. fuisse parisi⁹ vbi
venerabilis guillermus pari
sienis ep̄s (q̄ in theologia iã
rexerat) cōuocationē fecerat
i fratrū p̄dicatoz caplo. oim
magistrorū. Proposita ergo
q̄stione de pluralitate bñfici
rū: sollerti ⁊ valde lōga dispu
tatōe p̄batū est. duo bñficia/
dū modo vni valeret quideci
libras parisienses teneri cum
salute nō posse. Hoc determi
nauit p̄dictus ep̄s. hoc frater
hugo ordinis p̄dicatorū post
modū romane curie cardina
lis. hoc frater guerric⁹. et fra
ter gaufridus eiusdē ordinis.
frater iohānes de rupella or
dinis fratrū minorū. et alii q̄

*et. hanc vobis
sufficiens
vobis capell. hanc
vni.
q̄ vni. p̄dicatōz
in curia*

plures magistri theologie de-
terminauerūt i scolis successi-
ue. f fuerat autē aīte habita dis-
putatio lōgavalde & multo so-
lēnior aīte tres ānos. i qua etiā
omēs magistri theologie det-
minasse p̄bantur idē p̄ oīa qd̄
et supra. exceptis duob⁹ quoz
vnus fuit magister philippus
cācellarius parisiēsis et magi-
ster arnoldus postmodū ep̄s
ambiēnensis. Quid autē de i-
sto philippo q̄tigerit. audia⁹.
Agonizātē i morte dicit⁹ guil-
lermus parisiēns. ep̄s paterna
solicitudine visitauit. rogauit
qz eū. ut singulari opinioni ce-
deret de pluralitate beneficio-
rū. et oīa bñficia sua excepto
vno i manus ecclē resignaret
et hac cōditione media. ut si q̄
uale sceret. ei supplē vellet. de
suo pprio quod dimisit. Renu-
it ille. expiri se belle dicens. v-
trū esset dānabile bñficia plu-
ra tenere. Mortu⁹ est ergo sic
Post paucos dies. cū dicit⁹ pa-
risiēsis ep̄s. finitis matutinis
ozare vellet: vidit iter se et lu-
men quasi vmbzā hoīs tetrā
nimis. Elevata ergo manu q̄
signat se. & si ex parte dei sit. p̄-
cipit ut loquat̄. Cui respōdit
apparēs. Alienus a deo sū. sed
tamē miserabilis factura ei⁹

Et p̄sul. Tu q̄s es iquit. Ego
sū cācellarius dudū miserri-
mus. Rursū ep̄s elato altius
gemitu. Et quomodo iquit ti-
bi est sic dolētis? Male ait. imo
q̄ pessime sicut q̄ dānatus sū
eterna morte Et ep̄s. Heu ait
karissime. q̄ causa dānationis
tue? Tres sūt inq̄t cause qua-
re morte p̄peti sū dānatus.
Vna est q̄ recrelescētes fruct⁹
ānuos q̄tra paupes timide re-
luauit. Secūda est q̄ cōtra sē-
tentiā plurimoz de pluralita-
te beneficiorū quasi licite tenē-
doz opinionē ppriā defēsaui
et i hoc me periculo mortalis
culpe cōmisi. Tercia est et illa
grauiissima oīm. q̄ abominabi-
li carnis vicio i scandalū mī-
torū multo t̄p̄re laboraui. Et
ad ep̄m mox adiunxit. Est ne
(iq̄t) finitus mundus? Et ep̄s.
Miroz ait. te quōdā litteratiss-
simū virū hoc querē. q̄ me ad-
huc viuū cernas. et omēs nos
viuētes adhuc mori necesse sit
āteq̄ mūdus instante iudicio
finiat̄. Et ille Nō mirezis iqt̄
quia nec sciētia/nec opus/nec
ratio/apud iferos veniēt. Et
hec dicēs. vmbra ab oculis mi-
rantis euanuit Ip̄e ep̄s nō ta-
mē sub p̄sona sua quasi hec vi-
disset. i predicatōe sua clericis

*sanctus philippus
fuerat autē.*

oib⁹ recitavit Simili modo
cū quidā clericus maxime lit-
terature michi/agonizans in
morte/mādaret. et q̄siliū que-
reret quasi i pximo migratu-
r⁹: reduxi ei ad mediā dispu-
fatōem illā solennē. & determi-
nationē de pluritate bñficioꝝ
parisius. cui ille iter fuerat do-
ctor magn⁹. Cōsului q̄ illi q̄
magna instātia lacrimarū ut
vnā prebēdarū dimitteret. q̄
duas cōtra aiā suā tenuerat
quarū vnā ad oēmbite copiā
omni clerico sufficē potuisset
Tūc ille facie quersa dissimu-
lās. hoc tantū respōdit. Orate
dñm ut inspizet. Nec diu cū re-
cessissē. et tenuissio spū vix he-
rēte. hoc idē quod consuluerā
ei quidā q̄sobrinus su⁹ iuuecu-
lus cū maximis lacrimis icla-
maret: cū voce nō posset. ma-
tiu inuēs expirauit. Post cui⁹
obitū cū quidā ex nostris stu-
pefactus minū cogitaret. euz
tātus homo et tātus clericus
(si mortale peccatū eēt plura
beneficia retinere) i tali statu
mortuus extitisset: mox quasi
semituigilāti defūct⁹ apparēs
dixit. Hec sola prebēdarū cau-
sa est. p̄ qua ifelix ego eterna-
liter sum dānatus. Super
hac eadē questione. cū btē me

mozie iacob⁹ de bitriaco tūc q̄
dē achonēsis ep̄s. postea vero
romane curie cardinalis. ma-
gistrū quōdā theologie p̄ba-
tissimū robertū de corthō. ro-
mani apicis cardinalē mozien-
tē. ante primā damiate ciuita-
tis obsidionē/interrogaret: res-
pōdit Dico iā migratur⁹ a vi-
ta. q̄ mortale est et dānabile.
(dū modo vnū q̄petēs sit) plu-
ra beneficia retinē. Hoc idem
magister petr⁹ conestoz sācte
marie parisiēn cātoꝝ. dixit. et
scripsit. Hoc idē magister gui-
ardus cameracēsis ep̄s verbo
hui⁹ modi q̄firmavit. Nollem
(iquit) p̄ toto auro arabie vna
tantū nocte duo beneficia re-
tinere. et cert⁹ tamē esse q̄ de
manebnū illoꝝ homini p̄do-
neo q̄ferret. et hoc p̄pter vite
icerte discrimē. Sup hoc e-
tiā narrāte frē bernardo q̄nd
penitentiario dñi pape & fratre
ordinis p̄dicatoꝝ. q̄ btissimus
papa gregori⁹ non⁹ interroga-
ret si posset de plenitudine po-
testatis cū pluriū beneficioꝝ
detētoꝝibz dispēsare: respōdit
Nō possū (iquit) nisi sup vna
tōe tantū detinētū dispēsare
Quis ergo erit sapiens ut
fallat se. et sibi sup dispensati-
one aliqua blandiat⁹ Esto. q̄

Robertus de Corto

multi magistrorum dicant hoc, quod
et multi aliter opinantur. hoc solum
mortale ab augustinus doctorum
maximo iudicatur. quod quibus incertitu-
dinis piculo aut mortalis pec-
cati discrimini se committit. No-
li ergo fieri sub trina iuocati-
one diuini nominis usurpator. ut
sicut sub tribus personis iuocatur et
colitur vnus deus: ita tu clericus tu
sacerdos duorum trium aut quatu-
or beneficiorum vel plurium
possessor existas. Lucifer ille
sapiensissimus et pulcherrimus
in creaturis. lucifer inquam angelus
assimilari deo voluit. et quod
tibi cecidit vniuersis. Quan-
to ergo numerosior extiteris
in prebendis: tanto te superbius
non solum contra deum. sed
etiam supra deum extollis. Ego
in quadam ciuitate episcopali
annis vndeceim adoleui. vbi. lxxii.
canonici sub prebendis pinguis-
simis ducentarum fere libra-
rum parisiensium in matrici eccle-
sia seruebant. quorum plures
erant detentores plurium be-
nificiorum. Vide ergo quale
vindictam vidi in ipsos turpes
detentores. Michi testis et iu-
dex sit sancta trinitas vnus de-
us. quod paucos eorum vidi com-
muni morte defungi. sed om-
nes subito et reprobe mori.

ta quod quidam eorum audito quod
vnus sociorum in nocte san-
cti mane mortuus inuentus esset. et
pulsis manibus dixit. Et quid
vultis? secundum vsum et consue-
tudiem ecclesie mortuus est.
ut videtis. Vidi ego ipse in eccle-
sia eadem infra paucum tem-
pus quatuor archidiaconos sic
defungi. Vide ergo lector et
mirare miraculum. Primus
eorum de equo phalerato et
grandi cecidit. et fractis cerui-
bus expirauit. Secundus ma-
ne in cathedra sedens mortuus
est repertus. Tertius in cho-
ro stans cum ad missam ele-
uatum corporis christi fieret: ce-
cidit resupinus. et subtracta
loquela cum sensu. quasi brutum
animal die tertia sine sacra-
mentis ecclesiasticis est defun-
ctus. Quartus confessionem
peccatorum et sacramenta re-
cusans mortuus est. et extra ci-
miterium sepultus.

Incipit epistola luciferi ad malos principes ecclesiasticos
 Lucifer princeps tenebrarum. tristitie p[er]fidi reges atherontis imperator. dux heribi. rex inferni. rectorq[ue] gehene vniuersis sociis regni n[ost]ri filiis superbie. precipue moderne eccle[esi]e p[ri]ncipib[us] (de q[ui]bus noster aduersarius iesus christ[us] p[ro]phet[am] predixit. Odiui eccl[esi]am malignantiu[m] salutem qua[m] vobis optam[us]. et n[ost]ris obedire ma[n]data datis. et p[ro]ut incepistis legib[us] parere. sathane et n[ost]ri iuris p[re]cepta iugiter obsequare. Vudu[m] si quide[m] christi biazii. sequentes eius vestigia. signis et v[er]itib[us] choruscantes. degentes sub quadam paup[er]bita. p[ro] ip[s]o[rum] p[re]dicat[i]o[n]e[m] et opa quasi totu[m] m[un]du[m] ex nostro transiuris iugo ad sua[m] q[ui]terunt doctrina[m] et vitam. in nostri tyrannidis regni illusionem maximam. necno[n] i[n] nostre iurisdictionis no[n] modicu[m] p[re]iudiciu[m] et grauame[n]. no[n] veretes nostram ledere pot[est]at[em]. et tenebrosicam nostri status offe[n]dere maiestatem Illo na[m]q[ue] t[em]p[or]e nulla de m[un]do recipiebamus tributa. nec tunc cursu solito caternati q[ue] ruebat ad nostri baratri limina flebile vulgus. S[ed] via deuilius et lata q[ue] ducit ad mortem

linebillo strepitu miseror[um] manebat iculcata. et tota n[ost]ra cabat curia gemens. et arcibus expoliata inferni. Quid n[ost]ra ferrei pectoris impatiens feritas ferre no[n] valuit. neq[ue] dira cordis iclementia potuit apli[us] tolerare S[ed] precauetes i[n] posteru[m] / obuiando piculis / de remedio p[ro]uidimus oportuno. et loco istor[um] nobis aduersario[rum]. videlicet aplor[um] et ceteror[um] eor[um]dem sequentiu[m] morib[us] et doctrina. p[ro] nostra astutia atq[ue] pot[est]at[em] succedere fecim[us] vos q[ui] modernis t[em]p[or]ib[us] eccle[esi]e p[re]sidentis. sicut ille de vobis dixit. regnauerit et non ex me Semel sibi p[ro]misim[us] omnia regna m[un]di si cades nos adoraret. i[m]pebero noluit. S[ed] dixit q[uo]d regnu[m] suu[m] no[n] erat de hoc m[un]do. Et fugit q[ua]n[tu]m turbe voluerit ip[s]u[m] in regem eligere t[em]p[or]ale. In vobis aut[em] q[ui] de statu gratie cecidistis. et nobis ministratis i[n] terris. impleta est p[ro]missio. Et ia[m] a nobis tenetis et p[ro] nos. terrena q[ui] vobis p[ro]tulim[us] i[m]pia Ille ei de nobis dixit ut scitis. Venit ei princeps m[un]di hui[us] et i[n] me no[n] hab[et] q[ui]c[ui]p[er] S[ed] sup[er] o[mn]es filios superbie. voluim[us] vos regnare. Subiciebantur itaq[ue] p[ri]ncipib[us] huius scilicet i[n] temporalib[us] nostri aduersarii supradicti. Et hoc

dicebāt docētes. Subiecti esto
te oī hūane creature ppter de
um. siue regi q̄si p̄cellenti et ē
Sic ei magr̄ eoz fecerat atqz
p̄ceperat dicēo. Reges gentiū
dīlant̄ eoz. et q̄ potestatē ha
bēt benefici vocātur. Et sicut
p̄dixim⁹ despicabilē vitā et io
pē gerebāt i q̄tinuis laborib⁹
erūnis. Et nos vobis diximus
Vos aut̄ nō sic. Venenū diu
est effudim⁹ iā estis iflati. iam
ip̄is primis t̄poribz nō solum
dispares s̄z penit⁹ q̄ri i mori
bz et vita: sup̄ oēs elati. et oīa
possidētes. Nec redditis q̄ sūt
cesaris cesari. nec q̄ sūt dei deo
imo sc̄dm nr̄a decretabz: qz
gladii iurisditōem exercetis.
Verū et mūdānis vos imiscē
tes. nobis militātes secularibz
negociis implicamini. ut hac
de paup̄tate ⁊ miseria. gradatim
ascēdat̄ ad culmē honorū et
ad sūma fastigia dignitatum
p̄ extortas praticas ⁊ fallaces
fabricas. p̄ p̄pocrisi. adulatōes
mēdacia. piuria. proditiones.
fraudes. symonias. et ceteras
neq̄cias. āpliores q̄ excogitare
possēt nr̄e furie ifernales. Cū
aut̄ illic rapitis: nō sufficit. s̄z
estis famelici plusq̄ āte. Pau
pes opprimitis. oīa rapitis. to
tū p̄uertitis. iflati. sup̄bi. luxu

rioli. viuētes i deliciis. ⁊ fructi
ombz corporalibz. ducitis i bo
nis diesbz. Vocatis vob̄ no
mina i terris. vos deos ⁊ sc̄os
et sc̄issimos appellādo. bona e
tiā q̄ at̄ violēter at̄ p̄ abusiōes
dolose surripitis ⁊ fallacis ex
torq̄tis. at̄ falso titulo posside
tis q̄. p̄ sustentatōe paup̄ū cristi
(q̄s odim⁹) fueit ātiq̄t⁹ eroga
ta. ibi⁹ vobis placitos expēdi
tis. Vnde mētrices et lenonū
turbas nutritis. cū q̄bus eq̄ta
tis p̄opatice. ⁊ velut magni p̄n
cipes sc̄editis. aliter q̄ illi pau
peres sac̄dotes ecclie p̄mitiue
Vobis edificatis palatia oī a
menitate ⁊ pulcritudie specta
bilia. comeditis cibaria. ⁊ bibi
tis vina oī curiositate ⁊ leaci
tate exq̄lita. Thesauros ggre
gatis ifinitos. non sic ille q̄ di
cebat. Aurū et argētū nō est
mecū. Vos aurea sc̄la repara
stis. O societas q̄tissima demoni
b⁹ nob̄ oli p̄ p̄phetas p̄missa. ⁊
ab ip̄is p̄stinis t̄pibz ātiq̄t⁹ re
pbata. dū te ioh̄ēs vocauit sy
nagogā sathane. et te designa
uit p̄ meretricē magnā q̄ for
nicata est cū regibz terre. fetā
de matre uouerca. de sponsa
cristi adultera. de casta mētrix
q̄fracte sūt magne paup̄tates
tue. caritatē primā reliq̄sti. no

his adhesisti. O dilecta nra ba
bilon. o. ciues nri. q̄ huc de hie
rusalē transmigrastis. vos meri
to diligim⁹. vobis applaudim⁹.
qz leges symonis petri negligi
tis. ⁊ legib⁹ symonis magi amici
nri penit⁹ adhētis. Ip̄as tene
tis ad vnguē et publice exerce
tis i tēplo dei emētes ⁊ bēdētes
spūalia. ⁊ q̄ cristi p̄cepta distri
buitis bñficia ⁊ honores. amo
re. vt p̄cio. aut p̄ turpi euicio
vel fauore. et ecclesiasticas di
gnitates. reprobantes dignos
et promouētes indignos utpo
te gartiones. lenones. et man
gones bestros. nepotes. et etiā
filios vestros pprios. ut heredi
tate possideatis sanctuarium
dei. Et vni puero multas con
fertis p̄bēdas. quarum mini
mam probo paupi denegatis
personas accipitis. ⁊ nimiam
curam habetis pecuniariū nō
animazum. Domū christi fa
citis speluncam latronū Abu
sus omnis ⁊ extorsio i foro ve
stro plus centies exercetur. q̄
apud seculares tyrannos. Le
ges statuitis. ⁊ eas non tenetis
et totum vr̄ā dispōe ad libitū
dissipatis. Iustificatis impiū
p̄ muneribz. ⁊ iusticiā iusti au
fertis ab eo. Et breuif oia ge
nera scelerū. (put volumus) p̄

petratis. et multū vr̄i gr̄ā i no
stro euicio isudatis. potissime
q̄ptū ad destructionē fidei chri
stiane. Jā enī laici de fide hēli
tāt. et si q̄ eis p̄dicatis licet ne
gligēter et raro. tñ nō credūt
qñ manifeste vident q̄ q̄sqz ve
strū q̄riū opaī. Et sic ostēdi
tis vos alios q̄ dicatis. Vnde
ip̄i vos seq̄ntes q̄ p̄estis i exem
plū. iā ut plurimū nri abtunē
regulis. ruētes i pelagus vicio
rū. ⁊ ad firmas edes baratri
assidue q̄flunt ip̄oz maxia ml
titudō. Tot ei ex oi hoim gr̄ā
nobis assidue transmittitis. q̄
capē nō possem⁹: nisi nostrū
chaos isaciabile mille faucibz
avidis innumerabiles aias de
glutiret. Et sic p̄ vos nri ip̄i
p̄cipat⁹ extitit reformat⁹. et
dānū nobis ip̄ortabile ē resti
tutū Vñ vos habem⁹ multiplici
ter q̄mēdatos. atqz gr̄ās vobis
maxias referim⁹. nichilomi⁹
adhibētes. q̄ p̄seūtis sicut fe
cistis vlteri⁹ p̄cedēdo. qz p̄ vos
itēdim⁹ totū mūdū sub nri di
tōe iterū reuocare Jā ei p̄ ml
titudie quam nobis q̄tinue de
mittitis/his obscuris carēibz
multipliciter occupati. vobis i
teris supi⁹ q̄mittim⁹ vices no
stras. ⁊ volum⁹ vos nros cē vi
carios. ⁊ mistros. qz etiā de ml

si de ppiqua aticisti cogitam?
cuidia optie pparatis. In ve-
stru tñ auxiliū dī q̄siliū de sta-
gnis eminentibz & satrapis ifez-
ni aliq̄s deputam⁹. q̄z sugge-
stionibz acq̄lescē. & dolosis adi-
uētōib⁹ etiā adhe rēbrā q̄suevit
& nouit prudētia. Insup vobis
q̄ sūmū tenetis apicē q̄sulum⁹
ad cautelā. q̄ pacē fictilē p̄cu-
retis. s̄z occulte causas discor-
die nutriat. & sic astute roma-
nū destruetis ipiū. Ita nec p-
mittatis regnū aliqd̄ nimū ā-
plari. ne forte mltū fortifica-
ti & pacē habētes velit dep̄mē-
brū statū. & abob auferre the-
sauros q̄s apd̄ vos depositos
ānichristo duxerimus reuari
Cōmēdatas hñtes nr̄as caris-
simas filias. supbiā. auariciā.
traudē. luxuriā. & alia. p̄cipue
dnām symoniā. q̄ vos fecit. & p-
pis lactauit vberibz & nutruit
Ipsaz qz nō vocetis symoniā
seu p̄c̄m. qz oia brā sūt. Nichil
potestis vedē. qz de brō p̄po sol-
uētis. Nec vos estis supb. qz ta-
lē req̄rit magnificentia statū.
Vñ nec estis auari. qz p̄ scō pe-
tro est qd̄qd̄ aggregatis. Et ad
thesauros eccle siue primoniū
iesu christi pmouetis brōs. sic
rist⁹ ad aplatū vocauit suos
cognatos et notos. Ipi tñ ad

statū vocabānt paupū & huiliū
vos aut brōs ad statū sublimē
vocatis & altū Ipiqz reliqrūt
oia vos aut n̄. qz p̄ defēdēdo ec-
clesiā brā bōa tenetis. & sic de a-
liis. sic meli⁹ nostis. Perpetra-
te vicia s̄b v̄tutū spē palliati.
allegetis p̄vob. et glosētis dis-
torte. & adducatis ad p̄positū l-
directe. Et si q̄s p̄dicet q̄ vob:
ipz ex q̄cādo fortit opp̄nute. &
abob tanq̄ hētīc⁹ q̄ dēnef. T m̄
isup faciatis. q̄ locū valeatis
habē quē vob p̄pauim⁹ s̄b nr̄i
bitaculi secretissio fūdamto. &
quē vob singularit̄ reuam⁹. v-
bi nūdū q̄s q̄ nouit accedē. ex-
ceptis maioribus sac̄pis regni
nr̄i Vos ei nec sp̄atis futurū
p̄miū. nec efnū suppliciu for-
nūdat. Ideo nec vitā quā nō
credit̄s hēbitis. s̄z nobi cū p̄
mortē obtinebitis quā dū vni-
tis sedē nō t̄ietis Valeatis illa
felicitate q̄ vos desidera⁹ et iū-
dim⁹ finalz p̄miare Datū apd̄
cētū fr̄e i nr̄o palatō tenebro-
so p̄ntib⁹ cateruis deōnū p̄p̄
hoc vocatoz special̄ et roga-
toz ad nr̄z q̄siliū dolorosū s̄b
nr̄i fr̄ibilis sigilli caractē. i ro-
boze p̄missoz. Anno a palatii
nr̄i fractōe ac q̄sorum nr̄oz
substratione. M. CCC. li.º.
SELZESV. xviii. t.

7

Sequitur tractatus de meditatōe cordis a M. iohāne de gerlono. Primū capitulū
 Editatio cordis mei i
 ōspectu tuo semp. Fe
 lix certe qui cū pphē
 ta potest ex sentēcia dicere bez
 bī istud deo. S; videamus in
 primis. qd sit meditatio cordis
 non p carnali solo/ sed spūali
 corde. Est aut meditatio behe
 mēs cordis applicatō ad aliqd
 inuestigandū & iueniēdū. Et
 hec applicatō fortis habet dif
 ficultatē. que quq; maior est.
 quādoq; minor. Quod ut itel
 ligat: p̄supponat ex creditis &
 ab expientia. cor nrm cōditū
 esse. & tres habere species oculo
 rū/ mētales oculos/ rationa
 les oculos/ sensuales. Et ex il
 lis est utrobiz vnus ocul⁹ in
 cognitione. alius i affectione.
 Fūdatur hec distinctio i altera
 qua dicimus hōiem habē por
 tionē seu faciē rationis dupli
 cē quarū supior vertitur ad le
 ges eternas. altera ad tēpora
 les. Neutra tamē in actu suo
 depēdet ab organo corporeo.
 Sub istis ē ratio demersa cor
 poris. que sēsualitas appellat.
 Prim⁹ oculoꝝ vocatur ab ali
 is oculus mētis. alter oculus
 rōis. terci⁹ ocul⁹ carnis. ii. c.

uerat ab inicio bene condi
 te ratiōalis nature talis ordo
 ordinisq; tranquillitas. q ad
 nutū et merū imperiū. sensu
 alitas rationi inferiori. et infe
 rior ratio supiori seruibat. &
 erat ab inferioribz ad suprema
 pnus et facilis ascensus. faciē
 te hoc leuitate originalis iusti
 cie. subleuātis sursum corda.
 quē admodū naturaliter ignis
 sua leuitate sursum fertur. At
 vero postq̄ aduers⁹ dñm sup
 mū ingrata p̄ditio demeruit
 auferri iusticiā hanc origina
 lem: subitronit pond⁹ grauissi
 mū q̄comitans peccatū. quod
 miserā et captiuatā aiām tra
 here nō cessat ad ifima. tanq̄
 circūligata sit. funibz. cathreis
 et cōpedibus. victa i mēdicita
 te & ferro. Sicq; mirabili imo
 miserabili cōfusione facta est
 ordinis prioris puerlio. q i hō
 mine sicmerso tenebris et car
 cere ceco. q̄turbatus est in ira
 triplex utriq; ocul⁹. p̄ ip̄fecti
 onē i sensualitate. p̄ obnubila
 tionē in inferiori rationis p̄fe
 ctione & p̄ quādā excecationē
 i supiori ratōnis portione. iii.
 abemus ecce causam p̄ma
 riam difficultatis. quam i me
 ditatione sētimus. quā i haben
 dis semp ad dñm oculis expe
 k i

rimur. Facit hoc penalis illa
grauedo. deorsū iugiter ipe/
lens. quemadmodum videre ē
sensibiliter in aque ductu. que
tota facilitate defluit in yma
Continetur autem vel sur sū
lenatur. non nisi cum violen/
tia. Non aliter cor ad infima
pronū leuiter effluit hac illac
qz veluti sine retinaculo vel la/
bore. quoniam facilis descen/
sus auerni (ait poeta) sed reuo/
care gradum superas qz eua/
dere ad auras. hoc opus hoc
labor est.

Quartū
er scrutemur consequēter
ex predictis naturam seu pro/
prietatem meditationis. quon/
iam ex hoc ipso q̄ necessaria
nob̄ ad deū tendentib⁹ existat
videbimus. Diximus autem.
et repetimus. q̄ meditatio est
vehemens applicatio vel attē/
tio animi. ad aliquid inuestigā/
dum vel inueniendum fructu/
ose. Addim⁹ fructuose. ne me/
ditatio ūgat aut i supersticio/
nem. aut in curiositatem. aut
in melancolicam stoliditatem
Dicamus ergo complentes.
q̄ meditatio est vehemens & sa/
lubris animi applicatio ad ali/
quid inuestigandum vel expe/
rimentaliter cognoscendum
Ponimus hoc vltimum. pro

pter naturam ipsius affectio/
nis. que diuersa sortitur noia
pproportionaliter ad q̄ditionem
cognitionis. Nō potest aliter
affectio cognosci q̄ experimen/
taliter. ab eo q̄ per s̄ā afficit̄.
Quā experientialem affectōis
cognitionē nō potest eā habē/
in alterū ūbis quibuslibet in/
fundere. nisi similiter affect⁹
sit alter ille. qm̄ sol⁹ nouit (p
ut in apocalipsi scribitur) qui
accipit. Propterea vocat̄ mā/
na absconditū. Exemplū est p
spiciū in illo q̄ nouit dulcedi/
nē mellis solū per doctrinā. si
cut medic⁹ sanus ifirmitatia
dolorē hęc autē dulcedo a gu/
stante. hic dolor ab egrotante
aliter & lōge cognoscūt. .v.

erpendamus ex his q̄ pro/
funde senserit propheta natu/
ram meditatiois dum ait. In
meditatione mea exardescet i/
gnis. Vtrūqz enī qplexus est.
lumē in intellectu. et ardozē in
affectu. Quā vero sit difficile
q̄ ignis deuotionis spūalis ex/
ardescat flatu meditationis: si
et notū cōsiderātibz ignē ma/
terialem. dū q̄ritur a lignis a/
quosis. viridibz. luto respis/
elici. Suffla q̄tū potes. iterū
atqz iterū multo conatu re/
suffla. emerget plurimus ab

ficio fumus. q̄ turbans oculos
Vix emicabit scintilla. q̄ mox
euanesceat Disperges forsitan
iratus congeſta prius ligna. ſi
non in lōganimitate p̄ſtiteris
Quam longanimitatē appel-
lamus hic meditationē. at me-
ditationi q̄iūgendā. Sextū.

eminimus aliq̄s ſcripſiſſe
doctrinas vel industrias. ne-
dū latino. ſed gallico ſer-
mone ſuper habenda meditātōne fa-
li. licet fortassis vteremur ali-
is terminis i tractatulo de mi-
ſtica theologia. parte ſecunda
que p̄xim eius docet. et in al-
tero de monte contemplatio-
nis edito. in altero rurſum de
mendicitate ſpiritali q̄pilato
Deniq̄ tanta reperitur diffi-
cultas. tāta pro diuerſitate ho-
minū varietas. in p̄acticādo
doctrinā vere ſancte q̄ medi-
tationis: q̄ an ſilere vel aliq̄d
ſcribere q̄ſultius ſit. videor e-
gomet michi ip̄i quādoq̄ ſub
dubio fluctuans. Septimū

um enim recogito q̄ abſq̄
meditātōnis exercitio nullus
(ſecluſo dei miraclo ſpeciali)
ad perfectionē q̄templātōnis
dirigitur aut peruenit. null⁹
ad rectiſſimā chriſtiane religi-
onis normā vix ſe componit:
audeo zelans. ardeoq̄ ſtudiū

ſancte meditationis ſuadere.
At vero dū totiens expertus
pericula ſedulus recogito dif-
ficultatem et arduā raritatē
perueniendi quo trahere me-
ditatio nititur: ego quali tor-
pens ⁊ ſtupidus efficioz. Que-
ſierit aliquis quo pacto ſic eue-
nit. q̄z nimīū frequēter exper-
tum eſt ſtudiū meditātōnis cō-
uerti dilabiq̄z in morbū melā-
colice paſſionis propter imo-
derationē. vel propter ſuper-
biam dari in reprobuū ſenſum
dyabolice illuſionis. .viii.

anuducamus exēplis id q̄d
dicimus. Scimus vinū i iocū
ditate ⁊ hominis ſalute condi-
tū eſſe. Sic enī ſcriptura. ſic
ratio loquit̄. Videmus tamē
ex abuſu potantiū. preſertim
dū febrium diſcreſia laborant
q̄ potus vini alioq̄n ſalubris
cauſat v̄l egritudinis augmē-
tum. vel manīā et furorē. aut
quandoq̄ mortem. Nos autē
filios omnes adam quis egro-
tos. quis febricitantes eſſe peſ-
ſimis anime febribus negaue-
rit. quibus vertuntur in nau-
ſeam et amaritudinē optima
diuinorum eloquiozū verba.
quibus in ſel cōuertit̄ ſuauiſ-
ſimus diuini Vbi panis? Heu
miſeros nos. heu q̄ ex intima

consideratiōe talis miserie cō
clamauit apostolus. Infelix
ego homo quis me liberabit de
corpore mortis huius? Subiū-
git. Gratia dei per iesum chri-
stum. **Nonum.**

uid agimus ergo? Quid di-
cimus? Quid abimus precipi-
tes per abrupta viciozū? Ibi
mus ne post desideria cordis
nostri. et in adinventionibus
nostris pessimis. desperati. si-
ne lege. sine freno. sine ordie?
Nunquid sufficient nobis co-
gitationes instabiles. sordide.
fluxe. somnioq; simillime. que
non consolationem bel edifi-
cationem allature sunt. s; de-
solationem. mesticiam. et rui-
nam. oblectantib; se in eis dē?
Respōdebimus. nequaquā id fi-
eri debere. sed assit discretio
moderatrix in omnibus. quā
non securius habere post di-
uinam gratiam poterimus:
quā per sedulum et securum al-
terius experti nosq; diligētis
et agnoscentis q̄silū. **x.**

larnat aristoteles vocē ex-
perientie. loquens. quā ars et vir-
tus sūt circa difficilia. ut ars
pingendi. ars scribendi. ars ci-
tharizandi/ virtus castitatis.
virtus fortitudinis. virtus so-
brietatis. Hoc vero sic intelli-

gendum est. quā ab inicio virtus
et ars multas in adquisitione
sua patiuntur difficultates:
dum vero fuerint cōquisite:
facilia sunt eis omnia. Pingit
faciliter pictoz exercitatus in
arte. sic de scriptore. sic de cy-
tharizante videmus. ita ut di-
xerit idem aristoteles. quā ars p-
fecta nō deliberat tam sibi fa-
cilis est actus suus. **.xi.**

tamur ista comparatione
dum de meditatione loquimur
Attendamus quā in trahendo
passim lineas picture vel scri-
pture difficultas nulla est. si-
cut nec in discursione digito-
rum per cythare cordas. In-
uenimus similiter in cogitati-
one. Non enim difficulter at
laboriose nunc hoc. nunc illud
prout occurrerit cogitatur.
sed quā nullus inde resultet ef-
fectus vides in sic pingēte. sic
scribente. et sic cytharizāte. ita
neq; prorsus in sic cogitante.
imo cum se talibus cogitatio-
nibus vagis oblectauerit ut di-
cit seneca. tristis remanebit.
Porro laboriose/ studiose/ et
attentissime/ cum mira tardi-
tate pingendo/ scribendo/ et cy-
tharizando. fit quandoq; ut
bene et celeriter ista fiāt. **xii.**
uorsum ista? Nimirum ut

ostendamus quemadmodum
de cogitatione nullus vnq̄ p̄
ficiet. aut emerget in medita
tionē. quāto minus in cōtem
plationem. Ex meditatione
vero que summam habet dif
ficultatem. si bona fide sim
plici et discreta diligenter ex
erceatur. perueiemus ad hāc
perfectionē. q̄ absq̄ vlla dif
ficultate fiet ap̄d nos fructu
ose. q̄ summo meditatiois stu
dio conquirere volum⁹. Ita
deniq̄ trālibit meditatio ī cō
tēplationē. q̄d ei differt cōtē
platio a meditatioe nisi penes
facile & difficile. q̄m̄ vtrobiz ē
fruct⁹ aliter q̄ ī cogitatioe. xiii

describitur autem contem
platio. q̄ est liber et expeditus
mentis intuitus in res perspi
ciendas vsq̄ quaq̄ diffusus.
Et hoc quo ad contemplatio
nem que respicit intellectum
Porro quo ad contemplatio
nem que consistit in affectu &
in praxi describit eam hugo.
q̄ est per subleuate mentis iu
bilū. mors quedam carnaliū
desideriozū. Hoc est gustare
q̄ suavis est dominus. quem
gustum sequitur alia lōge co
gnitio q̄ fuerit intellectualis
solum visio. vel quedam audi
tio p̄ fidē āt scripturam. xiiii.

editabitur ecce aliquis ge
mens et suspirans ut colūba.
dicet cum propheta. Meditat⁹
sum nocte cum corde meo. ex
ercitabar. & scopebam spiritū
meum. faciet hoc anxie. difficil
ter. laboriose. recogitādo nūc
omnes annos suos in amari
tudine anime sue. nūc iudicia
dei. que sunt abyssus multa ī
celo sursum et in abyssis deoz
sum. et ita de reliquis circa q̄
versatur meditantis attentio
vehemens. ut ea que meditat̄
vel cogitat limpidius vel fir
mius in affectum suū trahat
Efficiet tandem ut hec omnia
tanta facilitate recogitet & sa
piat. q̄ facilis est ip̄a cogitatio
Docent nos exempla predictā
si dubitamus. Non enī plus
laboris habēt scriptoz/pictoz/
cytharista/bene agendo quod
optime didicerint. q̄ vagus et
vanus aliquis ab inicio discuz
rens sine arte. et ordine. per li
neas picture vel scripture. aut
per cythare cordas. xv

addendum est ad premissa
nichilominus q̄ dix est aliquis
ita perfectus in arte sua. quin
assidue possit ad aliqua vel co
gnosceuda vel agenda profice
re. qualia necesse est vt habeat
eum labore nouo. Multoma

gis hoc verum est in ipsa de qua loquimur meditatio. que non uos ueritatis aut deuotionis fetus iugiter parere studet. sed non deest paturitionis dolor propter illud maledictum spiritualiter intellectum. In dolore paries filios tuos. Non meminit tamen pressura propter gaudium. quia natus est sibi nouus cognitionis atque perfectionis sacre fetus. in animi sui mundum. xvi.

uenit autem ab inicio frequentius ut dum aliquis nondum purgatus a uiciis satagit meditari ut columba. meditatatur qualibet uis symia dolos et odia. Meditatur sicut canis rabiosa silentia rodens. iuxta uerbum satirici. Meditatur quasi sordida sus. dum fedissima in animo uersat reuersatque cogitationes. Quid porro de blasphemie spiritu. quod abominabile. quod horridus. Nonnunquam resurgit territans meditantem loquens aduersus deum sanctos sanctasque ingentia. que nec fari licet. Jaciuntur infidelitatis iacula. baratrum de desperationis aperitur. experimentum quoque manifestat. quod recte iusserit sapiens. fili accedens ad seruitutem dei. pre-

para animam tuam ad tentationem. Sequitur presidium certissimum. et ista in timore. Beatus enim uir qui semper est pauidus xvii

pauidus uo semp quomodo beatus est queret aliquis. dum timor additur timori. scrupulus scrupulis. pusillanimitas pusillanimitati. presertim cum non adest assidue consiliator. dux. et premonstrator itineris artem et rectis. Sidero talis (qui rarus est) inuentus forte fuerit. cum ocio nouum meditantem instruendi quantum libuerit: felix quidem erit ipse nouus tiro si tamen protinus absque ulla trepidatione paratus est credere consilio. Sed o quotiens bone iesu. quotiens hesitabit. et idem repetet iterum. iterumque quasi falli reformidans queret idem. Denique non utetur erga datam sibi consilium/doctrina iacobi que est. ut postulet in fide nichil hesitans. Scripsi quedam super huiusmodi scrupulis. in tractatulo de preparatione ad missam. aliqua similiter de cautelis. contra spiritum blasphemie dirissimum aduersus quem remedium optimum est. contemnere. nec curare quin potius irridere. neque

super his solite confiteri. nisi forsan in principio pro cautela ad habendum consilium.

De scrupulis vero teneat hec regula. q̄ aduersus eos agendum est. si ita prudens aliquis et expertus consiliator dictauerit mandauerit/aut iusserit. nec aget in hoc contra conscientiam suam demeritorie. dum illam ad consilium sapientiorum per rationis libertate ab animo suo mutat et disponit. Quis assidue sensualitatis remurmuratio forte sentiat. Alioquin nunq̄ fiet i pace deo locus cordis. Rursum aduertendum. q̄ sicut dicente aristotele omnis nostra cognitio venit a sensu. & iterum necesse est. omnem intelligentem fantasmata speculari: sic originat̄ meditatio nostri cordis a sensibilibus que figurata sunt que colorata. et ceteris accidentibus temporis et loci circumuoluta. Hinc sūt meditationes conscripte. hic imagines pictæ vel sculpte. hinc generaliter fit illud psalmiste. Meditatus sum in omnibus operibus tuis & in factis manuum tuarum meditabar. Que utiq; facta et opera sunt corporalia, Nichilominus debet

assurgere meditando & ultra, p̄gredi. veluti p̄ scalam aliquã ex visibilibus ad inuisibilia. sicut dicit apostolus. quoniam inuisibilia dei. ex his que facta sunt intellecta conspiciuntur. sempiterna quoq; virtus eius et diuinitas. Propterea docens nos a corporalibus ad spiritualia migrare dicebat. Et si christum secundum carnem cognouimus: nunc tamen secundum carnem nõ cognoscim⁹. x biii

duertendum vero q̄ meditationis duplices inter cetera tenduntur insidie. vna dum petunt consilium super occurrentibus scrupulis in meditatione sua. presertim mulier a viro. Altera. dum sunt in actu meditationis. & it in primo casu crebrius et leuius q̄ a multis credi potest. agglutinatio quedam animorum velata pallio sancte deuoteq; dilectionis. q̄ primo confabulationibus sub typo querendi consilii queritur. dehinc anima veluti confricata calefcit. et sensim igne ceco carnalis amoris carpit et urit. nec intelligitur prius. donec tandem ad risus leues. ad facetos blandosq; gestus peruenit est. Auertat deus a seruis suis id quod reliquũ silenti⁹. Ci

meo inquit apostolus. nesciunt
spiritu ceperitis: carne glum
manini. Scripsi iam pluries
talia consequenter ad augu-
stinum. nominatim in tracta-
tulo de pbatioe spiritua In-
currunt aliud periculum me-
ditantes. dum in solis fantasi-
is. dum solis ymaginibus cor-
poralis se tradunt. et toto cor-
de vehementer incubunt. Fit
proinde qd meditans du trasi-
re satagit in contemplatione
collabatur ad melancholicam.
seu fantasticam lesionem. ita
tandem ut ymagines iterum
versatas in ymaginativa vir-
tute. pro rebus ipsis extero-
ribz accipiat. Et sicut euenit
in somniantibus dum dormi-
unt. non aliter istis in vigilia
contingit. quorum verba et o-
pera. nullam inter se conne-
xionem. nullum ordinem ser-
uant. vbi neqz est principium
neqz finis. vbi sicut bulgo di-
citur. neqz est caput. neqz cau-
da. sed de gallo fit saltus ad
eignum. ita ut vigilantes som-
niare videantur. De qualibz
dicunt vulgares. Ilz resuent
ou sont en resuerie. Porro ti-
ment non timenda. sperat no-
speranda. Nunc gaudis dis-
soluuntur. nunc subito mer-
e

re tabescunt. Quales egēt am-
plius fomento soczatis. qd me-
titione sapientis.

Explicit de meditatione
cordis. lii.

Tractat⁹. M. Iohis de g^o r^o no parisi^{en} c^ocellazio de simplificatione cordis . lca .

¶ Simplicitate cordis querite illū. H^oac sapiētis exhortatōem h^oac simplificatione cordis illi facē ne queūt. q̄ sūt i se multiplices variaz. Propterea necesse ē spiritale cor aie (qz caro nō pdest q̄cōp) ad unitatē recolligi. si caueri debeat piculū. quale notauim⁹ i fine tractat⁹ alterius hoc vero q̄liter fiat explicare difficil⁹ est. q̄ q̄modo nō fiat agnosce. Et q̄d quid sit: apd eruditos i philosophicis disciplinis habet ista manu ductio nostra prima min⁹ difficultatis. Pollet itaqz n^o intellect⁹ vi abstractiua. q̄ lōge pfectior efficaciorqz est q̄ ponat⁹ i estimatiua v̄tute bruti. ut puta ouis. q̄ tamē (sicut dicit auicēna) ex motu i figura lupibilis elicit mor inimiciā nō sensatā. quā refugit. Postter igit intellect⁹ post inspectōez fātalmatū causatorū a rebz extrinsecis vnde format p̄rio q̄cept⁹ bagos i q̄ notatiuos sicut hic hō hic alinus. q̄ sequēter abstrahit et denudat hui⁹ modi q̄cept⁹ bagos ab oī cōnotatōe accidētaliū ut a situ. a loco. a figura. a tē

poze. i ceteris. q̄ factō remanet i aia similitudo essēcialis. in q̄ queniūt exteri⁹ a parte rei sensata oia. q̄ sūt eiusdē generis. vel q̄ sūt vni⁹ speciei. Exēplū primi ē aialitas. scđi hūanitas Qua denudatōne sic facta: remanet absolut⁹ et vniūsalis q̄ ceptus aialis. Remanet insup et specificus et absolutus q̄ ceptus hois quos significant voces iste scilicet aial et homo. i raducamus consequenter ad ppositū de simplificando meditationē nostrā circa diuina. p abstractionē a fātal matibz et figuris. Ecce scim⁹ nos habere dilectionē boni. i odiū mali. stemus i his paucis p̄rio quoniā iuenietur simile de reliquis multis. Audis igitur et cognoscis q̄ diligis bonū. itez roget te meditatio tua q̄ res est ista dilectō/constat q̄ neqz colorata est. neqz sonora. neqz lapida. neqz odorifera. neqz calida. neqz frigida. leuis aut aspera habet igit meditatio tua i quo se figat. et statuatur. qd neqz figuratū neqz corpulētū ē calidū. frigidū. v̄l coloratū. iiii ices fortassis q̄ non habes q̄ ceptū dilectionis boni. q̄n de necessitate feratur cordis intuitus ad hoc vel ad illud parti

li

culare bonū, ut ad bonam tu-
nicam. ad bonum cibum. ad
bonum hominem. et ita de re-
liquis. Responsio patet tibi p
aliā cōsiderationē priorē de vi
abstractiva cordis intellectua-
lis. p cuius v̄tutis opationem
tolle bonum hoc. tolle bonū il-
lud. sicut loq̄tur augustinus. et
remanebit verū ⁊ v̄num gene-
rale bonū. quod qualiter fiat
et intelligat̄ iam apuim⁹. Cō-
ueniūt nempe bona oia i vna
generalī ratione. q̄ est cōueniē-
tia ad appetitum. Bonū q̄ppe
est. quod omnia appetunt. De-
nudes igit̄ hanc rationē boni
abb̄bi ⁊ nunc. hoc est a situ v̄l
a loco et tempore. ⁊ omni pre-
terea confusione seu cōnotati-
one accidentalium: erit ille cō-
ceptus q̄ remanebit absolut⁹
⁊ v̄niuersalis queiens oī bono
ueres iterū v̄bi ē illud iū-
omē ⁊ generale bonum. Ecce
cadis in materiā q̄munē de v̄-
niuersalibz. quid sint. et si sint
i rebus extra. preter oēm intel-
lectus operationē. Dicim⁹ au-
tē quantū hic satis esse putau-
mus. q̄ v̄niuersalitas diriuat̄
et fūdat̄ a rebus singulari-
bz. alioq̄n ficta esset. sed cōsū-
matur et q̄stituīt in operatōe
intellectus abstrahētis modo

qui tactus est similitudines re-
rum in rebz in quibz essencia-
liter seu quiditative queniūt
abb̄bi et nunc. loco scilicet et
tempore. Vnde si queris v̄bi ē
humanitas ad extra: dico q̄ i
hoc homine singulariter. ⁊ i il-
lo similiter. Et si nullus esset
singularis homo: nulla p̄ma-
neret exterius huānitas. quo-
niā destructis primis substāti-
is (dicit aristoteles) impossibile ē
aliquid alioz remanē. Nichi-
lonum⁹ adhuc remanēt hoc v̄-
niuersale huānitas iterū i mē-
te angeli sicut ante mūdi con-
stitutōez erat et nūc ē v̄niuersa-
lis ratō huānitas i mēte dei.
q̄ non erit alia res q̄ mēs dei.
neqz realiter ut oēs q̄cedunt.
neqz formaliter ut nōnullis pla-
cet. Est denū articul⁹ parisi⁹
q̄dēnatus. q̄ ab eterno fuerit
extra deū quiditates aliq̄ vel
v̄niuersales ratōes. q̄les fāta-
liati sūt quidā v̄niuersalia esse
realia p̄ter deū. et p̄ter oēs in-
tellect⁹ opatōez seu q̄ceptū. v.
urs⁹ ad itelligētīā dicti hui⁹
q̄ destructis primis substātiis i
possibile est aliqd alioz rema-
nē attēdēdā ē ne locutio vera
sit dū loq̄mur de huānitate q̄
ad extra ē. ⁊ de q̄ceptu huāni-
tatis quē ad intra reponim⁹.

Est ei nomē hoc hūanitas pri-
mō nomē p̄se itētiōis sup-
ponēs imēdiatē et p̄ncipalit̄ p̄-
re ad extra q̄ est v̄l q̄ eē potest
sūt ampliatiua suppositio. et
hec in solis singularibus hōi-
bus iuenitur. hoc vero nomē
humanitas sumptum secūdo
modo. supponit non pro rebz
ad extra. sed pro conceptibus
de humanitate habitis ad it̄ra
seu per angelum seu per hūa-
num intellectum. aut est idea
humanitatis in mente diuina
per idētitatis locutionē. sicut
ponimus q̄ sapientia est i deo
non per ihelionem. s̄ per idē-
titatē quoniā est ip̄e deus. vi.

ides arbitroz quēadmodū
meditans potest intellectū su-
um figere in recognitiōem bo-
ni non huiusvel illius figura-
ti et corpulentibz colorati. et
consequēter feretur volūtas
in dilectionē absolutā primā et
veri boni. quod non est bonū
per participatiōem ut alia oīa
sed per essenciā. poteris ita
negociari circa sapientiā. cir-
ca iusticiam. et ita reuereri po-
tentiam diuinā. verēcundari
ad sapientiam diuinam si tur-
pis es. trepidare ad considera-
tionē iusticie si malus es. Qd̄
si forte quesieris an concept⁹

huiusmodi sint absoluti et pro-
p̄rii deo. Visum est hactenus
michi q̄ ita. saltem de possibili.
hoc est q̄ in dia potest medi-
tatiuus et abstractiuus itelle-
ctus formare sibi concept⁹ ab-
solutos et proprios cōuenien-
tes soli deo qui dabunt notici-
am propriā et absolutā. s̄ nul-
latenus intuitiuā de eo. vii.

perta est nobis exp̄dictis
via ad intelligendum mysticā
theologiam. de qua scripsit di-
uinus dyonisius. vltra illam
que symbolica et illā que p̄pria
nūcupatur. Procedit itaqz si-
bolica theologia p̄ similitudi-
nes rezeptas in rebz. attribuē-
do videlicet deo quidq̄ vidē-
esse perfectionis i rebz creatis
ita ut hoc modo dicatur deus
nedum noiabilis. sed omnino
inominabilis. et hoc modo dicit
diuinus bartholome⁹ (p̄ut re-
fert dyonisius) euangeliū esse
latissimū. Sic appellatur de⁹
leo propter fortitudinē. agn⁹
propter māsuētinem. lapis
p̄pter durabilitatē. sol p̄pter
illustrationem. et ita de reliq̄s
que non secundū essenciā. sed
per solam attributā et analo-
gicam similitudinē de deo lo-
quuntur quasi babulcientes et
palpantes in b̄mbra occūben-

tis luis vel grē itelligētie nrē
in nobis. Procedit ūo mystica
theologia. p abstractionē mo
do velut opposito ad precedē
tē. qm̄ ille quidq̄d est affirmat
de deo iste vero. p̄suis negat o
mnia. Et ita breuissimū ait i
dem sanctus bartholome⁹ eē
euangelium.

viii
replū palpabile dat ipse
dponisius. p manu ductiōe co
gnitiōis huius mystice theolo
gie. Cōsidera fabricatorē sta
tuarū de ligno. hic nonne for
mat ymaginē vel statuā. non
addēs quicq̄ sed rescindens et
remouēs. ex qua subtractiōe
remanet agalma p̄cerrimū
id est imago pulcra figurata
vel sculpta. Sic agit suo mo
do meditātis anim⁹ dū ab hoc
conceptu vago et cōnotatiuo
hoc ens. et illud ens. q̄ concept⁹
habet ex rebz exterioribz itra
scēatis. facit abstractionē mo
do p̄declarato. remouendo
ab hoc conceptu vago q̄d quid
est imperfectionis in entibus
cognitis per fantasmata. Et
quoniam nullum est creatum
ens quin sit imperfectum: ne
gat merito omē tale ens a deo
quia diminutum. quia depen
dens. quia potentiale. quia de
fectibile. et ita de reliq̄s ip̄se

ctōibz. Qua abstractōe facta
dici nequit q̄ nichil remaneat
cognitū in abstractiōis aio q̄n
potius resultat agalma pul
cerrimū. seu iuxta colorē phi
losophantiū locutiōem reman
net conceptus ētis p̄fecti. denu
datus ab oī ip̄fectōe. et hic p̄
p̄ri⁹ est dei conceptus absolutus.
licet nō ituitiu⁹. De quo dñs
ad moyse. Ego sū q̄ sū. Et di
ces. Qui est misit me ad vos.
Et hoc modo iuxta verbū p̄
pheticū est vnū nomen deo. it

Recordat his dictū damaſce
ni q̄ hoc nomē ens dicit cōstā
tie pelag⁹ ifinitū. Demōstrat
nobiscū dñs bonauētura i iti
nerario suo mētis in deū capt
tulo q̄nto. q̄ ens est isto modo
pp̄riū nomē dei. Cōsonāt he
brei. q̄ dicūt nomē hoc tetragra
matō. significare deū absolu
te. nō p respectū ad creaturā
q̄d q̄liter eēt dicēdū si nō pos
set haberi concept⁹ h̄mōi absolu
t⁹. nō satis itelligo. Vidēt for
te taliā bl̄ falsā bl̄ ip̄possibilia n̄
exercitatis i abstractiōe taliū
conceptuū. Nō ei videēt eis dū i
telligūt exēpli grā hoīem q̄n
sp̄ itelligāt ip̄z cū q̄fusiōe seu
vestitu q̄dā circūstātiāz loci /
t̄p̄ri⁹ et aliarū circūstantia
rum seu aliorum accidētium

Unde non edisciplit hominem nisi ut est animal rationale. et ita accipiunt actum rationationis. concipiunt etiam animalitatem que non est propria soli homini. Redargutio autem talium hominum magis facienda est motu de. ut vim sui cordis intellectualis attendant: quam studiosa rationationis ostensione. Alioquin sic agitur cum eis. quasi si ceo alicubi nicticozaci/solis radii digito monstrari querant ut videant.

X
Upe est ex premissis dubitatio propter errorem manicheorum. quos forte decepit cogitatio qualem de bono posuimus. quod si sit aliquid bonum participatum et secundarium: erit aliquid essentialis et primum bonum. Videatur itaque similis esse ratio de malo. quod si sit aliquid malum in rebus creatis sicut ita esse quos negauerit: dabitur aliquid malum primum per essentialiam. At vero diuinus dyonysius et augustinus differentiam certissimam et latissimam docuerunt. demonstrantes quod nihil est positive malum in rebus sed tantummodo prout. Propter ea sequitur ex conceptione mali. quod sit aliquid primum bonum. et nihil omnino quod sit aliquid primum et purum malum. Est enim impossibile (sicut dicit aristoteles) quod pure malum subsi-

steret quia si purum est: se destruit. Non habet ergo fundamentum nisi bonum vel in bono. Fallit autem leuiter ignarus aut nescius analogie entis. vel huius verbi est. quod ponitur quadruplex ab aristotele quarto metaphysice. ita ut illud quod nullo modo est positive nec in actu dicatur tamen esse quod videlicet est in potentia id est potest esse vel quia dicit carentiam alicuius entis boni debiti inesse. Non enim sequitur malum est prout boni debiti inesse. ergo malum est actus vel aliquid posituum. quoniam ita nichil est. Quis ergo mirabitur si non sit aliquid primum et summum tale malum cum nullum sit participatum vel infimum actu tale.

XI
ergam. sequenter ostendere magis ac magis modum quam simpliciter uniri poterit cor spiritale meditationis seclusa fatalium multiplicitate. remota quod imaginatiue virtutis periculo. Dicunt beatus dyonysius aristoteles et alii. quod amor habet virtutem unitiuam. quemadmodum calor homogenea congregare. et ab eterogeneis separare habet presupponam. igitur ex prioribus. quod meditatio fabricauerit sibi conceptum boni. conceptum sapientie. co-

ceptū potentie. conceptū iusticie
conceptū clemētie beniuolētie
et dilectionis. Figat istic pedē
sinistrū anime qui est intelle-
ctus vel ratio. Deinde pedem
alterum dextrū qui est volun-
tas p̄tendat p̄ amorem talis
boni talis potentie/sapientie/
clemētie/et c. velut i āteriora
se extēdēs. hoc est dicē. q̄ id sa-
tagat amare q̄d cognoscit Co-
nē amare deū sūme & primū
bonū. hic amor q̄ nō sit discursi-
uus nec vagef. sed ihereat a-
mato in se et p̄pter se. ita ut i-
nitatur suo modo tot⁹ i ama-
tum penetrare. & i ip̄z collabi
& vni q̄ illo q̄tū possibile ē fie-
ri: fit tūc separatiō q̄dā corpo-
raliū oim. q̄ sūt etherogenea
ad spūalitē q̄parata & ita re-
manet vnitio q̄dā spiritaliū. q̄
lia sūt deus et aīa. corporalia
vero tanq̄ feces et cineres re-
manent in imo. xii

idit & sēsit hāc separatiōem
spūaliū a corporalib⁹ i hoīe fi-
eri posse. q̄ dicebat Vbū dei vi-
uū eē et efficac. p̄tigēs q̄z vsqz
ad diuisionē spūs & aīe q̄pagū
quoqz et medullarū. & c. Vbi
capit aīa p̄ sēualitate v̄l aīali-
tate q̄ corpus icludit & animā
Quāuis quoqz tribuat aplūs
Vtutem hāc diuisiuā aīe a spi-

ritu Vbo dei: hoc dicit p̄ q̄ta
diligit verbū dei a spiritu. q̄m
sola cognitio non satis est Sz
audi quid ad verbi cognitōem
senserat anima deuota. Aīa i-
quit mea liquefacta est. ut dile-
ctus locutus est. Locutio & au-
ditio ad cognitionem. liquefa-
ctio spectat ad amorem. q̄m a-
mor vna q̄paratiōe dicit habē
acutū nomē a dionisio p̄pter
desideriū penetratiōis intime
dilecti. Liquefactio Vbo nomen
moll⁹ suau⁹ qz est. et affectui
sponse diligētis a seōmodati⁹
Scim⁹ deniqz qz liquefacti natu-
ra est nō cōtineri terminis p̄-
pis. q̄d nec q̄lescē habz sz effluē
sp̄ et dilabi quousqz sistat i a-
liquo. Intelligam⁹ silitē de li-
quefactōe vel emollito spū p̄ a-
morem dei suomodo. q̄ i deo
solo terminū inuenit & q̄etent
ad cuius exēplar sigilla. exē-
platur. trāsfōratur. simplifica-
vni. et ita de reliq̄s similibus
Remanet autem fetulētū illd
q̄d est portōis inferioris. & sēua-
litate velut in imis. Vnde col-
ligitur correlariū v̄l pozisima
pulcerrimum. q̄ sicut res dū
emanāt a deo et q̄sequēter dū
se diffundunt (sicut in sole p̄-
spicimus) fit progressus ad
particulariora et grossiora.

que plus habent materialis conditionis: sic in reditu ad deum qui fit per hominem contemplatiuum. reducendo similitudines rerum primo conceptas in sensibus ad intellectualem et spiritalem puritatem. fit abstractio et vniuersalio: reductio ad vnitatem et quandam immaterialitatem. nam quod natū est ex spū spiritus est. xiii

ixerunt ante nos hec omnia sancti doctores. Quid enim in expositum reliquerunt? Sed hec iterum in eis verbis et ordine sub paucis commemorata sint. Enitatur si forte poterimus inuenire modum alterum meditationis simpliciande. et a fantasmatibus elegantē. q̄ familiarior et ab hominibus non exercitatis aut eleuatis in physica disciplina seu metaphisica capabilior forte fiat. Constituamus in primis exemplum palpabile. cuius erunt capaces ipsi etiā pueruli suomodo. Dicat aliquis vni puero iam videnti ratione qui neqz patrem suum neqz matrem vidit vnq̄. dicat inq̄. Ecce tu puer mi patrē habes in regione longissima. potentissimum. optimum. et gloriosissimum. Ille est qui genuit

te et fecit/ ille est per quem et a quo mittuntur tibi omnia que habes bona. hec bestes. hec cibaria. hec poma/ nuces et similia. Nunquid non bene habes talem patrem diligere. tali obedire et facere. quidquid ipse mandauerit? Hoc audito sermone puer affectu naturali mouetur ad nomen patris ut feratur in dilectionem ipsius. apud quem non est alia cognitio q̄ per quandam fidem seu narrantis auctoritatem. Hic non considerabit de necessitate patrem sub aliis conditionibus materialibz. ut q̄ sit albus vel niger. paruus. aut magnus. vel si consideraueit ipse: protinus auertere se potest ab huiusmodi consideratione. et in nomine seu cognitione huius quod est pater totū intendere valet tenelli cordis amorem. Potest totus in eius dilectionem inhiare. suspirare et desiderium totus in eum quervertere. Quidni dixerit sibi ipsi vel aliis? Viuat talis pater benedictus talis pater. certe diligendus honorandus et reuerendus est michi talis pater Deniqz si quis ab illo puero quesierit qualis est iste tuus pater: respondebit tandem. Ne

scio nisi quod est meus pater. pro
genitor meus. benefactor me-
us. protector et nutritor me-
us. et si qua sunt similia. Et hoc
quidem agnoui fide per au-
ditum. non intuitiue per visu
vel tactum. xiiii

xistimo quod simili manu-
ductione potest christianus etiam
sine litteris et rudis induci. quod
transeat in affectum cordis er-
ga deum et diuina. deserendo
fantasias corporalium rerum.
aut supergrediendo eas trans
uolatu quodam generalis me-
ditationis. et amoris vehiculo

Exemplificemus et aliter.
Desiderat aliquis sanitatem
dum egrotat. nonne potest o-
ptare seu petere medicum. non
hunc vel illum singulariter.
sicut scitiens appetit vinum. et
esuriens cibum. quod facit ali-
quando non habita fantasia-
tione ad hoc vel illud vinum. et
de cibo similiter. Applicet me-
ditatis cor similitudines istas
per practica sue meditationis et
festim ut offertur aliquod cor-
porum oculis sue meditatio-
nis. Non quiescat in eis. sed su-
spirando. desiderando. diligen-
do. superuoluare querat ad
quoddam abstractum et denu-
datum bonum utatur corpo-

ralibus quasi scalis aliquibus
ad spiritualia ascendendo. non
quiescendo in ipsis. Exempli
ficauimus iam de filio medi-
tante circa patrem ignotum.
de egroto. de scitiens. de esu-
riente. qui suspirat ad medicum
ad vinum. ad cibum incogni-
tos afficitur. atque desiderat.
Quin etiam si cognouerim
christum secundum carnem
prout loquitur apostolus. non
eum tamen modo secundum
carnem cognoscimus. sed ut
redemptorem. ut saluatorem.
ut dei virtutem et sapientiam
recogitamus. qui factus est no-
bis a deo sapientia/iusticia/sa-
ctificatio/redemptio. Puto iux-
ta traditionem hanc motus est
hugo dicere quod aliquando dile-
ctio intrat. ubi cognitio foris
stat. non quod amor excludat o-
mnem cognitionem. Sic enim
fieri non potest ut diligatur
propterea incognitum. Sed et
ipse amor (sicut dicit gregori-
us) quedam cognitio est. Et quod
lis cognitio? Certe experimen-
talis. et suomodo proportio-
nalis tactui. gustui. vel olfa-
ctui in sensibus. Vnde quis
dicatur ab aliquibus amor esse
cecus: hoc habet fortasse veri-
tatem loquendo de cognitione

Luminosa seu declarata. proportionaliter ad visionem oculorum et aurium. quia se manifestare non potest aut in alterum transfundere sapor et dulcor amoris per experientiam habitus. prout in precedenti tractatulo dicebatur. Rursum patet ex prioribus quid habet respondere cor simplicis meditantis vel orantis: si queritur ab eo. quid meditando. quid orando cogitat. aspicit. aut diligit. Recogito dicet patrem meum celestem. benefactorem meum. redemptorem meum. saluatorem meum. iudicem. primo amicum et sponsum meum. Quod si pergis ultra querere. quis est iste pater tuus. cuius essencie est. cuius perfectionis et conditionis: respondebit. Incomprehensibilis est et infinitus. quem ideo comprehendere non enitor. Satis est michi cognoscere pro statu. presentis incolatus ipsum sub rationibus que dicte sunt. quod pater est. quod benefactor. pulcher et decorus. et totus desiderabilis: et ipse est amicus meus. dicebat in canticis sponsa. Unde puer de quo prelocti sumus querenti sibi qualis est pater tuus / nunquid magnus aut

paruus. rubicundus aut pallidus. nudus aut vestitus: diceret Nescio nec hoc scire dum exul hic sum contendo. Sciam abunde dum presentem ipsum habuero. Hec itaque michi cognitio sufficit dum illic est et ego istic. usque ad tempus beneplaciti sui. quatenus honorem sibi dilectionem/reuerentiam/obedientiamque toto conatu rependa. Viuit ille cui puerulo suadebant pii parentes. ut si poma (si nuces) vel talia vellet habere: flecteret genua et eleuatis manibus/ illa peteret a deo. cui sic agenti proiciebantur ab alto loco. ut a camino. poma/nuces/et similia. applaudentibus parentibus et dicentibus Vide fili quoniam bonum est orare deum. qui talia prestat orantibus. xvi
ecclia videtur plana. communis regia. sine periculis. sine difficultatibus et offendiculis ubi veritate habet illud pro uerbum. Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter Hic euenit ut simplices et sine litteris rapiant celum. ubi litterati et conquisitores huius seculi. ubi perscrutatores maiestatis aut inanes. remaneant aut opprimantur a gloria. Le.

gimus in ecclesiasticis hysto-
riis de martire blandina (si be-
ne nomē habeo) que dum tor-
ta interrogaretur de multis:
hoc vnum respondebat. Chri-
stiana sum. Nec ab ea alterū
poterat extorqueri responsū
Fieret utinam sic in nobis o-
mnibus meditari volentibus
in simplicitate cordis. confor-
miter ad apostolum, Nichil ī
quit arbitratus sum me scire
inter vos. nisi dominum iesū
christum. et hunc crucifixum
Ecce enim dum querit aliq̄s
meditari ī simplicitate cordis:
occurrunt ei vel naturales fā-
tasie. vel dyabolice illusiones
querentes quis. & ubi est deus
tuus. Audi prophetam impeti-
tum talibus questionibus. Al-
ti dicunt anime mee. non est
salus ipsi in deo eius. Notan-
da proorsus que sequitur respō-
sio. ea roborans que diximus
Tu autem domine susceptor
meus. gloria mea. et exaltans
caput meum. Age sic tu quis-
quis es meditabundus in sim-
plicitate tua. dic ad dominum
Ego seruus tuus. ego filius
ancille tue. tu gloria mea. & ex-
altans caput meum. tu pater
& redemptor. Quod si plus & curi-
osius interrogare te voluerit

occursans cogitatō tua: expel-
lat aut diuertat eam medita-
tio tua flabello et manu sim-
plicis humilitatis. et dicat. Ip-
se est pater meus. rex meus. et
deus meus

xvii
audatur ī scriptura sacra
et a doctoribus simplicitas ve-
ra. que plicam non habet do-
lositatis. falsitatis. aut curiosi-
tatis. Sic iob fuisse simplex me-
moratur nō simplicitate que
opponitur. perspicacitati ītel-
lectus. sed que contraria ē do-
lositati et fraudi affectus Sic
ait sapiens de deo. q̄ cum sim-
plicibus graditur. et cum ip̄is
est sermocinatio eius. Sic sen-
tiebat propheta loquēs ad do-
minum. Ut iumentum factus
sum apud te. Felix qui taliter
simplex & tale iumentum esse
meruit. si tamen in via domi-
ni. nam fortitudo simplicis
via domini. Hec simplicitas
(dum etiam atq̄ etiam recogito)
locum videtur habere pre-
cipue apud constitutos et la-
borantes in vita actiua. quibz
non est ocium vacandi subtili-
oribus inquisitionibus nostre
legis. quibus preterea nō sup-
petit locus / facultas / et tempus
recolligendi se in vnitatem que
docetur a philosophis per ab

stractiones philosophicas. Si
mille dicimus de maxima par
te viventium sub religionis di
sciplina regulari. quos conti
nuatio diuini seruii. quos ie
iuniorum vigilari. nqz labor
assiduus non permittit. ut me
ditatōnem suam figant in ab
stractionibus philosophicis. q̄
les prenotauimus. Possunt ip
si nichilominus ascendere su
blimius atqz securus. deducē
te eos per excellētiore deo i
psalmis canēt. q̄ pluzimi q̄ti
die philosophico scrutantes
scrutinio. Dicamus adhuc
aliquid de hoc meditatiois mo
do. qui solet a corporalibus in
cipere. et ea sibi substernere. s̄
ne quiescat aut pedem in eis fi
gat. saluberrimum est consili
um. Alioquin delirium a
quando vel turpissima delide
ria meditando consequetur. Al
signemus rationem. Constat
plane virtutem omnem que
corporeis vititur organo fati
gationem. et totalem in ope
ratione sua. (si nimis continue
tur) defectionem pati. Cōstat
iusuper ex hoc cogitationem
omnem particularem. que ni
mis et plus debito profunda
tur i ymaginatuab. estimati
ua virtute / lesionem inferre

sic fantasiant. ut nō maneat
dominus i liber ad expellendā
huiusmodi cogitationem. Pa
tet hoc in omni passione radi
cata potissime in amore. qua
lem videmus in philocaptis
q̄ ab i sanētib⁹ i maniacis diffe
rūt nichil. Diuit adhuc q̄ i iue
nis suā taliter fixit i vni⁹ amo
re mulieris. fātafiā: q̄ i rippa
fluminis cuiusdā existens. exi
stimabat illā vidē i altera rip
pa. et inde natādo venire sata
gebat ad ipam. Tandē hic ad
hibito verbere forti sanat⁹ est
Diuit qui castius exercens se
metipsum in legendis medita
tionibus ancelmi i ad affectū
trahendis. hinc a deo vexatus
est: ut aspectus solus codicis v
bi scribebantur sibi vertere
velut in nauseam. et capita
vertiginem. xix

egi pridē libellum vnum.
quem virgo quedam deuota
composuisse ferebatur. de cui
us dictis hoc vnum memori
mente retinuit semper i nota
ui. quoniam per multa exper
tus rectissime cautissimeqz di
ctum eē reperio. Nichil est. in
quit) suspectum magis michi
q̄ amor etiam circa deum po
sui hoc in lectione quadam e
dita per modum tractatuli.

de probatione verarum reue-
lationum typo numismatis.
Est enim passionum omnium
vehementissima dilectio. que
propterea semper eget discre-
tionis freno. quale vel habere vel
retinere / quis nesciat esse diffi-
cili num? Viuit mulier que ca-
stitatem cum viro proprio. mi-
ro nec hic speriendo rigoris
tenore seruabat. Hec nichilo-
minus amori spirituali dei se-
dans aut dare putans. carna-
le nescio quid et sedum pati se-
fatebatur in corpore. Que ruz
suis (ut alie plures) subdelami-
ne deuotionis ad personas a-
liquas de sanctitate famatas
prolapsa est. nunc ad hanc. nunc
ad illam. diligendas furore ma-
gis quam amore. ita ut sui compos
non fieret. nec ullis arceri mo-
nitis posset ad moderationem in
amore tenendam. Quod nisi for-
tiores et virtuosiores in amo-
re compescendo fuissent illi quos
amabat viri (profecto credite)
res in pessimum exitum / ne dum
coram deo / sed etiam coram ho-
minibus lapsa erat. xx

ed ad quid sit istorum com-
memoratio? Nimitum ut su-
adeamus et inculcemus quantum
fas nobis est. ne meditantis a-
nimus se det. sed accommodet

iuxta verbum Seneca rebus eos
poralibus considerandis hoc
est dicere. quod protinus euolare
studeat ad meditationes vniu-
siles. quales prenotauimus. quoniam
ita vitabitur lesionis fatalis pi-
culum. Ita fiet illud. Oculi
mei semper ad dominum. Et quoniam
ter illud. Quoniam ipse euellet
de laqueo pedes meos. Occur-
rit fabula de vulpe et murile-
go. Quesiuit vulpis quot mo-
dos vel circuitus sciret contra
caninos insultus. Respondit
murilegus. Vnicum. Vath / in-
quit vulpis / et ego mille et mille
cognoui. et habeo talibus sac-
cum plenum. Euenit inter lo-
quendum multitudo canum
venantium. Murilegus ut au-
diuit latratum: confestim exi-
iit in arborem sursum. vulpis
deorsum fugitabunda et ve-
lox pergebat in circuitu. Tan-
dem dum fatigata pateret mor-
sibus canum: improperauit mu-
rilegus vulpi. multos sibi cir-
cuitus non ita valuisse / sicut v-
nicus sibi saltus in arborem pro-
fuerat. xxi

refert Seneca simile aliud di-
ctum ab altero philosophorum
quoniam plus proficit vnum
morale preceptum / si usu con-
tinuo te in illo exercueris: quam

multa si neglexerit oblitum. Ex
emplificat de luctatore Appli
cemus proposito. et dicamus
q̄ hic vsus. hec exercitatio me
ditantis esse debet. ut assidue
discat ad omnem rei corpora
lis intuitum leuare cor suum
sursum. velut in vniuersalem
quandam recogitationem di
uine bonitatis. diuine sapiētie.
et potestatis. et ita de similibz
iuxta sensorum exterius vel
interius qualitatem. quoniā
laquei retia et viscus sunt in i
fimis. Quid mirandum si spi
ritus instar auis dum insidet
morans in eis capitur & irreti
tur. porro si mox superueolet
securus est? xxii.

uit hoc stoicorum (quorum
seneca non infimus fuit) insti
tutum. ut mens aliqua virili
et forti cogitatio se muniret
atq; stabiliret. que valeret ad
virtutem. Alioquin satius es
set vagari per multa. dum mo
do casta sit et ordinata vaga
tio. Hec autem cogitatio vlt
ctius meditatio versabatur a
pud eos. circa fictum quoddā
virtutis simulacrum. quod ho
nestum vocabant vel honesta
tem. que suavi nos trahit & al
licit. nec propter aliud queri
habet At vero diuinius actum

est nobiscum. quibus am et so
lidam virtutis et felicitatis rē
tenem⁹. non solum ymaginē.
que res non sola ratione nob
sed fide certa proponitur tenē
da. querenda. medita nda q; iu
giter Manuducunt ^{amē} nos
omnia ad hoc ipsum. si non a
butimur. si non signis nutibz
et vmbis inheserimus. verita
te relicta. Est hoc enim hois
insipientis. et stolidi. Dicimus
hec ad inculcandum magis &
magis recessū a corporalū q̄
sideratione diutius nimis. & fi
xa. quoniam i eis omnibus la
quei sunt. tendicule sunt. deci
pule sunt iuxta sententiam sa
pientis/ pedibus insipientium

Dicit aliquis Prohibes igi
tur ymaginem fieri vel intue
ri: prohibeas consequenter lit
teras oportet. et ita quid reli
quum erit meditantibus? Res
pondemus quia nec vsus nec
intuitus prohibetur. sed inhe
sio talis que meditātis cor ne
sursum feratur quasi circum
ligatum funibus aut inuisca
tum detineat. Superueolet igi
tur frequenter. et si recidere
crebro necesse sit. xxiii.

mplius vero compertum ē
sepius. q̄ volentes intendere
meditationi. si non hoc discre

se fecerint: decidunt vel in fen-
tationes et illusiones dyaboli
propter arrogantiam/ laten-
temq; superbiam. aut efficiū-
tur fantastici vel melancolici.
propter fixam nimis et radi-
catam atq; profundatam in
rebus corporalibus ymagina-
tionem. quandoq; etiam vsq;
ad insaniam. Superest yma-
go muliebris lapidea. cuius in-
spectione crebra factus est v-
nus philocaptus quē admodū
de pigmalione & imagine sua
narrant fabule poetice. et de
narcizo qui propriam in fon-
te perlucido specularis imagi-
nem. sic in eius forma stultus
hēsit: vt occumberet. Potue-
rant hic plurima dici de cau-
sis et modis huius lesionis fā-
talie. adeo q; vigilantes patiū-
tur similia somniantibus. et
hoc vocatur gallice. resue vel
resuerie. ita ut reputent ea q̄
in sola fantasia versantur in-
terius. sensibus exterioribus
percipere. Notum est hoc in
maniacis. Notum preterea in
quibusdam melancolicis. qui
se volūt deuotos meditatiuos
q; fieri. seu reputari. quos hu-
iusmodi fantasiatio circa cor-
poralia facit errare multipli-
citer. eoulsq; ut vel in eleuatio

ne corporis christi. vel i alia re
cogitatione sua/ existiment se
deum videre crucifixum. aut
sub alia forma corporali. Pu-
tant alii se voces audire. tan-
quam christi vel alicuius san-
ctorum sanctarum q; suarū
Qua super re pro assignatōne
naturalis cause. diuersa sunt
a diuersis conscripta volumina.
de quibus non est hic dicendū
per singula. Coniurgit ex in-
de difficultas magna. qua ra-
tione scietur distinctio inter ve-
ras et falsas reuelationes. si
sint ab angelis vel a demoni-
bus. quos esse non vtiq; possu-
mus abnegare. vel a pertur-
batis fantasmatibz. Felix pla-
ne qui in lege domini medita-
tur die ac nocte. si comes affu-
erit discretio. quam parit hu-
militas captiuans omnem in-
tellectum i obsequium fidei. &
alieno magis q̄ proprio iudi-
cio semper credens. Hec autē
meditatio querit et parit cor-
dis simplificationem. de qua
sapiēs. In simplicitate cordis
querite illum. quoniam cum
simplicibus graditur. & est ser-
mocinatio eius. xxiiii

xtimescimus in multiloqo
fastidium. nichilominus quia
lolet in exercitatio (ad quales

est sermo presens) particula /
ris exemplificatio proficere :
Inbiungamus vel unū de plu
ribus. Et quoniam dicente sa
piente initium sapiētie timor
domini: constituamus ante o
culos meditationis nostre ex
emplum illud celebre a quo ce
pisse dicitur ordo cartuziensi
um. Mortuus est quidam ma
gne reputationis magister a
pud scolasticos. Parabantur
exequie in templo. venit vox.
Ad iudicium dei vocatus sum
Dilata est sepultura vsq; in di
em sequentem. Audita est ite
rum vox. Accusatus sum. Fa
cta dilatione vsq; in diem ter
cium. vox tunc insonuit. Iu
sto dei iudicio condemnatus
sum. Ecce positum est coram
oculis meditantis exemplar
iudicii tremendi. vocationis.
accusationis. condemnatōnis.
Hec vtiq; materialia videre ē
quotidie apud forum vtrūq;
ecclesiasticum et temporale.
Potest tamen meditantis ani
mus ista quodam modo spiri
taliter assidue secum reuolue
re. et ad timorem iudicii dei se
met afficere. ut consequenter
ad sedem misericordie (que di
cente iacobo super exaltat iu
diciū) tremebundus appel

let. et dum miserendi tempus
est illi toto cordis affectu se sub
mittat. Sic pridem de mendic
itate spiritali scripsimus in
vulgari. quatenus exemplo
mendicorum pauperum ma
nuduceremur elemosinas q̄
rere spiritales. multo/magno
seduloq; cordis affectu. Sic i
sensu litterali psalmorum. da
uid ex se docuit. Sic pia que
dam mulier dolorem de per
ditiōe filiorum retorquebat.
super anime sue et aliorum
spiritualibus angustiis. cogi
tandis. ac proinde miro salu
brūq; modo conuertebat tusti
ciam temporalem in spiritalia
lem. & consequenter gaudium
Siquidem verum est beatos
esse sic lugentes: quoniam ip̄i
consolabuntur. Nolumus ta
mē in his similitudinib; corpore
is figi seu demergi cor medi
tantis. sed ad spiritalia consi
deranda sine loco. sine situ. s̄n
colore. s̄n figura reflecti. x̄v
xp̄licuimus sicut potuimus.
si non satis expleuerim: sup
pleat infectum deus. qui sol⁹
sensum aperit ut itelligantur
scripture. nedum que in libris
sed que in bniuersis creaturis
per varia proposita sunt exem
pla. quatenus legantur ad edi

ficationem nostram. pro con-
secutione felicitatis eterne. Pos-
ro quidquid edoctum videtur
super simplificatione cordis.
traduci potest faciliter ad cor-
dis stabilitionem. de qua dicit
apostolus. Bonum est gratia
stabilire cor. dum docetur cor
vel stare in deo. vel non elon-
gari diutius ab eo. ut ibi no-
stra fixa sint corda ubi vera
sunt gaudia. Trahi similiter
potest ad cordis mundificati-
onem de qua dauid. Cor mun-
dum crea i me deus. Que mun-
dificatio fit tum a multis. tum
precipue et difficilime a fatali
matum corporalium contagi-
one/umbra/bel fuligine. Pos-
set deniqz sub simplificatione
cordis / introduci directio vel
rectitudo. Sed erit super hac
re particularis deo volente de-
cisio. de qua rectitudine est ex-
clamatio psalmiste. Quam bo-
nus israel deus. his qui recto
sunt corde. Et iterum. Confi-
tebor tibi in directione cordis.

Explicit de simplificati-
one cordis. vlt.

